

HUMAK®

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

MITEN NUORILLA MENEE 2023

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen
nuori -selvityshankkeen
raportti

Aino Tormulainen ja Henna Middeke

Miten nuorilla menee 2023
- Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori
-selvityshankkeen raportti

ISBN 978-952-456-451-9
ISSN 2343-0664 (painettu)
ISSN 2343-0672 (verkkajulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 169

© Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2023, Helsinki

Taitto: Emilia Reponen

Sisällys

Johdanto	4
Hankkeesta	5
Tämän raportin aineistot ja niiden koostaminen	7
Tilannekuva: Nuoret Pohjois-Karjalassa	11
Nuoret kyselyn taustatietojen valossa	12
Hyvinvoinnin tila	16
Yksinäisyyden kokemus, harrastaminen ja yhteisöön kuuluminen	24
Teemaosio: Sateenkaarevat nuoret Pohjois-Karjalassa	29
Teemaosio: Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret...	40
Palvelut, niiden käyttö ja tunteminen	48
Palvelujen tunteminen	53
Mitä ja miten? Kehittämistarpeet	60
Kuinka nuorille tulisi tiedottaa sosiaali- ja terveys- palveluista sekä vapaa-ajan palveluista.....	62
Mitä ja millaisia palveluita nuoret toivovat	64
Mitä kysymyksiä ja tarpeita kerätty aineisto tuo esille	65
Pari huomiota nuorten osallistavasta kuulemisesta.....	66
Liitteet	68

Johdanto

Hankkeesta

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -hankkeen päätoteuttajana on toiminut Humanistinen ammattikorkeakoulu kumppaneinaan Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja hyvinvointialue Siun sote. Hankkeessa selvitettiin 13–29-vuotiaiden maakunnan nuorten hyvinvointia ja kokemuksia palveluista sekä kerättiin nuorilta kehittämisehdotuksia. Tietoa koottiin kaikkia nuorten parissa toimivia järjestöjä, maakunnan kuntia, hyvinvointialuetta ja Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa varten.

Selvityshanke on toteutettu Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämällä Euroopan sosiaalirahaston ESR-rahoituksella 1.3.-31.12.2023.

Hanketta on ohjannut ja arvioinut koko sen toteuttamisajan kumppanien edustajat Heli Aalto ja Maarita Mannelin Siun sotesta sekä Mari Nupponen Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta.

Hankkeessa on tuotettu tietoa maakunnan nuorten hyvinvoinnista ja tietoaineisto on koottu tähän raporttiin sekä toimitettu maakunnan kuntiin koosteet alueellisista tuloksista.

Tämä selvitys toteutettiin kolmesta syystä:

- Kuvaamaan Pohjois-Karjalan nuorten tilannekuvaa tässä ajassa, vuonna 2023. Raportin liitteistä löytyvät kyselylomakkeiden kysymykset mahdollisimman tarkasti kuvattuina, jotta samankaltaisia asioita voitaisiin myös jatkossa selvittää ja verrata aiempaan.
- Kaikille nuorten parissa toimiville tiedoksi ja kättä pidemmäksi, materiaaliksi, johon voi viitata ja jonka pohjalta voi kehittää palveluja ja toimintaa, hakea rahoituksia ja käydä esimerkiksi keskustelua nuorten kanssa.
- Siun soten ja kuntien palvelujen ja yhteistyön kehittämiseen.

Toivomme että tätä materiaalia hyödyntävät nuorten parissa toimivat, nuorten palveluja johtavat, suunnittelevat ja toteuttavat henkilöt sekä päättäjät.

Olemme tehneet yhteistyötä niin kyselyn valmistelussa kuin tulosten eteenpäin viennin osalta hyvinvointialueen ja kunnallisen nuorisotyön henkilöstön sekä järjestötoimijoiden kanssa.

Aineisto on pyritty esittämään selkeästi ja tiiviisti.

Raporttiin on koottu materiaalilinkkejä sekä lisälähteitä luettavaksi.

Tämän hankkeessa kootun aineiston tarkoitus on täydentää valtakunnallista tietoa ja kuvata maakunnan nuorten palveluihin liittyviä kokemuksia ja toiveita. Aineiston erityisarvo on siihen vastanneiden yli 18-vuotiaiden vastaajien osuus. Valtakunnallisissa nuorille suunnatuissa kyselyissä tavoitetaan peruskoululaisia sekä toisen asteen opiskelijoita. Tähän aineistonkeruuseen on saatu vastauksia myös 300 yli 18-vuotiaalta nuorelta sekä joukolta nuoria aikuisia, joita on tavoitettu etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan avulla.

Kiitos kaikki hankkeen eri vaiheissa toimenpiteitä ja kyselyä kommentoineet ja auttaneet tahot sekä henkilöt. Erityisesti kiitos Pohjois-Karjalan alueen etsivät nuorisotyöntekijät sekä alueelliset koordinaattorit: etsivän nuorisotyön koordinaattori Jenni Turpeinen ja nuorten työpajojen koordinaattori Jaana Kokkonen. Iso kiitos Pohjois-Karjalan Seta sekä Nuorisoverstas henkilökuntineen ja nuorineen.

Kiitos kaikki nuoret, jotka vastasitte, kerroitte kokemuksianne ja jaoitte ajatuksianne.

Lisätietoja hankkeesta, kyselystä ja raportista.
Tarvittaessa myös tarkempia tietopyyntöjä.

Ota yhteyttä projektipäällikkö,
tutkija Aino Tormulainen,
aino.tormulainen@humak.fi

Tämän raportin aineistot

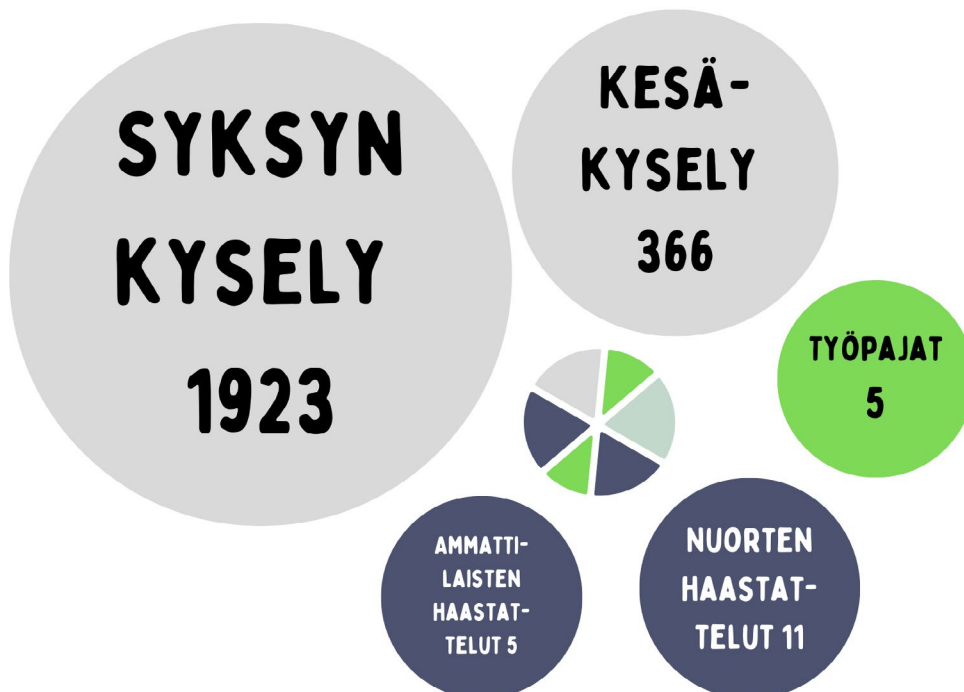
ja niiden koostaminen

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -hankkeessa toteutettiin kaksi maakunnallista nuorten hyvinvointia ja palvelujen käyttöä kartoittanutta kyselyä, tehtiin nuorten ja nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten haastatteluja sekä järjestettiin nuorille työpajoja.

Hankkeen kohderyhmäksi määrittyivät 13–18-vuotiaat nuoret sekä nuoret aikuiset työn ja koulutuksen ulkopuolella, joita pystyttiin tavoittamaan etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan kautta. Korkeakouluihin kyselyä tai toimenpiteitä ei suunnattu, sillä opiskelijastatus suuntaa esimerkiksi heidän terveydenhuoltonsa ensisijaisesti toisaalle kuin hyvinvointialueelle.

Kyselyt ja niiden toteutus

Aineistoa varten toteutettiin kaksi anonyymiä sähköistä maakunnallista kyselyä (kyselylomakkeet liitteissä).

Selvityksen aineistot: kaksi sähköistä kyselyä (vastaajamäärillä), työpajoja ja haastatteluja.

- Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori tiedonkeruu/ “kesäkysely”, joka toimi pilottina niin toteutustavan, kysymysten asettelun kuin markkinoinninkin suhteen, avoinna 25.5.–6.8.2023, vastauksia 366
- *Mitkä ihmeen palvelut?* -kysely syyslukukauden alussa, avoinna 14.8.–15.9.2023, yhteensä vastauksia 1923

Kyselystä toteutettiin kolme eri versiota:

- *Mitkä ihmeen palvelut?* -kysely koulujen, oppilaitosten, nuorisotyön ja jalkautumisten avulla levitetty, vastauksia 1798,
- *What the hecking services?* - englanninkielinen versio, vastauksia 59 ja
- Kohdennettu etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen asiakkaiden *Mitkä ihmeen palvelut?* -kysely, mikä oli avoinna kaksi viikkoa pidempään 14.8.–30.9., vastauksia 66.

Mitkä ihmeen palvelut? -kyselyssä (liite 2) oli 30 kysymystä, joista pakollisia kysymyksiä oli vain seitsemän. kyselyyn vastaaminen kesti noin 15 minuuttia. Kyselyyn oli listattu listattu 30 hyvinvointiin liittyvää palvelua, joiden käyttöä ja tuntemista vastaajilta kysyttiin.

Kyselyä markkinoitiin nuorille monikanavaisesti

Kyselyjä, ensin pilottina toiminutta kesäkyselyä ja syksyllä laajempaa kyselyä markkinoitiin suoraan nuorille sekä nuorten kanssa toimivien ammattilaisten välityksellä.

Instagram-mainontaa tehtiin aktiivisesti. Mainontaan pyydettiin apua nuorten kanssa työskenteleviltä, nuorisovaltuustoilta ja kunnilta. Tämän lisäksi *Mitkä ihmeen palvelut* -kyselyn mainonta ostettiin sisällöntuottajalta Antti Ahtilinnalta,

joka tuotti hankkeelle selvityksestä kertovan videon. Ahtilinna julkaisi mainoksen myös TikTokissa.

Kyselyä markkinoitiin laajasti jokaiseen kuntaan oman postituslistan kautta, johon kuuluvat kuntien sivistystoimen johtajat ja nuorisotyötä tekevät tahot, yläkoulujen, lukioiden ja ammattioppilaitosten sekä opistojen rehtorit, nuorisotyötä tekevät järjestöt ja seurakunnat. Kyselyn mainos julkaistiin myös Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta ISYY:n uutiskirjeessä.

Mainontaa tehtiin myös digitaalisella mainonnalla paikallisliikenteessä (kahden viikon mainosaika) ja Karelia AMK:n tiloissa (viikon mainosaika). Kesäkyselyn tuloksissa nousi esille yhtenä suosittuna tiedottamisen tapana kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustaulut. Tämän vuoksi syksyn *Mitkä ihmeen palvelut* -kyselystä painatettiin 120 julistetta. Julisteita levitettiin laajasti ympäri maakuntaa, esimerkiksi kauppoihin, kouluihin ja julkisiin tiloihin, nuorten kesäkyselyssäkin esille tulleiden toiveiden mukaisesti.

Kyselyjä markkinoitiin myös jalkautuen erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Näitä olivat muun muassa Joen yö, Puolustusvoimien Marssi seitsemään ihmeeseen-tapahtuma, Uuden suomalaisuuden juhla, Sci-fest, Lieksan Yhdessä-tapahtuma ja Okufest. Lisäksi jalkauduimme kutsuntoihin Lieksassa, Nurmeksessa ja Outokummussa.

Haastattelut ja niiden toteutus

Yksilöhaastatteluja toteutettiin 11. Haastateltavat olivat iältään 17–27-vuotiaita ja heidät tavoitettiin nuorisotyöntekijöiden ja järjestöjen ohjaajien kautta. Haastattelut toteutettiin joko kasvokkain hankkeen toimistotilassa tai etäyhteyksien välityksellä.

Ammattilaisille järjestettiin 5 ryhmähaastattelua ja niihin osallistui yhteensä 11 haastateltavaa, jotka työskentelivät nuorten kanssa nuorisotyössä ja järjestöissä. Ammattilaisten kuuleminen ei ollut hankkeessa ensisijainen tiedonkeruun muoto, mutta hankkeen aikana koottiin monista kohtaamisista hiljaista tietoa myös yhteen.

Haastattelujen muotona käytettiin noin tunnin kestäväää teemahaastattelua (haastattelurungot liitteessä).

Työpajat

Työpajoja järjestettiin sekä nuorille että ammattilaisille.

Nuorisoverstaan nuorille järjestetyssä työpajassa (4.10.2023) kerättiin tietoa nuorten hyvinvoinnista ja kokemuksista liittyen hyvinvointipalveluihin sekä suunniteltiin nuorille unelmien hyvinvointikeskus. Nuorten työpajaan osallistui 24 nuorta.

Nuorille järjestettiin kolme työpajaa Joensuun Setlementin kanssa yhteistyössä. Työpajoissa puhuttiin nuorten hyvinvoinnista. Tämän lisäksi nuoret laativat Lego-hahmoista mielenosoituksen, jossa saivat ottaa kantaa johonkin mielestään askarruttavaan asiaan. Työpajat järjestettiin tyttöjen ja poikien tuvan, sekä moninaisuusmeissä-ryhmän nuorille ja niihin osallistui yhteensä 19 nuorta.

Ammattilaisten työpajassa tehtiin katsaus maakunnan nuorten hyvinvointiin ja ilmiöihin nuorten parissa. Työpajaan osallistujia 21 nuorten kanssa työskentelevää ammattilaista, jotka työskentelivät hyvinvointiohjaajina, psykologeina, sosiaalityöntekijöinä, järjestötyöntekijöinä.

Aineiston kattavuus ja luotettavuus

Kyselyaineistossa reilu 1900 vastaajaa, 16 % maakunnan 13–18-vuotiaista vastasi kyselyyn

Syksyllä toteutetun kyselyn 13–18-vuotiaita (synt. 2005–2011) vastaajia oli 1586, mikä tarkoittaa 16 % tästä ikäluokasta maakunnassa. 2022 väestötietojen mukaan 13–18-vuotiaita Pohjois-Karjalassa 9874 (nuorisotilastot.fi).

Raportti kuvaa nuorten tilannetta maakunnassa ensisijaisesti tämän kyselyaineiston ja näytteen valossa

Vaikka kyselyaineistoon saatiin hyvin vastauksia, ei aineisto ole kattava otos, mikä edustaisi kaikkia pohjoiskarjalaisia nuoria vaan näyte ja tulokset kertovat tämän aineiston havaintoja.

Kyselyjä markkinoitiin nuorisotyön ja koulujen kautta

Aineisto edustaa niitä nuoria, jotka ovat vastanneet kyselyyn – ja joita on siis tavoitettu kyselyn markkinointiväyliä pitkin.

Kyselyaineisto on kuitenkin sen verran suuri, että sitä voidaan pitää luotettavana.

Kyselyn luotettavuutta voidaan tällaisen aineistomäärän kohdalla arvioida standardiluotettavuustaulukon mukaisesti, jolloin virhemarginaali on 3–4 %. Tulokset voivat siis heittää kumpaan tahansa suuntaan suunnilleen tämän verran.

Selvityshankkeelle haettiin ja saatiin eettinen ennakoarviointilausunto

Humanistisen ammattikorkeakoulun TKI-hankkeena toteutetulle selvitykselle haettiin Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettinen toimikunnan ennakoarviointi ja saatiin lupa toteutukselle maaliskuussa 2023.

Myös maakunnan kunnista pyydettiin tutkimuslupa kyselyn toteuttamiseksi oppilaitosten sekä kunnallisen nuorisotyön toiminnoissa.

Tilannekuva:

Nuoret

Pohjois-Karjalassa

Nuoret kyselyn taustatietojen valossa

Vastaajiksi tavoitettiin hankkeen kohderyhmää 13–18-vuotiaita, sekä työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria

Aktiivisimmin vastaajiksi tavoitettiin 2005– 2010 syntyneitä nuoria, eli 13–18-vuotiaita nuoria, joista valtaosa oli peruskoulussa (n=884), toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa (n=404) ja lukiossa (n=385).

Vastaajista identifioi itsensä 53,8 % tytöksi/naiseksi (n= 1035), 40,6 % pojaksi/mieheksi (n=781), 2,9 % ilmoitti sukupuolekseen muu (n=56) sekä 2,7 % ei halunnut kertoa sukupuoltaan (n=51).

Syntymävuotesi		
	n	Prosentti
2011	5	0,3 %
2010	328	17,1 %
2009	220	11,4 %
2008	347	18,0 %
2007	275	14,3 %
2006	192	10,0 %
2005	219	11,4 %
2004	58	3,0 %
2003	46	2,4 %
2002	38	2,0 %
2001	25	1,3 %
2000	25	1,3 %
1999	28	1,4 %
1998	19	1,0 %
1997	25	1,3 %
1996	18	0,9 %
1995	23	1,2 %
1994	13	0,7 %
1993	19	1,0 %

Vastauksia maakunnallisessa kyselyssä kaikista kunnista, isoista kunnista eniten

Mitkä ihmeen palvelut? -kyselyyn vastauksia saatiin kaikista maakunnan kunnista. Eniten vastauksia saatiin Joensuusta (n=1019), minkä jälkeen aktiivisinta vastaa- minen oli muissa suurissa kunnissa Kontiolahdessa (n=168) ja Liperissä (n=110) sekä Kiteellä (n=104).

Kunta	Asukas- luku	0– 28 v.	13– 18 v.	15– 28 v.	0-28 v. osuus	Kyselyyn vastanneet 13-29- vuotiaat n	Kyselyyn vastanneet 13-29- vuotiaat %
Joensuu	77 513	26 844	4 673	16 777	34,6%	1019	53,0%
Kontio- lahti	15 157	5 068	1 256	1 937	33,4%	168	8,7%
Liperi	11 962	3 446	874	1 337	28,8%	110	5,7%
Outo- kumpu	6 457	1 631	433	818	25,3%	93	4,8%
Nurmes	9 243	1 988	524	947	21,5%	128	6,7%
Tohma- järvi	4 160	881	228	351	21,2%	41	2,1%
Polvijärvi	4 084	855	204	317	20,9%	32	1,7%
Kitee	9 727	1 908	528	865	19,6%	104	5,4%
Juuka	4 352	810	243	413	18,6%	50	2,6%
Lieksa	10 372	1 919	500	917	18,5%	76	4,0%
Heinävesi	3 061	504	149	206	16,5%	31	1,6%
Ilomantsi	4 492	668	185	295	14,9%	39	2,0%
Rääkkylä	1 960	250	77	97	12,8%	32	1,7%
Pohjois- Karjala		46 772	9 874	25 277			

Vastaajien taustatietojen perusteella: sateenkaarinooria neljännes vastaajista, monilla neuroepätyypillisiä piirteitä

Vastaajien muita taustatietoja selvitettiin kysymyksellä äidinkielestä (suomi äidin- kielenä 95 % (n=1819), jokin muu 5 % (n=95) vastaajista), nykyiseen kotikuntaan muuttamista viimeisen kolmen vuoden aikana, kokemusta vähemmistöön kuulu- misesta sekä kokemusta elämään/arkeen vaikuttavista haasteista.

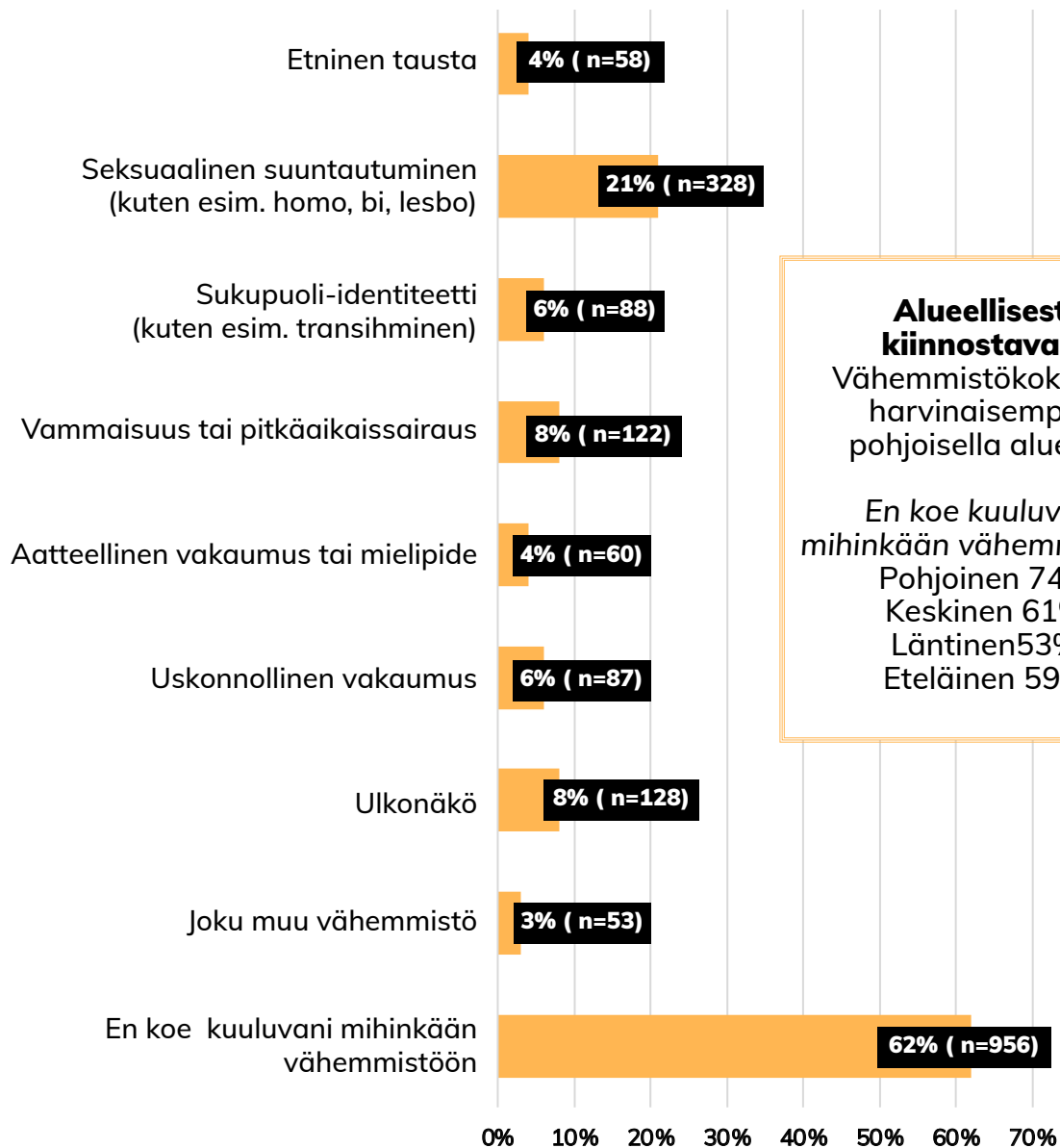
Taustatiedoissa kiinnostavina nousivat erityisesti sateenkaarinoorien osuus koko maakunnan alueella (sateenkaarinooria käsitellään tämän raportin erillisessä tee- maosiossa) sekä se, että iso prosentti vastaajista kokee neuroepätyypillisten, nep- sy-piirteiden vaikuttavan omassa elämässään.

*Taustatietokysymykset on esitetty ”Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?” sekä ”Koetko, että sinulla on jokin seuraavista Voit siirtyä seuraavaan kysymykseen, mikäli et koe näiden asioiden vaikuttavan elämässäsi. Vastatessasi voit valita myös useamman vaihtoehdon.” Vastatessa vastaaja on voinut valita näistä useamman vaihtoehdon, usein vähemmistökokemukset ovatkin päällekkäisiä.

Paikallisia toimijoita: Tietoa ja tukea lasten ja nuorten neurologisen, neuropsykiatrisen ja sosiaalisen kehityksen tukemiseen tarjoaa Honkalampi-säätiön Perheperustaisen kuntoutuksen kehittämiskeskus eli [Perpe-keskus](#) sekä oppimisen haasteisiin [Joensuun seudun erilaiset oppijat ry.](#)

Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?

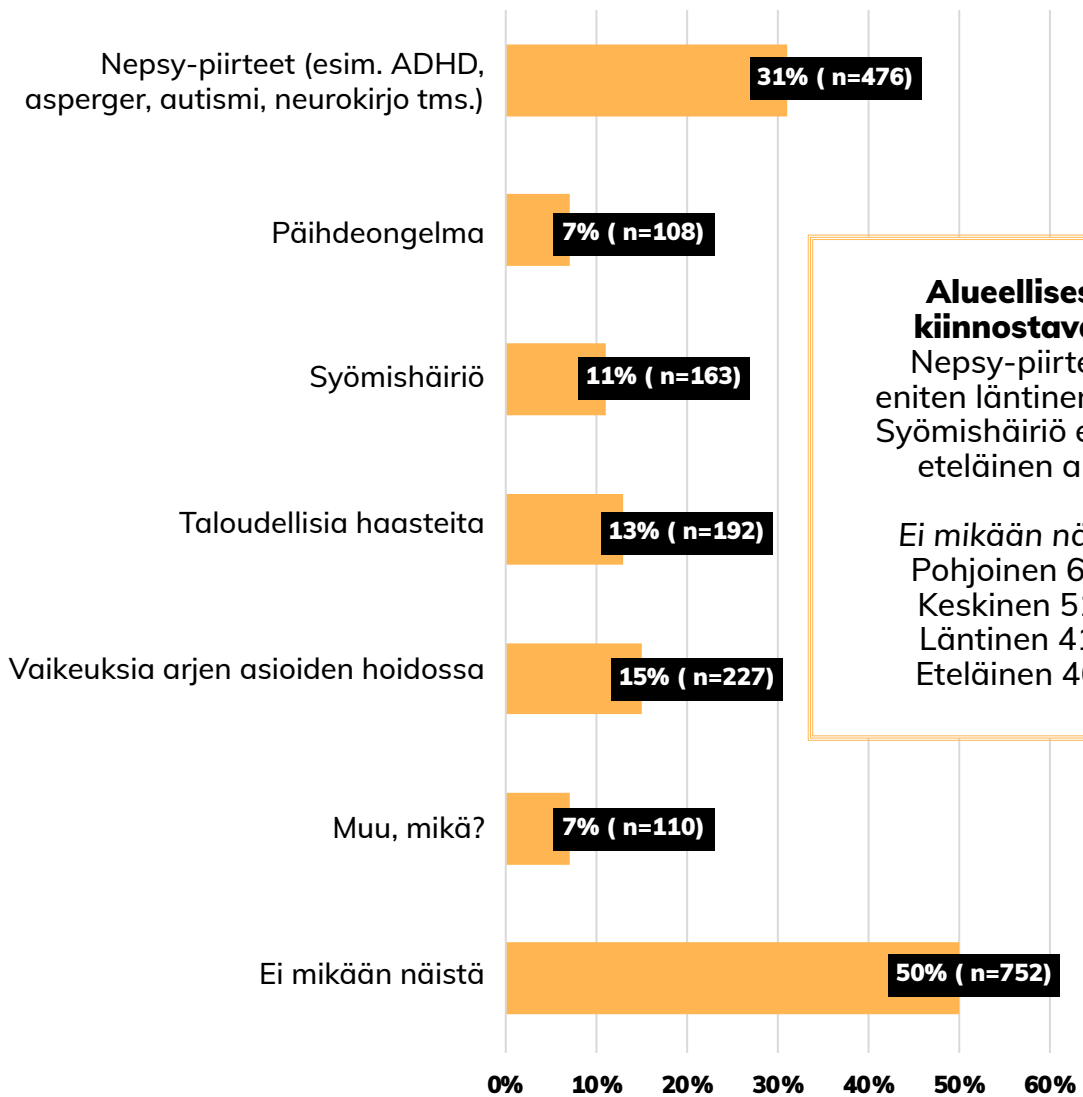
Vastaajien määrä: 1543, valittujen vastausten lukumäärä: 1880

Alueellisesti kiinnostavaa!
 Vähemmistökokemus harvinaisempaa pohjoisella alueella
 En koe kuuluvani mihinkään vähemmistöön
 Pohjoinen 74%
 Keskinen 61%
 Läntinen 53%
 Eteläinen 59%

Koetko, että sinulla on jokin seuraavista

Vastaajien määrä: 1512, valittujen vastausten lukumäärä: 2028

Alueellisesti kiinnostavaa!

Nepsy-piirteitä eniten läntinen alue
Syömishäiriö eniten eteläinen alue

Ei mikään näistä
Pohjoinen 61%
Keskinen 51%
Läntinen 41%
Eteläinen 46%

Valtakunnallista nuorten hyvinvointitietoa

- Valtioneuvoston [Katsaus nuorten hyvinvointiin 2023](#)
- Valtakunnallinen Allianssin [Mitä kuuluu nuorille ja nuorisosalalle](#)
- [Valtakunnallinen koulu-terveyskysely 2023](#) on toteutettu keväällä ja sen tulokset julkaistu syksyllä

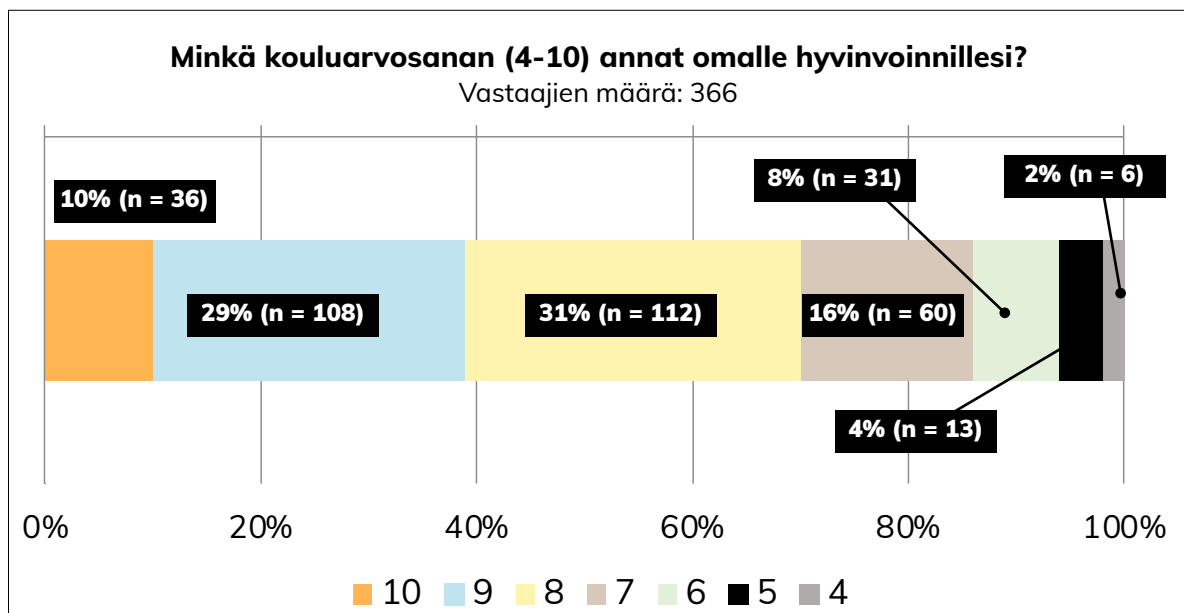
Hyvinvoinnin tila

Pohjoiskarjalaiset nuoret voivat pääasiallisesti hyvin

Syksyn 2023 *Mitkä ihmeen palvelut?* -hyvinvointikyselyssä selvisi, että 75 % nuorista arvioi kokonaisuhyvinvointiansa kouluarvosanoin 8, 9 tai 10 (vastaajia 1857). Kysymys oli jaettu neljään elämän osa-alueeseen, joiden osalta vastaajaa pyydettiin arvioimaan tyytyväisyyttä.

Kuinka tyytyväinen olet Vastaajien määrä: 1857								
	10	9	8	7	6	5	4	Keski-arvo
Vapaa-aikaasi	18,8%	27,4%	30,8%	13,7%	6,2%	1,9%	1,2%	8,3
Terveydentilaasi	19,5%	29,0%	23,5%	15,9%	7,0%	3,2%	1,9%	8,2
Ihmissuhteisiisi	19,0%	31,7%	25,7%	13,4%	5,5%	2,8%	1,9%	8,3
Kokonaisuudessa hyvinvointiisi	16,7%	31,8%	27,0%	13,9%	6,7%	2,2%	1,7%	8,2
Yhteensä	18,5%	30,0%	26,8%	14,2%	6,4%	2,5%	1,7%	8,3

Kesäkyselyssä kysyttiin oman hyvinvoinnin tilaa yhdellä kysymyksellä saaden samanlaisia tuloksia; valtaosa arvioi hyvinvointinsa 8 tai 9 arvosanoilla.

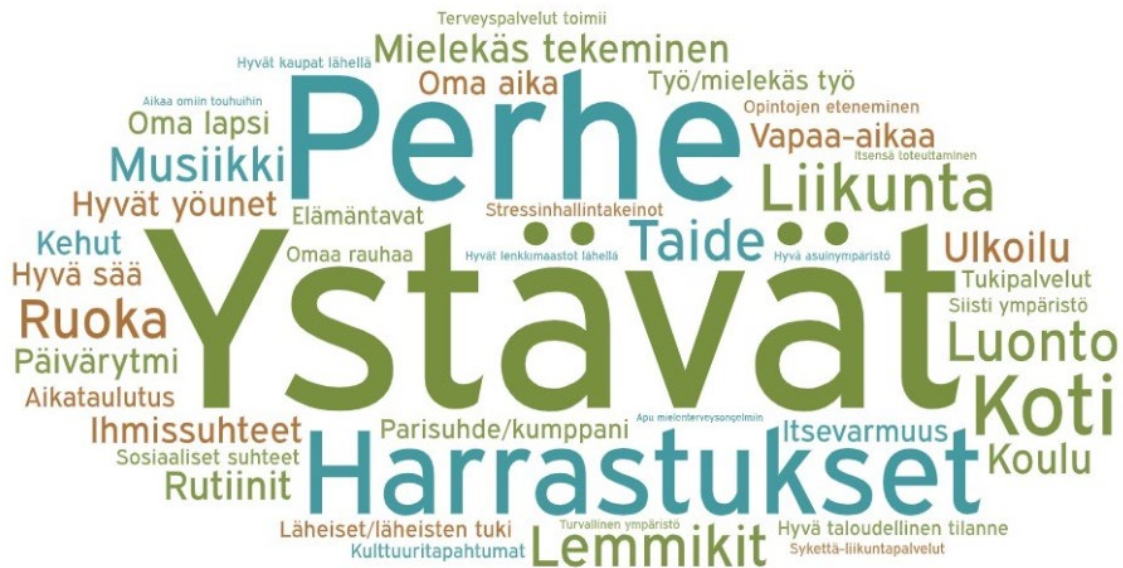

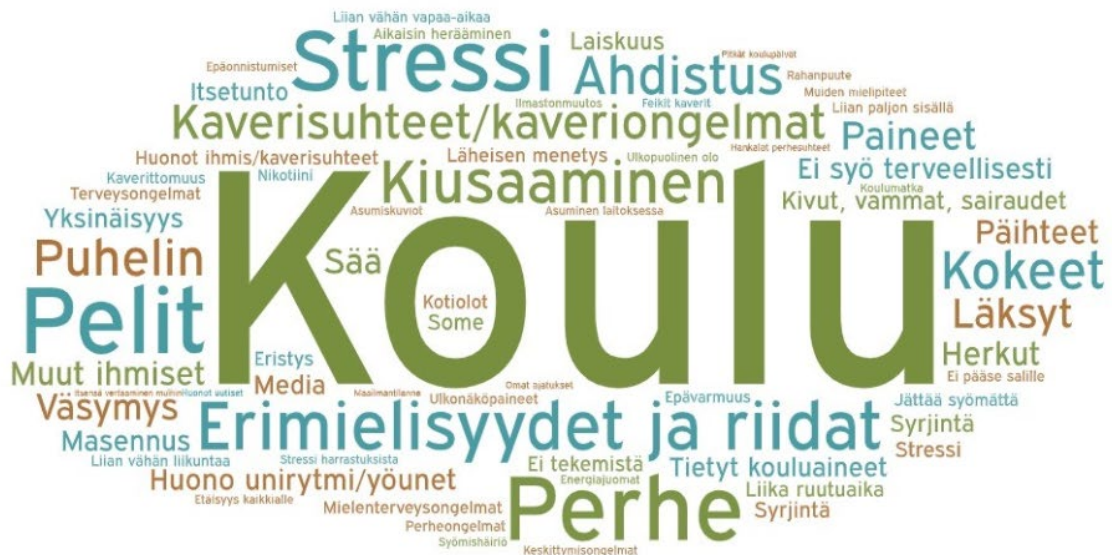

26–28-vuotiaat

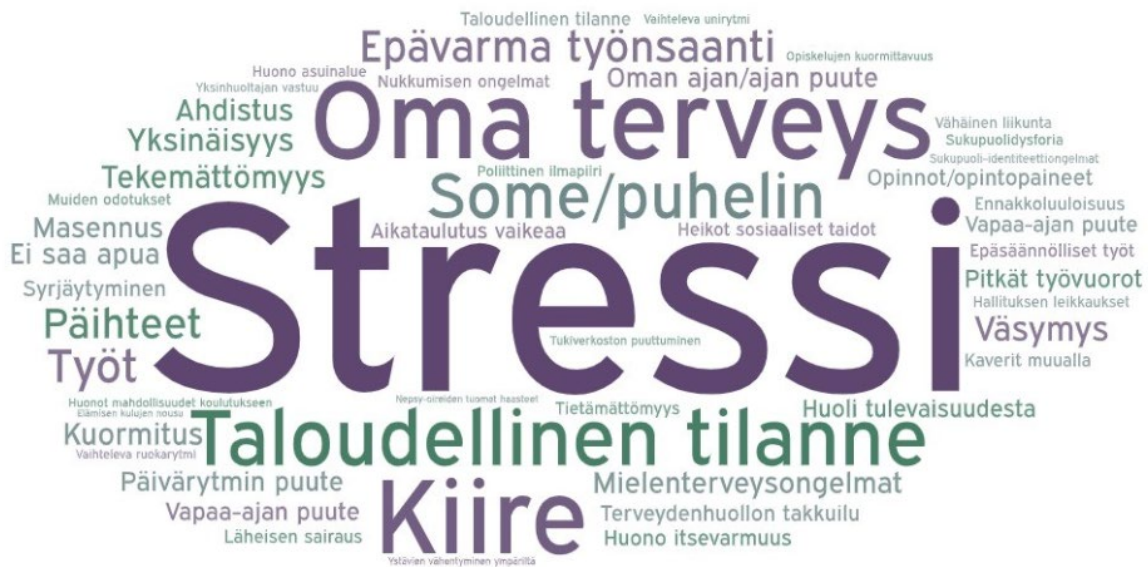
Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen?

Yläkouluikäiset

Lisäksi Kesäkyselyssä kysyttiin:

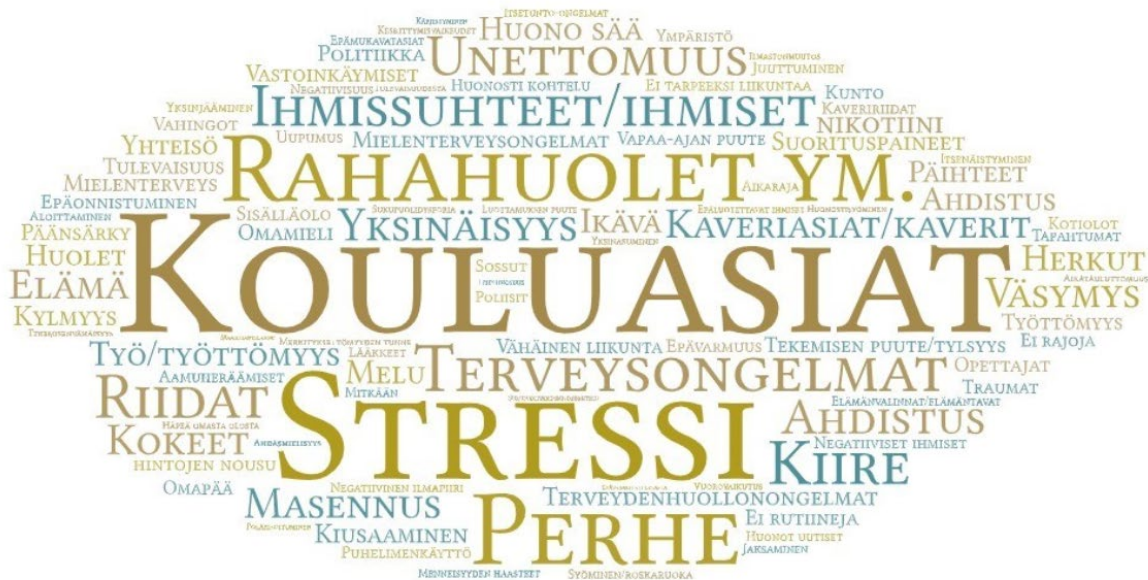
1. Mitkä asiat vaikuttavat omaan hyvinvointiisi myönteisesti? (vastaajamäärä 307)
2. Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen? (297)
3. Onko jokin mikä puuttuu elämästäsi kokonaishyvinvointiisi liittyen? (246)
4. Mitkä asiat aiheuttavat huolta elämässäsi? (260)
5. Mitkä asiat tuottavat iloa elämässäsi? (272)

Tärkeimpänä hyvinvointiin myönteisesti merkittävänä mainittiin kaverit (143), jonka jälkeen perhe ja läheiset (84), harrastukset (59) ja liikunta (49). Muita merkittäviä asioita olivat muun muassa parisuhde/kumppani (27), ruoka/ruokavalio (27) ja nukkuminen: (24). Myös mainittiin lemmikit, ihmissuhteet, vapaa-aika/oma aika, työ, musiikki, luonto, ulkoilu, opinnot/kouluun liittyvät asiat ja terveys.

1: Mitkä asiat vaikuttavat omaan hyvinvointiisi myönteisesti (307)?

2: Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen? (297)

Suurimpana hyvinvointia heikentävänä tekijänä mainittiin kouluasiat (67), jonka jälkeen stressi (32) rahahuolet (25), mielenterveysongelmat (19), terveysongelmat (16), ihmissuhteet (15), perhe (14), unettomuus (11), yksinäisyys (10) ja työttömyys (10). Jonkin verran mainittiin myös erilaiset terveydenhuollon ongelmat (7) ja riidat (6).

Esille nousee myös suorituspaine, yleinen liiallinen paine koulusta ja töistä, mikä aiheuttaa stressiä ja ahdistusta. Huolia maailmantilanteesta ja henkilökohtaisia erilaisia huolia kuten riittämättömyyden tunnetta, vanhoja traumoja tai haasteita, sukupuolivähemmistöjen haasteita. Terveystieteiden tutkimuskeskus (2020) mukaan terveydenhuolto ei toimi/sen toimivuudesta ollaan huolissaan. Talousongelmat ja tulevaisuus niin politiikan kuin ilmaston-

muutoksenkin puolesta tuottaa huolta. Huoli palveluiden pysyvyydestä ja tulevaisuudesta. Yleinen kiire.

3: Onko jokin mikä puuttuu elämästäsi kokonaishyvintäsi liittyen? (246)

Kesäkyselyn kysymykseen “Onko jokin mikä puuttuu elämästäsi kokonaishyvintäsi liittyen” tuli 246 vastausta. Suurin osa vastaajista kokee, että heiltä ei puutu mitään kokonaishyvintäsi liittyen (vastauksia Ei mitään 124 kpl). Seuraavaksi eniten puuttuvaksi tekijäksi nimettiin ystävä tai kaveri (15), Liikunta (14), Työ (12) ja raha (11).

4: Mitkä asiat aiheuttavat huolta elämässäsi? (260)

Eniten huolta elämässä aiheutti kesäkyselyyn vastanneille kouluun/koulutukseen liittyvät asiat (64), jonka jälkeen mainittiin: läheiset/perhe/vanhemmat (29), raha/toimeentulo (25), tulevaisuus (21), terveys/sairaudet (17), kaverit/ystävät (12), työ/työttömyys (10) ja ihmissuhteet (10). Jonkin verran mainittiin myös yleinen jaksaminen (8), stressi (7) ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat (6).

5: Kesäkyselyssä kysyttiin “Mitkä asiat tuottavat iloa elämässäsi”

Kysymykseen tuli 272 avovastausta. Eniten iloa tuottaa Kaverit ja ystävät (152), seuraavaksi eniten vastattiin perhe (62), harrastukset (34) ja lemmikit sekä eläimet (29)

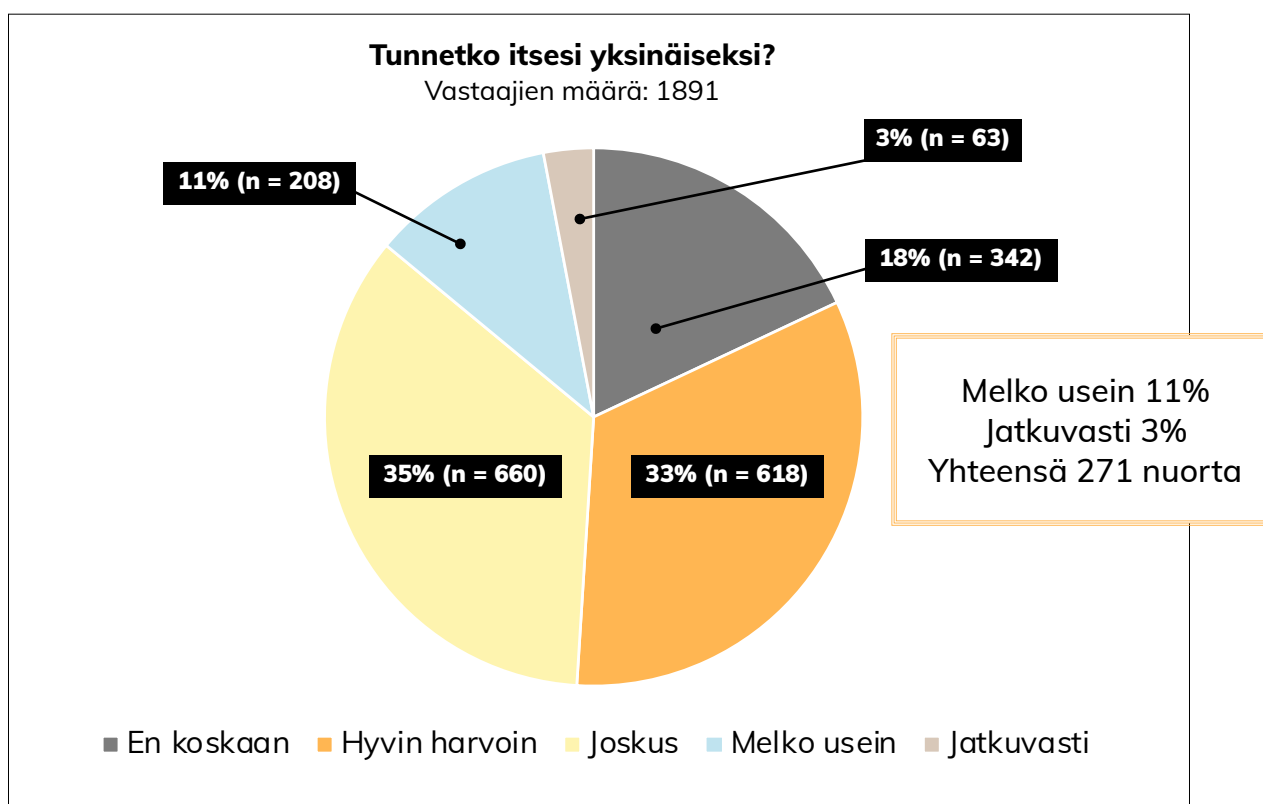
Yksinäisyyden kokemus, harrastaminen ja yhteisöön kuuluminen

Lähes 300 nuorta vastaajaa kokee yksinäisyyttä

Reilu 300 ei koe kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön

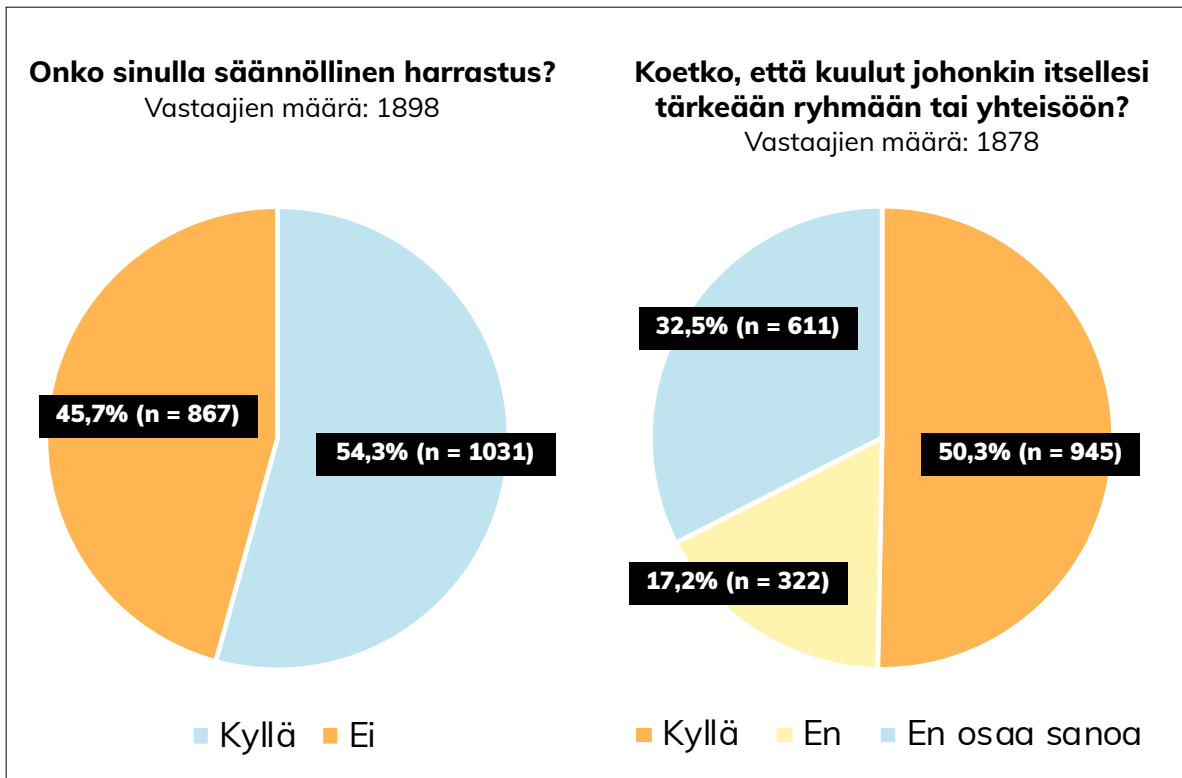
Vain 54 % vastaajista on säännöllinen harrastus

Yksinäisyyden kokemuksesta kysyttäessä nuorista 51 % (vastaajia 1891) vastaa, ettei koe oloansa yksinäiseksi koskaan tai hyvin harvoin. Kuitenkin samaan aikaan jatkuvasti tai melko usein yksinäisyyttä kokevia nuoria oli 14 %, eli 271 nuorta.

Säännöllinen harrastus on vastaajista reilulla puolella. 867 kyselyyn vastanneella nuorella säännöllistä harrastusta ei ole.

14–18-vuotiaat tytöt kokevat kyselyyn vastanneista yksinäisyyttä eniten

Yksinäisyyden kokemukseen liittyy usein uudelle paikkakunnalle muutto

Tässä aineistossa toisella asteella ammattioppilaitoksen opiskelijat lukiolaisia yksinäisempiä

Yksinäisyyttä kokevilla vastaajilla monesti myös päällekkäisiä haasteita

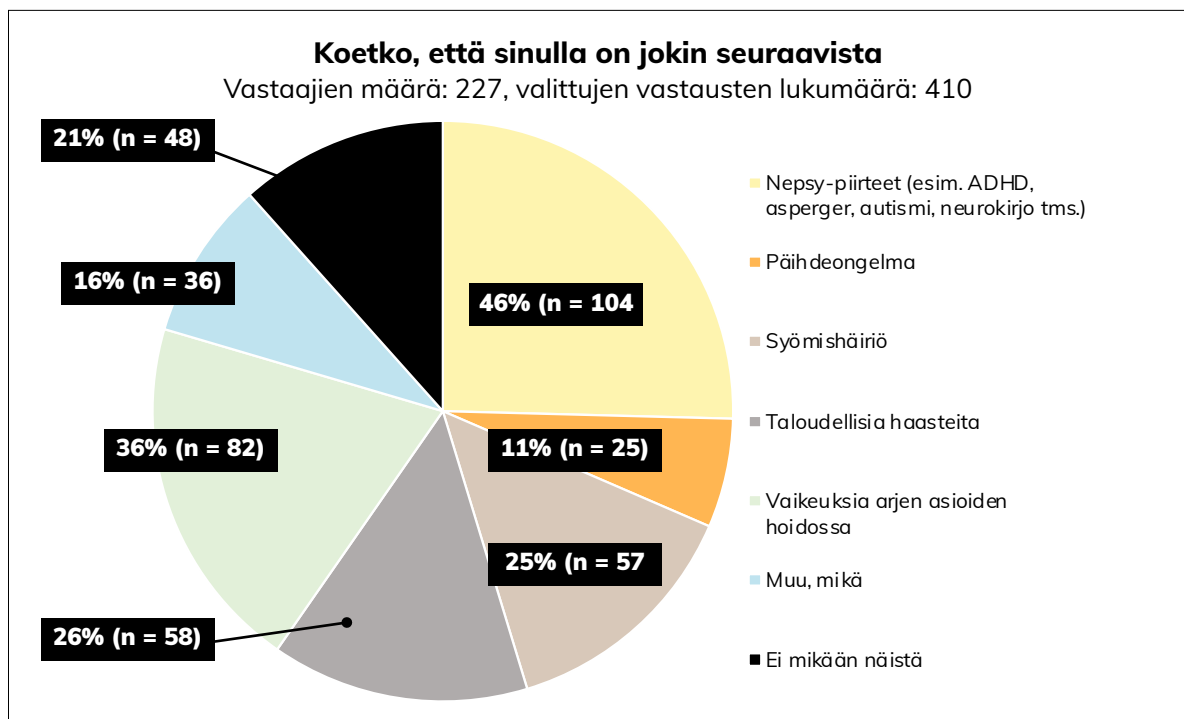
Yksinäisyyttä usein tai melko usein kokevia on kaikissa vastanneiden ikäluokissa. Kaikkein eniten yksinäisiä 2005 syntyneissä eli 18-vuotiaissa vastaajissa. 2005–2009 syntyneet kokevat tämän aineiston vastaajista eniten yksinäisyyttä. Valtaosa heistä on tyttöjä. 187 tyttöä on vastannut kokevansa yksinäisyyttä mikä on 18 % kaikista kyselyyn vastanneista tytöistä. Tulos on yhtenevä valtakunnallisen koulu-terveyskyselyn tuloksien kanssa.

Kyselyn yksinäisiksi itsensä kokevista neljännes (26 %) on muuttanut nykyiseen asuinkuntaansa viimeisen kolmen vuoden aikana. Yksinäisyyttä kokevia oli kyselyyn vastanneissa suhteessa kokonaisvastaajamääriin eniten peruskoululaisissa, mutta toisen asteen opinnoissa selkeästi ammattioppilaitoksen opiskelijoissa (30 %, n=78) enemmän kuin lukiolaisissa (19 %, n=50).

Puolestaan tuoreimman kouluterveyskyselyn 2023 maakunnallisten tulosten mukaan, yksinäisyyttä kokevat hieman enemmän lukiolaiset kuin ammatillisen oppilaitoksen opiskelijat. Edellisessä kouluterveyskyselyssä (2021) tulos on kuitenkin ollut päinvastainen.

Yksinäiseksi itsensä kokevista vastaajista 32 % kokee kuuluvansa seksuaalisen suuntautumisen vuoksi vähemmistöön*.

Yksinäiseksi itsensä kokevat vastaajat (n=258) ovat käyttäneet mielenterveyspalveluja (psykologi, terapeutti, psyk.plk, akuuttityöryhmä) kokonaisaineistoon verrattuna enemmän. Heistä myös merkittävän suuri osa kokee, että olisi tarvinnut psykologin (22 %) tai terapeutin (31 %) palveluja.

Yksinäisyyttä jatkuvasti tai melko usein kokevien (n=227) kokemus muista elämässään vaikuttavista asioista.

Yksinäiseksi kokevien (n=227) elämässä vaikuttavista asioista, nepsy-piirteitä on lähes puolella, monilla vaikeuksia arjen asioiden hoidossa, taloudellisia haasteita sekä syömishäiriö*.

*Taustatietokysymykset on esitetty ”Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?” sekä ”Koetko, että sinulla on jokin seuraavista Voit siirtyä seuraavaan kysymykseen, mikäli et koe näiden asioiden vaikuttavan elämässäsi. Vastatessasi voit valita myös useamman vaihtoehdon.” Vastatessa vastaaja on voinut valita näistä useamman vaihtoehdon, usein vähemmistökokemukset ovatkin päällekkäisiä.

Harrastamiseen liittyen, yksinäisiksi itsensä kokevista vastaajista (n=259) vain 36 % on säännöllinen harrastus, reilusti yli puolella (64 %) heistä sitä ei ole. Yksinäisistä vain 22 % kokee kuuluvansa johonkin ryhmään tai yhteisöön, 41 % heistä ei koe yhteisöllisyyttä.

Kyselyyn vastanneista yli 18-vuotiaista neljännes kokee yksinäisyyttä

1857 vastaajan joukossa on 269 yli 18-vuotiasta (synt. 2004 tai aiemmin) vastaajaa. Heistä jatkuvasti tai melko usein yksinäisyyttä kokee 23 %. Myös kokemus yhteisöön kuulumisesta on täysi-ikäisillä vastaajilla heikompaa muihin ikäluokkiin verrattuna. Kyselyn täysi-ikäistyneistä vastaajista lähes puolet (47 %, n=126) kokee kuuluvansa itselleen tärkeään yhteisöön tai ryhmään, mutta 25 % (n=69) vastaajista näin ei koe.

Valtakunnallista tutkimusta yksinäisyydestä:
[Right to Belong -tutkimushanke](#)

Ilmiöitä nuorten keskuudessa

Joitain ajankohtaisia asioita nuorten elämässä Pohjois-Karjalan alueella 2023.

Minkälaisia nuorisokulttuurisia ilmiöitä tunnistat nuorten elämässä tänä päivänä?

Netti mahdollistaa ystävyyssuhteita, haetaan apua/tietoisuus, mahdollisuuksia, rohkeus olla mitä on, yhdenvertaisuus, liberaalius, erilaisuuden hyväksyminen, kansainvälisyys, erilaisten taitojen hyväksyminen, avoimuus lisääntynyt, asiasta kuin asiasta voidaan jutella, osa nuorista voi tosi hyvin

Vastakkainasettelu, polarisoituminen, homo- ja transfobia, yksinäisyys, vihapuhe, rasismi, kiusaaminen, kynnys väkivaltaan madaltunut - anonyymi kiusaaminen, jengiytyminen, porukoituminen, radikalisoituminen, roadman-kulttuurin ihannoiti

Alkoholin käyttö vähentynyt, paljon täysin päihteettömiä nuoria, sukupuolen moninaisuus, uskalletaan ottaa moninaisuusteema esille, enemmän uskallusta, tietoisuus lisääntynyt esim. ilmasto, valveutuneisuus lisääntynyt

Päihdemyönteisyys: vape, nuuska, lääkkeet, kannabis, huono medialukutaito, TikTok, Some, somemaailman paineet, ulkonäköpaineet, uniongelmat, masennus- ja ahdistuneisuusoireita, lapset aikuistuvat liian aikaisin, varhaiset seksikokemukset, sukupuoli-identiteettiin liittyvät haasteet, ahdistusta jo hyvin nuorilla, minäkuva, ruokailuvaikeudet

Lähde: Ammattilaisten työpaja ja haastattelut

Teemaosio:

Sateenkaarevat nuoret

Pohjois-Karjalassa

Osio koottu yhteistyössä Pohjois-Karjalan Seta ry:n kanssa

Pohjois-Karjalan Seta

Kyselyyn vastanneista maakunnan nuorista neljännes sateenkaarevia

Kysymyksen: ”Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?” vastausvaihtoehtojen seksuaalinen suuntautuminen (kuten esim. homo, bi, lesbo) tai sukupuoli-identiteetti (kuten esim. transihminen) osalta suodatettu kokonaisaineisto kertoo vastanneista noin neljänneksen kokevan kuuluvansa seksuaalisen suuntautumisen (21,3 %, n=315) ja/tai sukupuoli-identiteetin (5,9 %, n=87) osalta vähemmistöön. Yhteensä näitä vastaajia kokonaisaineistosta on 321 / 1857 vastaajasta (joita tässä teemaosioissa aineiston valossa tarkastellaan).

Sukupuolekseen sateenkaarevista nuorista 60 % on ilmoittanut tyttö/nainen, 14 % poika/mies, 15 % muu ja en halua kertoa 10 %.

Kokonaisaineistossa (1923) sukupuolekseen muu on ilmoittanut 3 % (n=56) ja en halua kertoa 3 % (n=51).

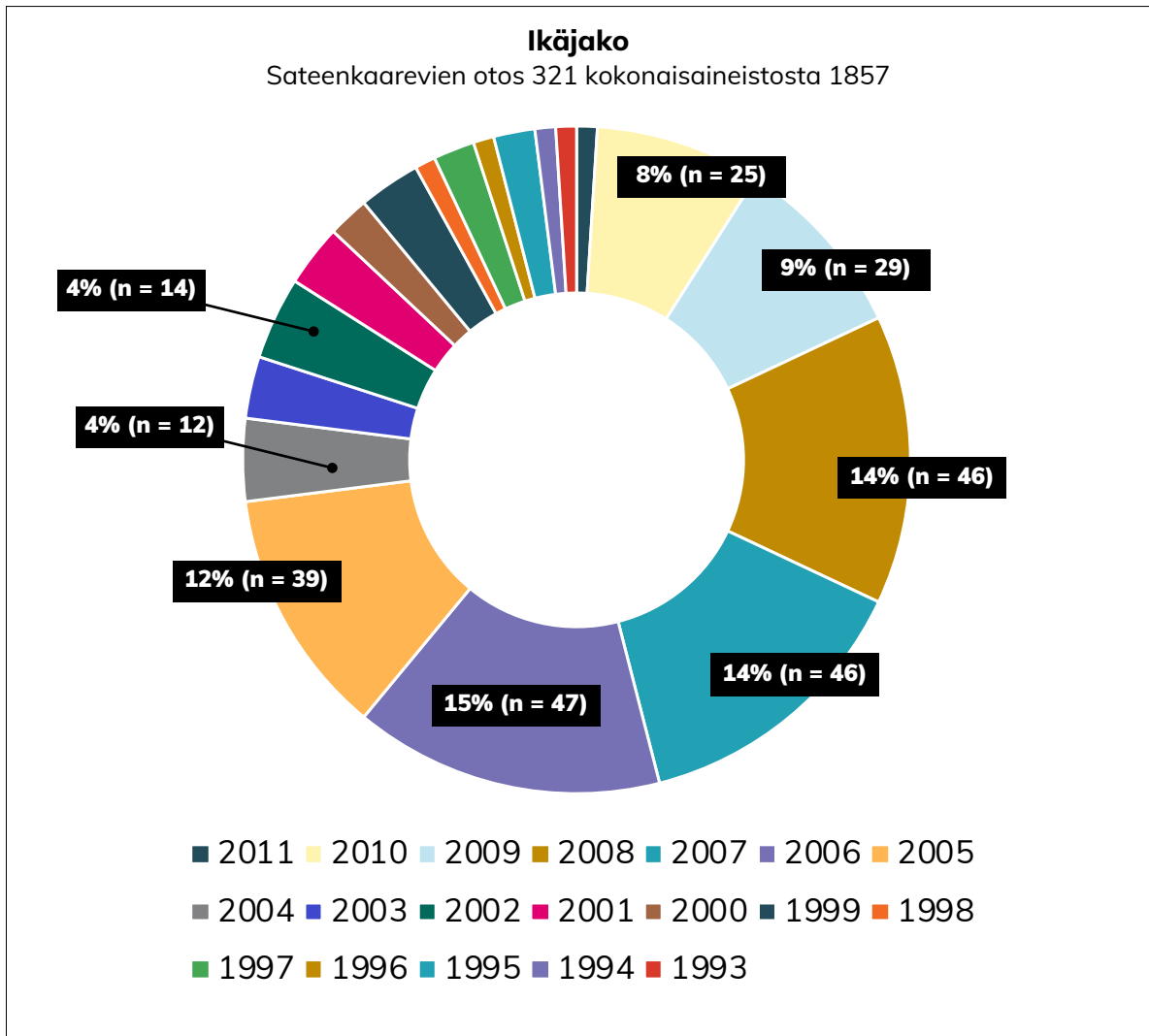
Sateenkaarinuorten määrä Pohjois-Karjalassa valtakunnallisella tasolla

Valtakunnallisessa kouluterveyskyselyssä 2021 (uusimmasta ei vielä sateenkaarinuorten tuloksia julkaistu erikseen): seksuaalivähemmistöihin koki kuuluvansa 14 % nuorista ja 4 %:lla sukupuoli ei ole sama kuin virallinen sukupuoli. Vuonna 2019 kouluterveyskyselyssä sukupuolivähemmistöihin vastasi kuuluvansa 4 720 (3 %) vastaajaa ja seksuaalivähemmistöihin 12 947 (9 %) vastaajaa. Sekä sukupuoli- että seksuaalivähemmistöihin vastasi kuuluvansa 2% vastaajista. (THL 2022.)

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -hankkeen kyselyyn vastanneissa sateenkaarinuoret ovat olleet selkeästi aktiivinen vastaajien joukko.

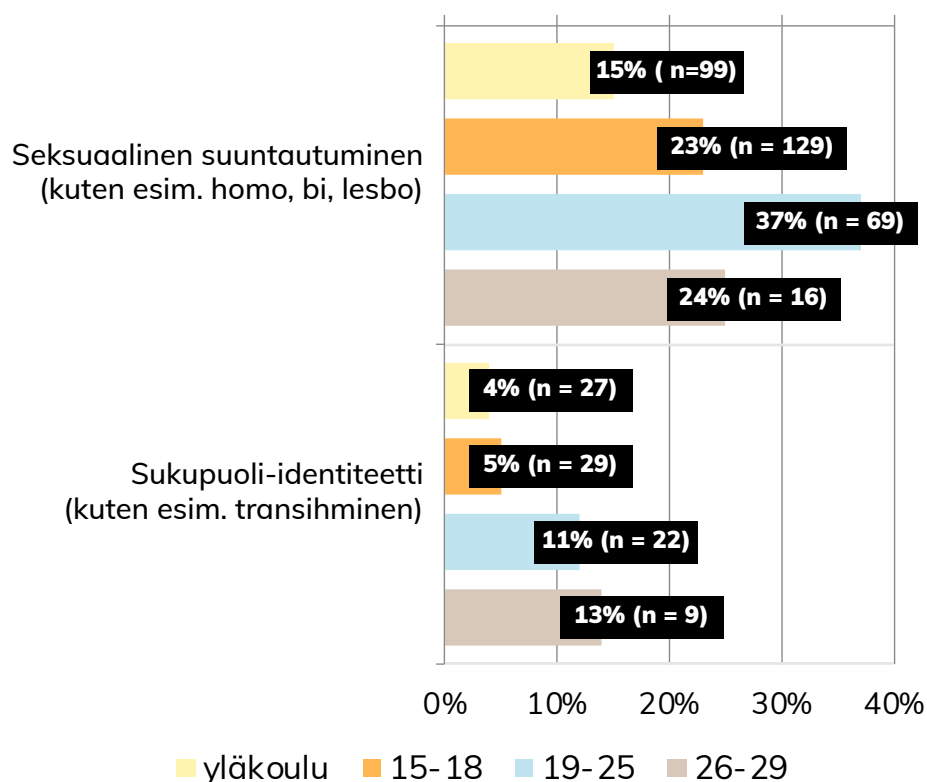
Sateenkaarinuoria kaikilla koulu- ja opiskeluasteilla

Seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön itsensä identifioineita vastaajia oli kaikissa kyselyn ikäryhmissä. Eniten sateenkaarinuoria oli vastanneista 2005–2008 syntyneissä eli 15–18-vuotiaissa. Sateenkaarevista vastaajista valtaosa on peruskoulussa (29 %), ammattioppilaitoksessa (25 %) ja lukiossa (28 %).

Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?

Vastaajien määrä: 1543, valittujen vastausten lukumäärä: 1880

Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteettikokemus, vastaajat ikäryhmävertailu.

Sateenkaarinuoria maakunnassa tasaisesti

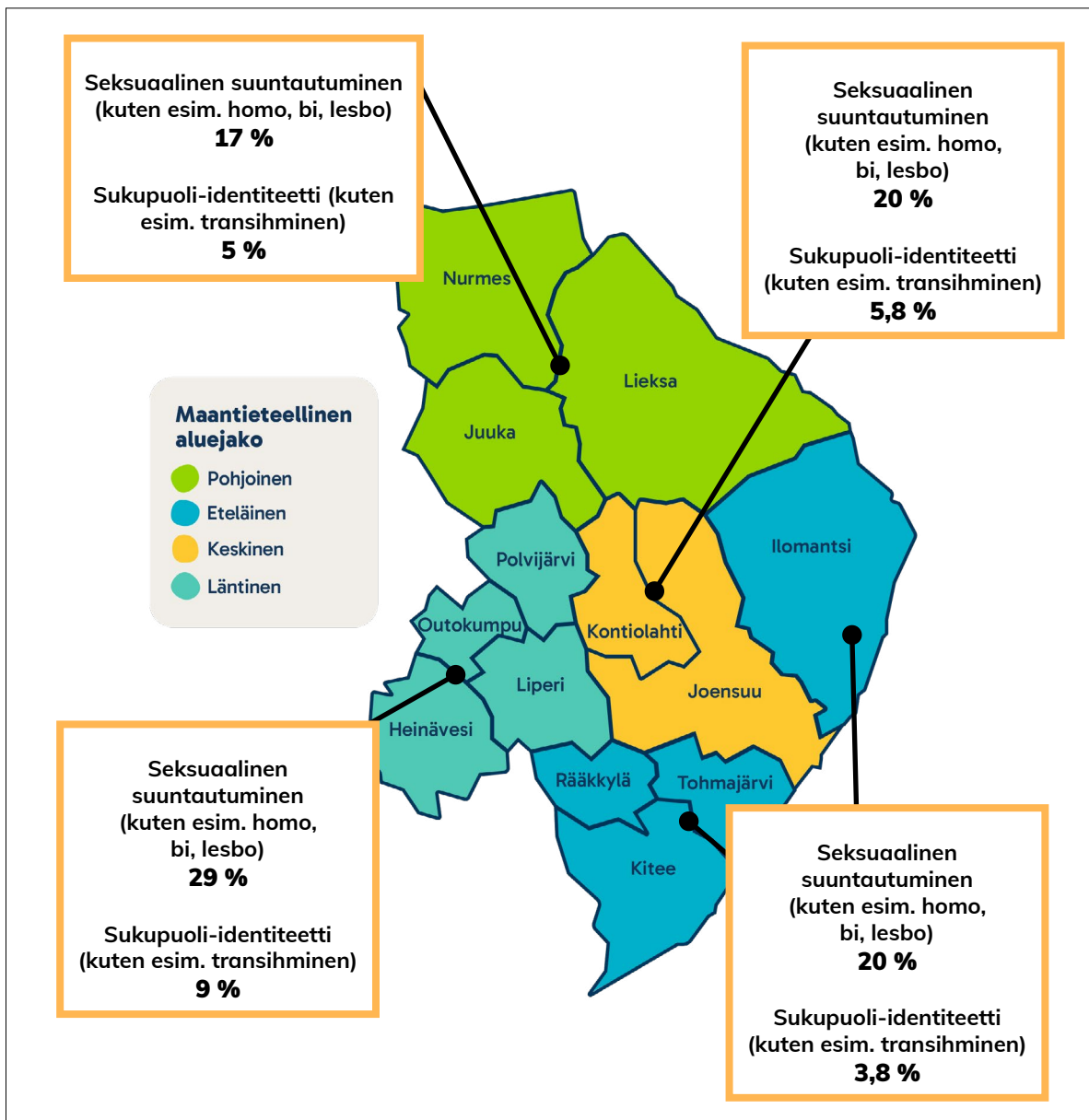
Kyselyyn saatiin vastauksia kaikista maakunnan kunnista ja jokaisesta kunnasta oli myös sateenkaarinuoria vastaajina. Vastaajamäärät kuntatasolla vaihtelevat viidestä 170 sateenkaarevaan vastaajaan per kunta, joten kuntakohtaisesti pienten määrien vuoksi tuloksia ei raportoida anonyymiteetin vuoksi.

Seutukunnallisesti vertailtaessa sateenkaarinuoria on alueiden kokonaisvastaajamääriin suhteutettuna hyvin samanlaisia määriä, noin 20 % vastaajista per alue. Poikkeuksena läntinen alue, jossa kyselyyn vastanneista lähes 30 % on ollut sateenkaarinuoria. Määrällisesti eniten sateenkaarinuoria on keskisellä alueella, josta saimme myös eniten vastauksia.

**KUINKA VOIMME TEHDÄ
KOKO MAAKUNNAN
TURVALLISEMMAKSI
SATEENKAARINUORILLE?**

Sateenkaarevista nuorista useampi kokee päällekkäisiä haasteita elämässään

Yli puolella kyselyn sateenkaarinuorista oli jonkinlaisia nepsy-piirteitä (taulukko alla). Samoin kokonaisaineistoon verrattuna syömishäiriö, päihdeongelma, taloudelliset haasteet sekä arjen asioiden hoidon vaikeudet ovat sateenkaarevilla vastaajilla yleisempiä.

Nepsy-piirteet sateenkaarinuorilla yleisempiä muihin vastaajiin verrattuna

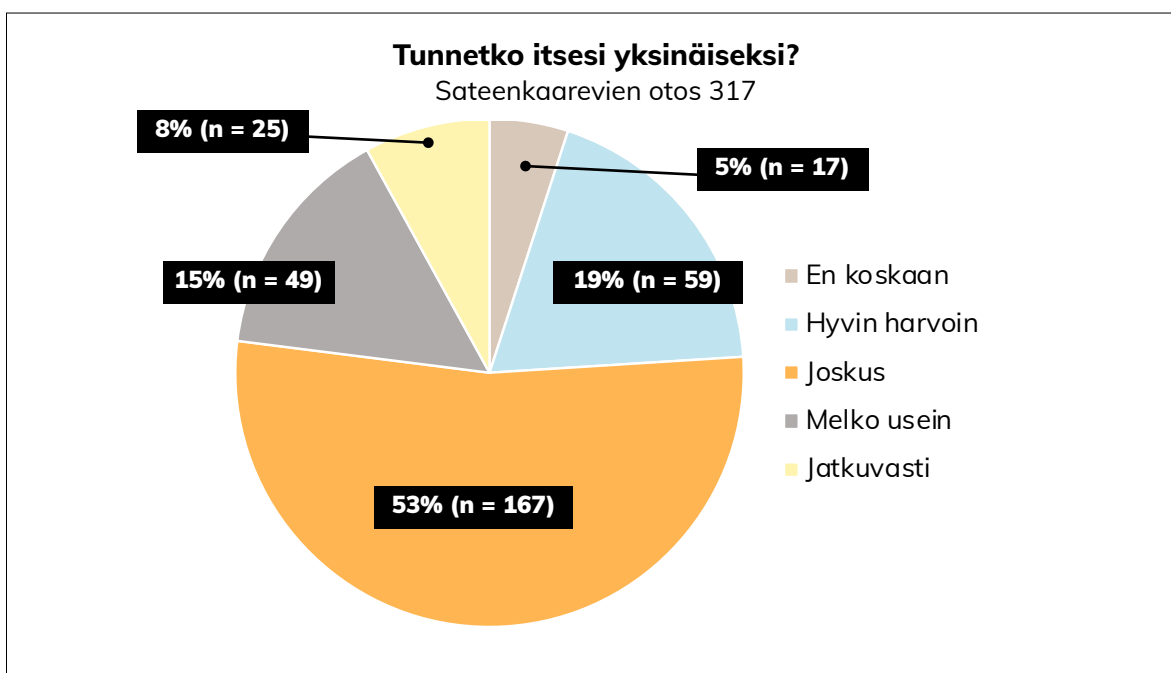
Nepsy-piirteet (esim. ADHD, asperger, autismi, neurokirjo tms.)		
	n=	%
Seksuaalinen suuntautuminen	156	50%
Sukupuoli-identiteetti	61	70%
Muut vastaajat	288	19%

*HUOM. Kysymykseen niin vähemmistökokemuksesta kuin elämään vaikuttavista seikoista, vastaaja on voinut valita useamman. Tyypillistä on ollut, että niin vähemmistökokemuksia kuin arjen haasteita on tähän kysymykseen vastanneilla ollut useampia.

Yksinäisyyden kokemus on sateenkaarinuorilla muita vastaajia hiukan yleisempää

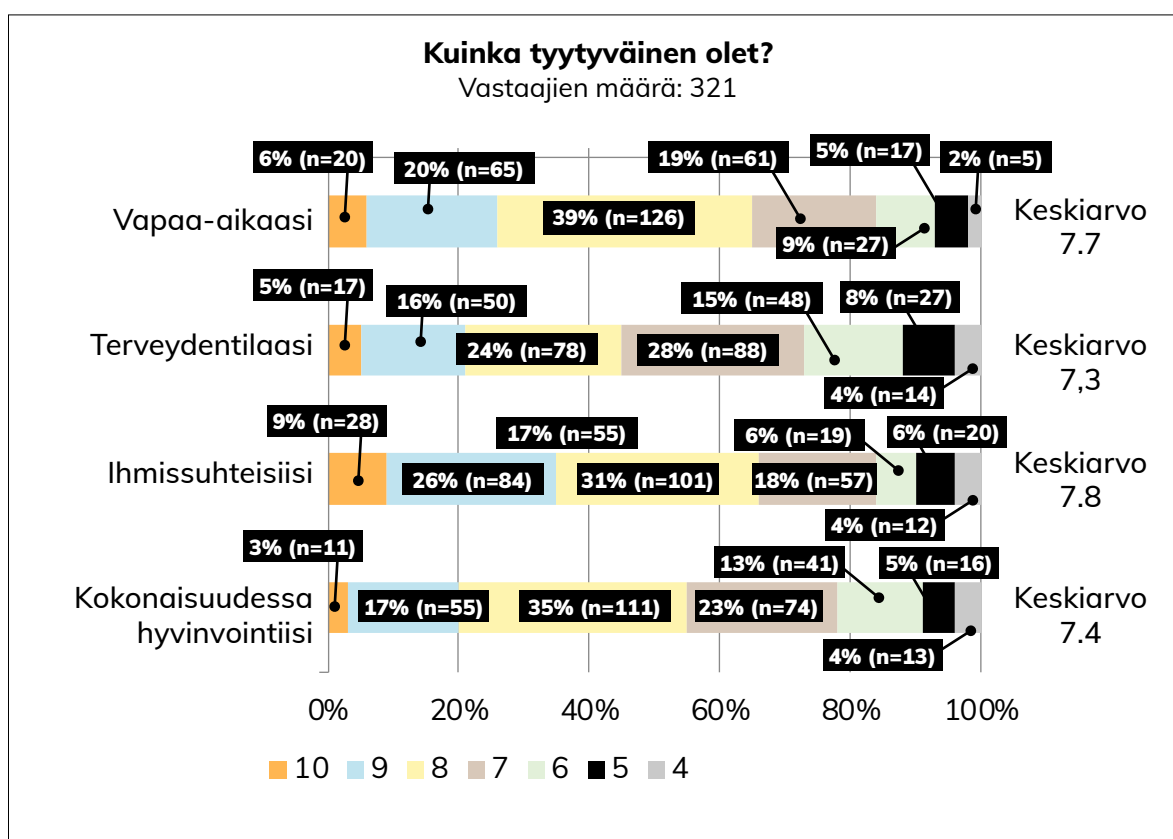
Seksuaalinen suuntautuminen			Sukupuoli-identiteetti			Muut vastaajat		
Jatkuvasti	25	8%	Jatkuvasti	7	8%	Jatkuvasti	37	2%
Melko usein	48	15%	Melko usein	15	17%	Melko usein	149	10%

Sateenkaarinuorten kokemus yksinäisyydestä.

Sateenkaarinuorten hyvinvointi muita heikommalla tasolla

Kokonaisaineistoon (n=1857) verrattuna sateenkaarinuorten tyytyväisyys elämään on yleistä tasoa alhaisempi. Kun kokonaisaineistossa eri elämän osa-alueiden keskiarvo on yli 8 ja kokonaisuudessaan tyytyväisyys omaan hyvinvointiin kouluarvosanoin vastattuna on arvioitu olevan 8,2, on se sateenkaarinuorten osalta 7,4. Selkeästi terveydentila on osa-alue, johon ei olla kovin tyytyväisiä (arvosana isolla osalla 6 tai 7).

Sateenkaarinuorten arvioita elämään tyytyväisyydestä.

Omaan hyvinvointiin vaikuttavina tekijöinä sateenkaarinuorilla on pitkälti samat tekijät kuin muillakin. Kaverit, perhe, harrastukset lisäävät hyvinvointia, koulu, ihmiset, stressi, kiusaajat ja huono uni heikentävät sitä.

Joitain vastauksia kysymykseen: ”Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen?”

Asuinalue, perhe, mielenterveysongelmat, vähemmistöjen huono kohtelu, poliitikot ja heidän hyönöt päätöksensä koskien muun muassa opiskelijoita/koulutusta. Tyttö, synt. 2005, Liperi

*Ei rutiinia, masennus, nepsyipiirteet, transsukupuolisuus jne
Poika, synt. 2001, Joensuu*

Negatiivinen vartalokuva Tyttö, synt. 1999, Joensuu

Tämän vastaajajoukon vastauksissa oma vähemmistöidentiteetti myös kuuluu. Omaa hyvinvointia heikentävinä asioina mainitaan mielenterveys usein, samoin vähemmistöjen syrjiminä. Lisäksi vastauksissa nimetään esimerkiksi kuulumattomuuden tunne, masennus, sukupuoli-dysforia, rasismi ja syömishäiriö.

Valtakunnallisia tuloksia ja koontia sateenkaarinuorten hyvinvoinnista mm. teoksessa [Nuorten elinolot -vuosikirja 2022](#).

Sateenkaarinuorten kokemus palveluista vaihtelevaa

Yleensä minua ei nähdä palveluissa – kun sanon nonbinäärinen, sitä ei ymmärretä. Tosi monet palvelut ovat sukupuolitettuja, siellä oletetaan. Jos sanotaan (olevansa nonbinäärinen), sille nauretaan että ”voi hitsi kun nykynuoret tällaista”. Siinä ei ole kunnioitusta. (Ei-binäärinen, 22 v. Haastattelussa)

Kyselyssä sekä aineiston haastatteluissa sateenkaarinuorten otoksessa on nousut esille, ettei sote-henkilöstöllä ole aina tarpeeksi tietoa/osaamista/ymmärrystä esimerkiksi transsukupuolisuuteen liittyen, ”sateenkaarevuutta ei osattu kohdata” (nuoren vastaus avokysymyksessä). Kysymykseen ”miten palveluissa olisi voitu toimia toisin?”, nuori on vastannut: ”olisi oltu sensitiivisempiä”.

Mielenterveyden haasteet painottuvat sateenkaarivastaajilla ja heidän avovastauksissaan käy ilmi, että erilaisiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin on päästy hyvin vaihtelevasti. Jonot ovat olleet pitkiä, odotus on yhä käynnissä ja esimerkiksi yksin psykoterapeutin etsiminen on vaikeaa.

Tilannekuva Setan toimijoiden sanoittamana:

- Sateenkaarinuoret tarvitsevat erityistä tukea palveluissa ja esimerkiksi koulussa. On tyypillistä, että aikuisilla ei ole tarvittavia perustietoja sateenkaarevuudesta. Sateenkaarinuoret jättävät palveluita käyttämättä, koska he olettavat kohtaavansa niissä syrjintää. Ongelmana on, että palveluista ei usein osata viestiä niin, että nuoret voisivat luottaa siihen, että heidät kohdataan asiallisesti. Tämä voi johtua siitä, että sateenkaarevuuteen liittyviä erityistarpeita esimerkiksi turvallisuuden suhteen ei nähdä todellisina.
- Palveluja tarvitsevat nuoret eivät halua joutua kouluttamaan niissä työskenteleviä työntekijöitä.
- Siun soten seksuaaliterveyspoliklinikka on paikka, jossa henkilökunnan asiantuntemus sateenkaariteemoista on vahva. Joidenkin kohdalla sinne hakeutumista voi hankaloittaa se, että seksuaaliterveyspoliklinikka toimii naistentautien alla, vaikka toivottaakin tervetulleeksi asiakkaat sukupuoleen katsomatta.
- Vapaa-ajan palveluissa erityisiä ongelmia aiheuttaa tilojen sukupuolittuneisuus. Esimerkiksi uimahallit ovat monelle sukupuolivähemmistöön kuuluvalla jopa mahdottomia paikkoja, koska niissä ei ole sopivia puku- tai peseytymistiloja. Näissä tiloissa myös altistutaan helposti häirinnälle.
- Kodeissa sateenkaarinuoret ovat kertoneet kohdanneensa esimerkiksi vähätelyä, vihapuhetta ja erimuotoista väkivaltaa. On kuitenkin myös paljon huoltajia, jotka ovat nuorten tukena.

- Kouluissa esiintyy edelleen monenlaista sateenkaari-ihmisiin kohdistuvaa vihapuhetta. Kouluissa puututaan siihen hyvin vaihtelevasti. Vihapuheeseen puuttumisen tasoon vaikuttaa usein olennaisesti myös kaikkien huoltajien tahtotila.

Sateenkaarinuorten toiveita

Avovastauksissa sateenkaarinuorten otos toivoo muiden tavoin hengailupaikkoja, turvallisia ja viihtyisiä vapaa-ajan vietto- ja tapaamispaikkoja, toivotaan myös keskusteluapua, vertaistoimintaa, ryhmäytymistä.

Terapia palvelut myös puhelimitse. Netissä tai muualla. Nuoret varmasti juttelisivat avoimemmin viestillä kuin oikeassa elämässä. Nuori, synt. 2008, Joensuu

Haastatteluissa sateenkaarinuorilta kysyttiin myös arjen turvallisuudesta.

Nuorten toiveita lego-työpajasta.

Turvattomuutta lisää:

Poliittinen tilanne: talous, polarisaatio, syrjintä, rasismi

Tunne, ettei uskota

Vähemmistöjen kokemukset väkivallasta

Sukupuolidysforia

Yksinäisyys, ei ole omaa yhteisöä tai ”paikkaa, minne mennä”

Turvallisuutta lisää:

Erilaiset signaalit:
Turvallisemman tilan periaatteiden noudattaminen, syrjinnästä vapaa tila, sateenkaarimerkit, Setan esitteet

Kiireetön, turvallinen aikuinen, joka uskoo ja kunnioittaa

Ystävät, läheiset

Sateenkaari(nuoriso)työtä tehdään pääosin järjestöissä

Sateenkaarevaa toimintaa tarvittaisiin myös laajemmalle maakuntaan

Sateenkaareville nuorille järjestöjen toiminta ja palvelut ovat varsin tuttuja ja he ovat niitä käyttäneet (40 % vastanneista), joten heidän voi nähdä kiinnittyneen tai osallistuneen järjestöjen toimintaan. Omalle yhteisölle suunnattu toiminta (mm. Pohjois-Karjalan Seta) mainitaan muun muassa hyvinvointia lisäävänä asiana, myös tuen saannin tahona.

Joensuun Settlementin sateenkaarinuorisotyö sekä Pohjois-Karjalan Setan toiminta näytetään tuntevan maakunnassa nuorten keskuudessa. Samoin nuorisotyön ammattilaisten kentällä nämä toimijat tunnustetaan ja tiedetään sateenkaarityöstään. Toimintaa on kuitenkin lähinnä vain Joensuussa ja sitä kaivataan myös laajemmalle maakuntaan. Nuoret maakunnan kunnissa ovat nostaneet itse aktiivisesti tätä teemaa ja toiveita esille, mikä kävi ilmi ammattilaisille tehdyistä haastatteluista.

Jokainen voi vaikuttaa ja toimia sateenkaariystävällisesti pieninkin teoin

Sateenkaarinuorten vastauksista kysymykseen siitä, kuinka nuorille tulisi tiedottaa palveluista käy ilmi, että 50 % vastaajista näkisi tiedotusta mieluusti myös kauppajen ja julkisten tilojen ilmoitustauluilla – kokonaisuineistossa ilmoitustaulut saavat vain 37 % kannatuksen. Sateenkaariystävällisyyden näkyminen ja näyttäminen julkisesti on yksi tapa lisätä tietoisuutta ja tehdä sateenkaarinuorille turvallisempia tiloja, kuten seuraavasta haastattelusitaatista käy ilmi.

Sateenkaarilippu tuottaa turvallisuutta. tiedän kaksi kauppa, joilla on tarrat. Käyn niissä. Priden aikaan aihe nostetaan. Muuten ei näy. (Ei-binäärinen, 22 v.)

Mitä voimme tehdä? Setan toimijoiden sanoittamana:

- Puhutaan rohkeasti syrjinnästä ja väkivallasta, eikä esimerkiksi kiusaamisesta tai hölmöilystä, ja tehdään yhteistyötä myös väkivaltatyön ammattilaisten kanssa. Huomioidaan normikriittisyys ja ymmärretään homo- ja transvihamielisyyden systemaattisuus. Kiinnitetään huomiota siihen, että sateenkaari vähemmistöön kuulumisen voi vaikuttaa valtavan monella tavalla nuoren elämään.
- Ensisijaisesti tarvitaan asenne- ja vaikuttamistyötä, mutta myös lisäresursseja. On tärkeää huomata, että asenne- ja vaikuttamistyö ei voi olla vain järjestöjen tehtävä.

Kootusti Pohjois-Karjalan Setan sivuilla [tukea ja tietoa](#)

Toimintaa sateenkaarinuorille Pohjois-Karjalassa

- Joensuun Settlementti ry:n [Moninaisuus Meissä](#) -nuorten illat. Joka toinen viikko
- [Joensuun seurakunnan sateenkaaritoiminta](#)
- [Pohjois-Karjalan Seta ry](#) viikoittaiset ryhmät (Joensuu, Lieksa, Outokumpu), ei sosiaaliohjaajaa palkattuna
- [Sateenkaariperheet ry](#) Joensuu (ei aktiivinen tällä hetkellä)
- Oppilasjärjestöjen bileet ja sateenkaari-illat
- Sateenkaarevien opiskelijoiden järjestö [Qirjava](#)

Valtakunnallisia etäpalveluja

- Valtakunnallinen [Sinuiksi tuki- ja neuvontapalvelu](#)
- [Verkkonuorisotalo Loiste](#)

Lisämateriaalia, tietoa ja tukea kaikille sateenkaarteemoista

- [Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus](#) – tietoa ja tukea kaikille. Mm. [materiaalia](#) ja koulutusta ammattilaisille
- [Valtakunnallisen Setan koulutusvideot](#)

- [Nuorten elinolot vuosikirja 2022](#): analyysia kouluterveyskyselyiden 2019 ja 2021 sateenkaarinuorten vastauksista

Yle uutisoi viime vuonna sateenkaarinuorten kohtaamasta häirinnästä:

- Lieksa: <https://yle.fi/a/3-12653374>
- Joensuu: <https://yle.fi/a/3-12300395>
- Myös Savonlinna: <https://yle.fi/a/3-12575247>

Tuore Setan opas verkossa [Kasvurauha Opas sateenkaarilasten ja nuorten vanhemmille 2023](#)

Mitkä asiat heikentävät hyvinvointiasi?

Kehoni ominaisuudet ovat osittain vääränlaiset (eli olen syntynyt vääränlaiseen kehoon), enkä pysty Suomen lainsäädännön takia tekemään asialle juuri mitään (muunsukupuolisilla ei ole Suomessa itsemäärittely- tai itsemääräämisoikeutta). Lisäksi yhteiskunnallinen heteronormatiivisuus, ja sitä kautta ihmisten ennakkoluulot sateenkaarevia kohtaan. Myös merkittävien ihmissuhteiden ja tukiverkoston puuttuminen. Työtkin loppuvat minulta ihan kohta ja nykyaikana työnhaku on raskasta/oman alan töitä ei välttämättä saatavilla. Lievä masennus, ahdistuneisuus ja korkea sosiaalinen estyneisyys. (Nuori, synt. 1995, Joensuu)

Teemaosio:

Työn ja koulutuksen

ulkopuolella olevat nuoret

Osio koottu yhteistyössä Nuorisoverstas ry:n henkilöstön kanssa sisältäen Pohjois-Karjalan etsivän nuorisotyön aluekoordinaatio & nuorten työpajatoiminnan aluekoordinaatio

nuoriso verstas

Parikymppiset nuoret aikuiset monin tavoin väliinpuotoajajoukkoa

- Palvelut suunnattu usein alle 18-vuotiaille
- Lähtökohtaisesti tukea tarjotaan kouluissa ja oppilaitoksissa
- Kaivataan vapaa-ajan toimintaa ja maksuttomia, päihteettömiä kohtaamispaikkoja nuorille aikuisille – kuntien nuorisotyö ja -tilat harvoin täysi-ikäisille

Mitkä ihmeen palvelut? -kyselyyn vastasi 312 yli 18-vuotiasta nuorta. Heistä 42 on työn ja koulutuksen ulkopuolella. Kyselyä kohdennettiin myös erikseen etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen kautta heidän toiminnassaan mukana oleville nuorille. Tähän kohdennettuun kyselyyn vastasi 66 nuorta. Näistä reilusta 60 vastaajasta puolet ovat kirjoilla jossakin oppilaitoksessa, mutta ovat etsivän nuorisotyön tai nuorten työpajatoiminnan asiakkaita erilaisten opiskeluun tai muuhun elämään liittyvien haasteiden vuoksi.

Kohdennetun kyselyn vastaajat: valtaosa parikymppisiä itsenäistyviä tai itsenäistyneitä nuoria aikuisia

Yhteensä tässä osiossa tarkastellaan 108 työn ja koulutuksen ulkopuolella olevan / syrjäytymisriskissä olevan nuoren vastauksia sekä näiden nuorten tilannekuvaa ammattilaisten kokemusten valossa. Kyselyyn vastanneista tämän ryhmän nuorista valtaosa on syntynyt 2005–1994 eli ovat 19–28-vuotiaita. Eniten vastauksia on juuri täysi-ikäistyneiltä. Vastaajista valtaosa on Joensuun, Liperin, Polvijärven ja Lieksan alueelta. Tätä vastaajajoukkoa yhdistää lisäksi se, että lähes puolet on muuttanut nykyiseen asuinkuntaan viimeisen kolmen vuoden aikana.

Syrjäytymisriskissä oleviksi nuoriksi luokitellaan nuoret, jotka eivät opiskele, työskentele tai suorita varusmiespalvelusta. ([Nuorten syrjäytyminen, tilannekuva, AVI 2023](#)) Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita Pohjois-Karjalassa on vuonna 2023 ollut noin 1000 henkeä. (Pohjois-Karjalan ELY-keskus). Syrjäytymisriskissä olevien nuorisolain mukaisten 15–28-vuotiaiden määrä on huomattavasti suurempi.

Nuorten työpajatoiminta

Vuonna 2023 Pohjois-Karjalassa avustusta on saanut nuorten työpajatoimintaan kuusi eri toimijaa, joista yksi on saanut myös aluekoordinaatioavustuksen. <https://www.intory.fi/tyopajatoiminta/alueelliset-verkostot/>

Pohjois-Karjalassa verkostoon kuuluu myös nuorten työpajojen lisäksi hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan pajoja ja kuntien omia työpajoja. Näitä muita toimijoita on haluttu aluehallinnon suostumuksella verkostoon osaksi, koska ajankohtaisen tiedon jakaminen ja koulutukset ovat kaikkia palveleva kokonaisuus. Alueen kaikki työpajatoimijat eivät kuitenkaan ole kattavasti verkostossa mukana, eivätkä käytä Party-asiakastietojärjestelmää, joten tilastotieto koskee vain nuorten työpajatoimijoita.

- Työpajatoiminnan käsikirja: <https://www.intory.fi/materiaalipankki/tyopajatoiminnan-kasikirja/>

Työpaja on valmennusyhteisö, jonka tavoitteena on vahvistaa osallisuutta ja hyvinvointia, tunnistaa osaamista sekä valmentaa kohti koulutusta ja työtä. Työpajatoiminta perustuu monialaiseen yhteistyöhön nuoriso-, työllisyys-, koulutus- ja sote-palveluissa. Työpajat toimivat yleensä kunnan, järjestöjen tai säätiöiden järjestämänä. Yleisimmin työpajoilla toteutettavat palvelut ovat kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, palkkatuettu työ ja sosiaalinen kuntoutus. ([Into ry 2023.](#))

Etsivä nuorisotyö

Pohjois-Karjalassa tehdään etsivää nuorisotyötä kaikissa kunnissa. Vähintään yksi kokoaikainen etsivä nuorisotyöntekijä on 11 kunnassa. Rääkkylässä etsivä toimii 50 % työajalla ja Ilomantsissa kasvatusohjaajan työtehtävissä on 10 % etsivää nuorisotyötä.

Etsivässä nuorisotyössä kohdataan 15–29-vuotiaita nuoria, jotka tarvitsevat arjessaan tukea sekä näkymiä tulevaisuuteen. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille (Nuorisolaki 1285/2016). Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista.

- Etsivän nuorisotyön käsikirja:
<https://www.intory.fi/materiaalipankki/etsivan-nuorisotyon-kasikirja/>

Etsivän ja työpajojen asiakkaiden tunnuslukuja

Pohjois-Karjalassa vuonna 2022 etsivään nuorisotyöhön ohjautuneiden nuorten määrä oli 1123, joista ohjaukseen siirtyi 730 nuorta. Ohjaukseen siirtyneiden lisäksi 210 nuoreen saatiin kontakti, ja heitä ohjattiin joko kertaluonteisesti tai etsivän nuorisotyön ohjaukselle ei ollut tarvetta.

Määrällisesti suurin ilmoittajataho ohjaukseen siirtyneiden nuorten osalta (N=730) oli 2. asteen koulutus, 34 %. Toiseksi suurin ryhmä oli itse etsivään nuorisotyöhön ohjautuneet nuoret, 25 %. Loput ohjaukseen siirtyneistä nuorista ohjautuivat pääosin nuorisotyön, muiden viranomaisten, sosiaali- ja terveystoimen ja [Aikalisätöiminnan](#) kautta.

Tavoitettujen, ohjaukseen siirtyneiden, nuorten koulutustilanne oli seuraavanlainen: ammatillisessa koulutuksessa tai ammatillinen perustutkinto suoritettu 36 %, peruskoulu suoritettu 32 %, peruskoulu kesken 13 %, lukio tai ylioppilas 9 %, korkeakouluopinnot 5 % ja loppuilla nuorilla muunlainen koulutustausta.

Ohjauksen toimenpiteissä korostui vuonna 2022 etsivän nuorisotyön asiakkuuteen tilastoitavat toimenpiteet; kuten etsivän nuorisotyön tuki ja tsemppaus, palveluohjaus, tuki viranomaisasioiden hoitamisessa, ryhmämuotoinen toiminta, mielenterveyspalvelut, tulevaisuustyöskentely, asumiseen ja toimeentuloon liittyvät palvelut, työnhaun ohjaus ja neuvonta, työpaja ja ohjattu opiskelu- tai koulupaikan haussa. Sosiaali- ja terveystoimen palveluihin ohjaaminen sekä Kelan palveluihin ohjaaminen on tilastoinnin seuraavaksi suurin toimenpideryhmä.

(Pohjois-Karjalan etsivän nuorisotyön aluekoordinaation tilastot 2022.)

Nuorten työpajojen osalta vuonna 2022 Pohjois-Karjalassa ohjautuneiden määrä oli 275 nuorta (pajoja 7). Heitä ohjautui Oppilaitosten kautta 34 %, (josta II-aste 31 %) Sosiaali-/terveys-/nuorisotoimen/etsivä nuorisotyö kautta 29 %, josta etsivän osuus on 19 %, Muut 14 % Suoraan pajalle 12 % ja Te-hallinnon kautta 11 %.

Toimenpiteet nuorten kanssa pajoilla olleet vuonna 2022: työkokeilussa (81 nuorta), hyvinvointialue (sote) palvelut (56 nuorta), esim. kuntouttavaa työtoimintaa tai sosiaalista kuntoutusta, koulutuspalvelut (74 nuorta) pajajakso työpajalla: koulutussopimuksella tai oppisopimuksella, muut palvelut (81 nuorta) esim. lyhyt ohjaus, työnhakuvalmennus tms.

Sijoittuminen pajajakson jälkeen: koulutukseen 55 %, Muuhun ohjattuun toimenpiteeseen 25 %, Työttömäksi 7 %, Työelämään 7 % ja Muualle 5 %.

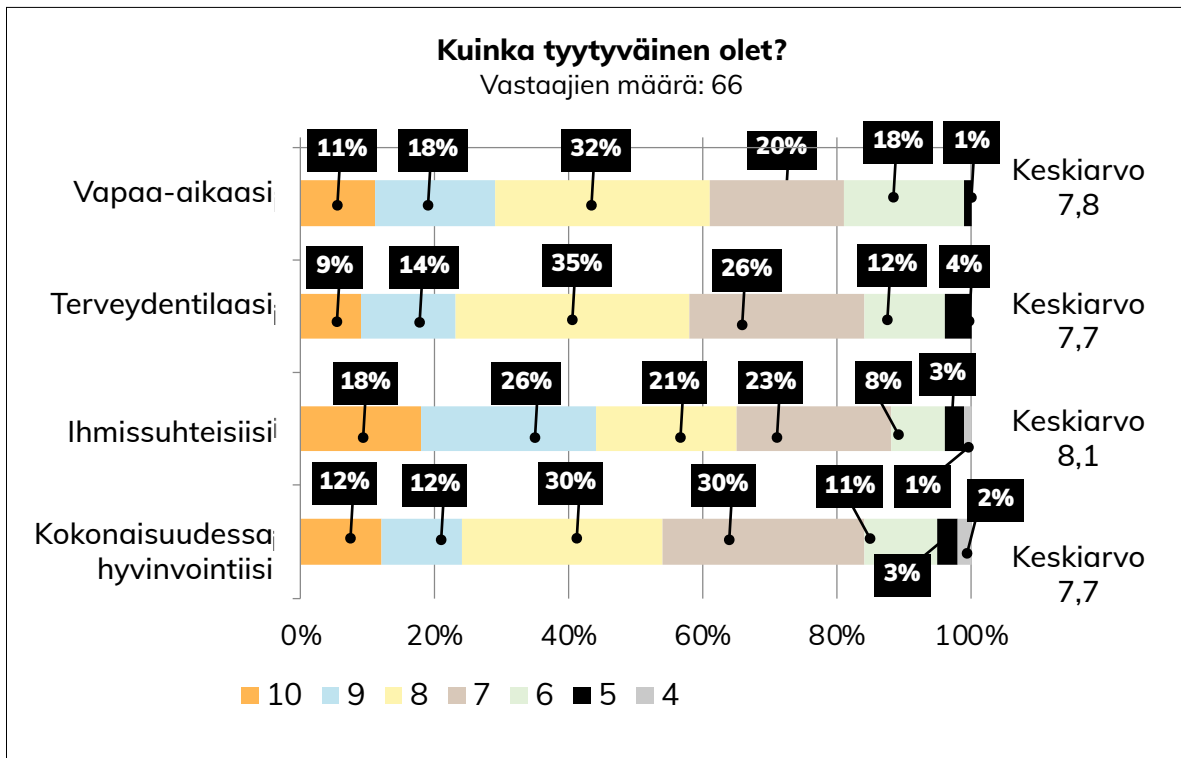
(Pohjois-Karjalan nuorten työpajatoiminnan aluekoordinaation tilastot 2022.)

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten kyselyvastaukset

Kohdennetun kyselyn vastaajat ovat elämän eri osa-alueisiin tyytymättömämpiä kuin laajan joukon kyselyn vastaajat. Ainoastaan ihmissuhteiden osalta vastauksien keskiarvo on yli 8. Muissa osa-alueissa keskiarvo jää alle 8, kun laajassa kyselyssä kaikki osa-alueet ovat yli 8. Tämä vastaajajoukko kokee myös yksinäisyyttä hiukan muita enemmän.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten hyvinvointia heikentävät mielenterveys, yksinäisyys, huonot ihmissuhteet. Myönteisesti hyvinvointiin vaikuttavat kaverit, perhe ja harrastukset.

Kohdennetun kyselyn (n=66) vastaajien arvioita elämään tyytyväisyydestä.

Moninaiset haasteet, moninaiset palvelutarpeet

Kohdennetun kyselyn vastaajista vähemmistökokemuksia on jopa hiukan harvem- malla kuin laajassa kyselyssä, poikkeuksena vammaisuus tai pitkäaikaissairaus (kohdennetussa 16 %, yleiskyselyssä 8 %). Sen sijaan kohdennetun kyselyn vas- taajilla on elämään muutoin vaikuttavia haasteita muita enemmän. Erityisesti nep- sy-piirteet korostuvat tällä joukolla (kohdennetussa 49 %, yleiskyselyssä 31 %). Samoin merkittävästi laajaan kyselyyn verrattuna suuremmin elämään vaikuttavat seikat ovat taloudelliset haasteet sekä vaikeudet arjen asioiden hoidossa.

Kyselyyn vastanneista ja heidän vastauksistaan voi päätellä, että usealla vastaa- jalla on moninaisia ja päällekkäisiä palvelutarpeita (tilanne hyvin samanlainen kuin mitä Anu Gretschel kuvaa Palvelu pelaa! [Nuorisobarometrissa 2020](#)). Näillä nuorilla on myös tyypillisesti useampia palveluja ja asiakkuuksia yhtäaikaisesti käynnissä. Tämä tulee esille myös avovastauksissa, keneltä on saanut tukea ja apua hyvinvointiin liittyen viimeisen vuoden aikana: lastensuojelu, Nuotti-valmenta- ja, psykiatrinen sairaanhoitaja, asumispalvelujen työntekijä, Luotsin duuniagentti, sosiaalityöntekijä.

Tämä kohdennetun kyselyn vastaajajoukko, joka ei pääsääntöisesti ole koulu- tai opiskelijaterveydenhuollon piirissä, on kokenut laajaan kyselyaineistoon verrat- tuna muutamissa palveluissa selkeästi enemmän, ettei ole palvelua saanut, vaika- olisi sitä tarvinnut. Tällaisia ovat hammashoito (En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut 18 % vrt. yleiskyselyssä 8 %) sekä mielenterveyspalveluista psykologi ja terapeutti. Kohdennettuun kyselyyn vastanneet ovat myös käyttäneet kaikkia mie- lenterveys- ja päihdepalveluja laajaa kyselyaineistoa enemmän. Samoin sosiaali- ja tukipalveluja on käytetty ja ne ovat tuttuja.

Vapaa-aikaan liittyen työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista vastaajista yli puolet ilmoittaa heillä olevan säännöllinen harrastus. Palvelujen käyttöön liittyen kokemus siitä, että olisi tarvinnut palvelua muttei ole käyttänyt, on liikunta- ja urheilupaikkojen osalta korkeampi (12 %) kuin yleisotoksessa (4 %). Järjestöjen ja seurakunnan toimintaa on kohdennetun kyselyn vastaajien parissa käytetty laajaa aineistoa vähemmän.

Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan kautta tavoitettujen nuorten vastaajien vastauksista käy ilmi, että nuorisotyö tunnetaan ja sitä käytetty – myös nuorisotiloja sekä nuorisotyön muita palveluja. Etsivät nuorisotyöntekijät ja nuorisotyöntekijät ovat olleet niitä, joilta tukea ja apua viimeisen vuoden aikana on saanut (kysymys vastausvaihtoehdoilla, keneltä olet saanut apua ja tukea viimeisen vuoden aikana).

Etsivä nuorisotyö auttanut

Etsivän/työpajojen nuoret kokevat löytävänsä palveluja paremmin kuin laajan kyselyaineiston nuoret

Verrattuna kohdennetun aineiston vastaajien palvelujen tuntemista ja laajan aineiston työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten palvelujen tuntemista, kohdennetun nuorisotyön piiriin päässeet nuoret kokevat löytävänsä paremmin tietoa. Samoin heistä useammalla on muita tilanteessaan olevia nuoria parempi tilanne avunsaannin suhteen.

Kokemuksia palveluista yhtä monta kuin nuortakin – mielenterveys- ja päihdepalveluihin vaikeaa päästä, erityisesti Joensuun ulkopuolella maakunnassa

Kokemuksia: Jonottaminen yleistä, palveluja joutuu odottamaan, takaisinsoittopalvelu ei toimi

Kynnys avun hakemiseen erittäin korkea

Monille nuorille soittaminen puhelimella erityisen haastavaa etenkin tietyssä aikaraamissa

Tukea mieluiten kasvokkain, kuitenkin syytä olla tarjolla kaikilla mahdollisilla tavoilla

Mahdollisuus lisätä vielä jotain ajatuksia palveluihin ja nuorten hyvinvointiin liittyen:

Se jos jokin nuori soittaa sen ensimmäisen puhelun terveystieteiden tai muuhun, otettaisiin vakavasti. Tyttö synt. 1996, Kontiolahti

Jokainen pitää nähdä kohdatessa ainutlaatuisena ja arvokkaana henkilönä. Tyttö synt. 1999, Kontiolahti

Tässä tilanteessa en ole paras vastaamaan kun ei ole oikein voimavaroja hakeutua mihinkään. Tyttö synt. 1995, Joensuu

Koet, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa, mikä on vaikeaa tai mihin palveluihin koet olleen vaikea päästä?

Tulee lykättyä hakeutumista, joka vie liikaa energiaa ja ei haluaisi selvittää asioita niin monelle ihmiselle Tyttö, synt. 2002, Liperi.

Pitkälti kaikkialle. Hakeminen ahdistaa, vaikea myöntää omia ongelmia ja nousee ajatuksia, että muilla on pahempi tilanne. Motivaatio heikko kun tietää, että kaikkiin palveluihin joutuu jonottamaan. Tyttö, synt. 2003, Liperi.

Hankalaa kun jännittää puhua puhelimessa. Hankalaa kun joutuu jonottamaan pitkään esim. Hoitokoordinaattori. Hankalaa kohdata ongelma itse ja pitäisi kertoa siitä tuntemattomalle. Tyttö, 2004, Liperi

Joitain kokemuksia palveluista

Enemmän työntekijöitä, jotta hommat toimisi.. Varmistetaan työntekijän siirtyessä asiakkaan jatko. Asiat jää usein ilmaan ja joutuu aloittamaan liian usein alusta. Asiat ei etene.. Ei etäpalvelua. Pitäisi päästä puhumaan oikeasti. Tyttö, synt. 2002, Liperi

Koen, että minua on kohdeltu hyvin ja ammattitaitoa riittää. Jatkuvat työntekijävaihdokset tuntuvat hankalilta. Tyttö, synt. 2000, Liperi

Olen itse jälkihuollossa ja nyt vauvan kanssa saan apua, jolla varmistetaan minun jaksaminen. Olen muissa palveluissa, joka helpotti asiakkuuden saantia. Tyttö, synt., 2002, Liperi

Olen tavannut etsivä nuorisotyöntekijää muutaman kuukauden ajan ja olen saanut kuunteluapua, paljon ehdotuksia erilaisista aktiviteeteistä, mutta usein oma jaksaminen ei ole niihin riittänyt. Koen kyllä saaneeni paljon apua ja tukea tältä taholta. Tyttö, synt. 2001, Joensuu

Kohdennetun kyselyn vastaajista enemmistö haluaa kasvokkaista tukea

Apua tarjottava kaikilla mahdollisilla tavoilla;
anonyymisti, verkossa, etänä ja kasvokkain

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat erityisesti sitä nuorten
joukkoa, joka hyötyisi palveluista (esim. liikunta- ja kohtaamispaikat)

Äärimmäisen vaikea ryhmä myös tavoittaa

Ilmoitustaulut voivat olla mahdollisuus tiedottaa kohderyhmän
nuoria, mm. eri tukipalvelujen odotustilojen seinät

Olemassa olevien kontaktien kautta ja heidän kertomanaan nuoret
voivat saada lisää apua, vinkkejä ja tietoa palveluista.

Uudet hankkeet, tarjolla oleva toiminta, uudet palvelut kannattaa
tehdä tutuiksi esimerkiksi etsiville nuorisotyöntekijöille.

Palvelut,

niiden käyttö

ja tunteminen

Mitkä ihmeen palvelut -kyselyssä oli osio palvelujen käytöstä ja niiden tuntemisesta.

Kyselyyn oli listattu 30 palvelua, jotka oli jaoteltu kolmeen osioon: terveysterveysterveyspalveluihin, sosiaali- ja tukipalveluihin sekä nuorisopalveluihin & muihin palveluihin. Kysymyksellä haluttiin selvittää tuntevatko nuoret palveluja ja onko heillä tarve niiden käytölle. Jokaisesta palvelusta oli lyhyt taustoitus info-kuvakkeen takana, joten vastaajalla oli mahdollisuus saada samalla lyhyesti myös tietoa kyseisestä palvelusta.

Vastausvaihtoehdoista vain yhteen pystyi vastaamaan, vaihtoehtoja oli neljä seuraavassa järjestyksessä:

- Olen käyttänyt palvelua,
- En ole tarvinnut palvelua,
- En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut sekä
- En tiedä / tunne tätä palvelua.

Koska vain yksi vastaus oli mahdollista, voi olla, että vastaaja on valinnut joissain tapauksissa "en ole tarvinnut palvelua" (mikä vaihtoehtojen listassa on toisena) sen sijaan että olisi valinnut "En tiedä /tunne tätä palvelua".

Nuoret käyttäneet eniten hammashoitoa, terveyskeskuksen tai koulu-/opiskelijaterveydenhuollon hoitajan/lääkärin palveluja

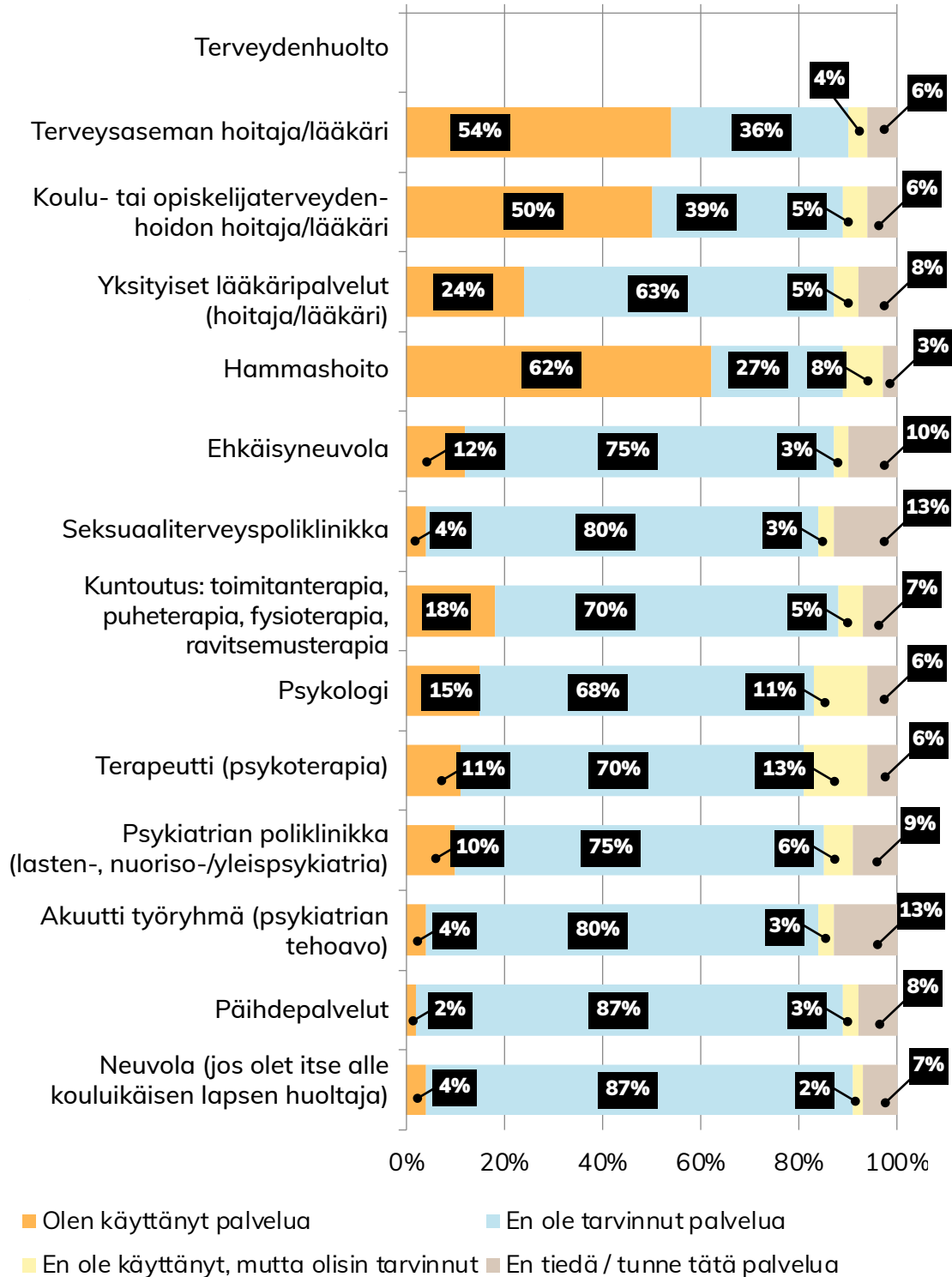
Laajan kyselyn vastaajista noin 10 % käyttänyt mielenterveyspalveluja (psykologi, terapeutti ja psykiatrian poliklinikka)

Mielenterveyspalvelut sekä hammashoito palveluja, joita ei ole mutta koetaan, että olisi ollut tarvetta

Palveluja, jotka kyselyaineiston perusteella (ja näillä nimityksillä) tunnetaan heikoimmin ovat seksuaaliterveyspoliklinikka, psykiatrian tehoavo/akuuttityöryhmä ja ehkäisyneuvola

**Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana
(Terveyspalvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana)**

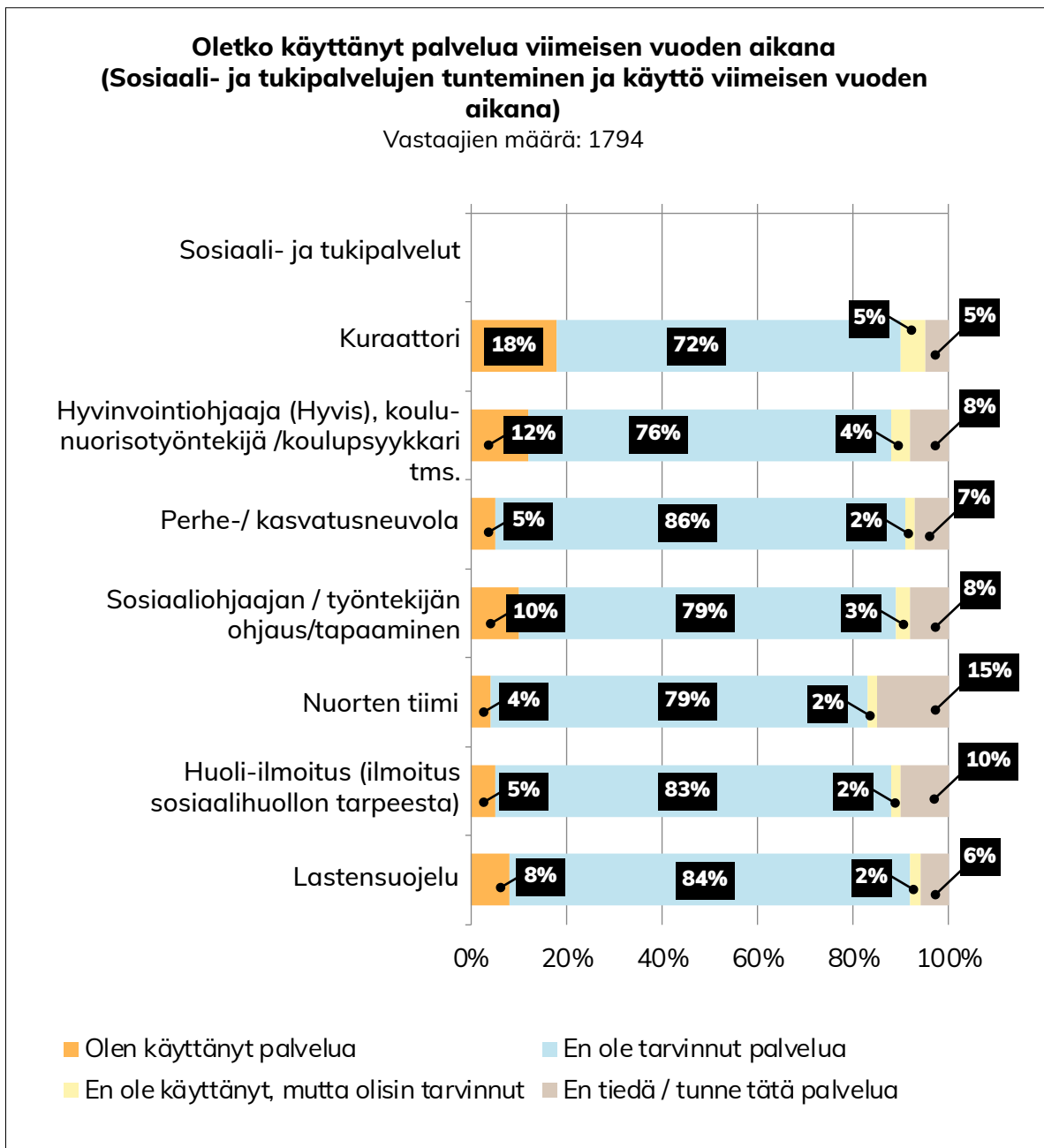
Vastaajien määrä: 1820

Sosiaali- ja tukipalveluja nuoret käyttäneet monia muita palveluja vähemmän

Eniten käytetty kuraattorin ja koulunuorisotyön/ hyvinvointiohjaajan palveluja

Sosiaalipalvelut ja lastensuojelu, erityisesti esimerkiksi ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta olisi ennaltaehkäisevästä näkökulmasta hyvä tehdä nuorille tutummaksi

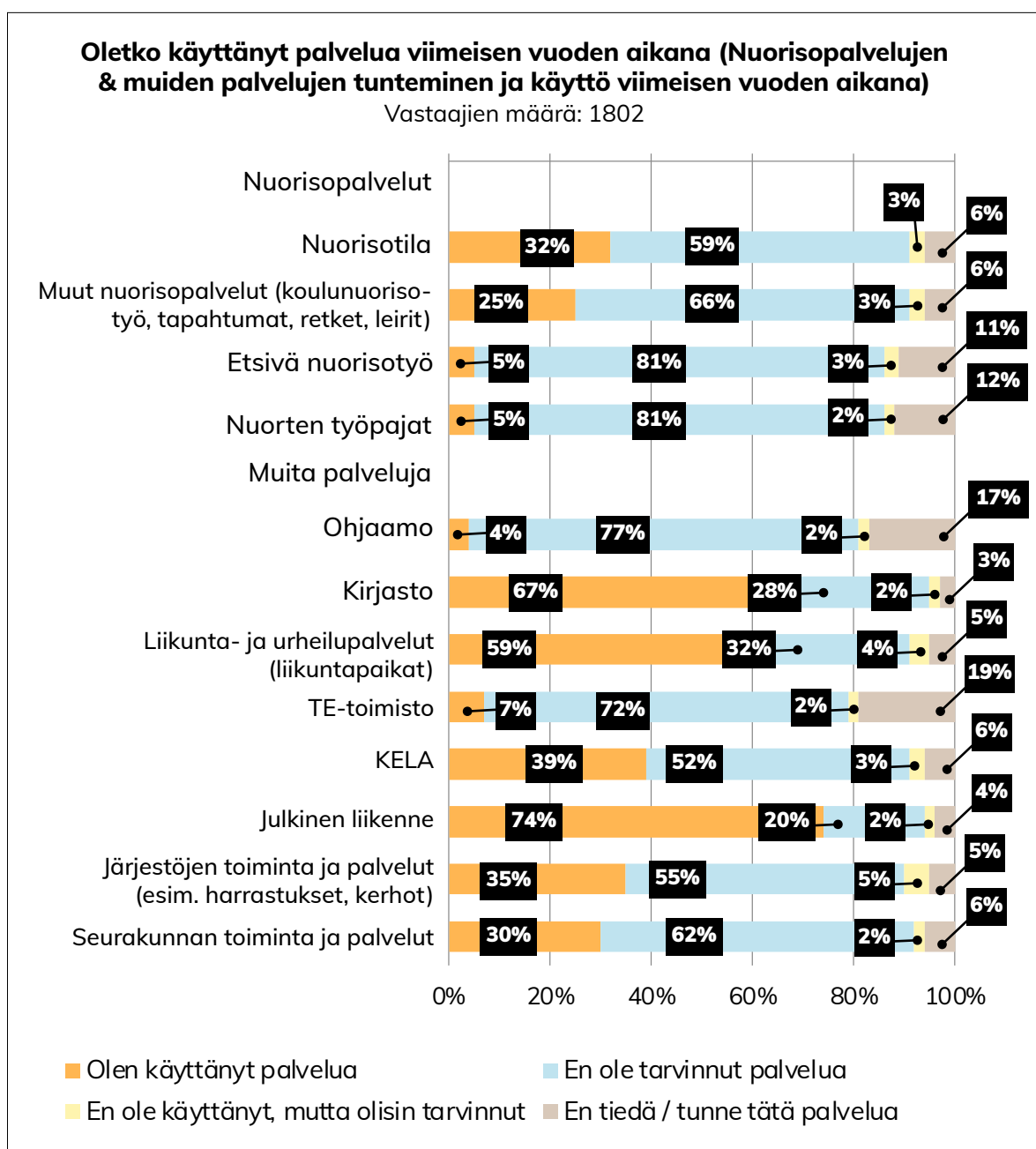
Nuorisopalveluja sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluja käyttänyt kolmannes nuorista vastaajista.

Noin 6 % vastaajista ei tunne näitä palveluja

Julkinen liikenne, kirjasto sekä liikunta- ja urheilupaikat palveluja, joita käytetty eniten

Alle 18-vuotiaille vastaajille TE-toimisto, Ohjaamo ja kohdennettu etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta tuntemattomampaa

Vapaa-aikaan/muihin palveluihin liittyen järjestöjen toiminta prosentuaalisesti (5 %, n= 90) suurin palvelu, jota ei ole käytetty, mutta olisi tarvittu. Yhtä aikaa samalla prosenttimäärällä vastattu "en tiedä/tunne tätä palvelua"

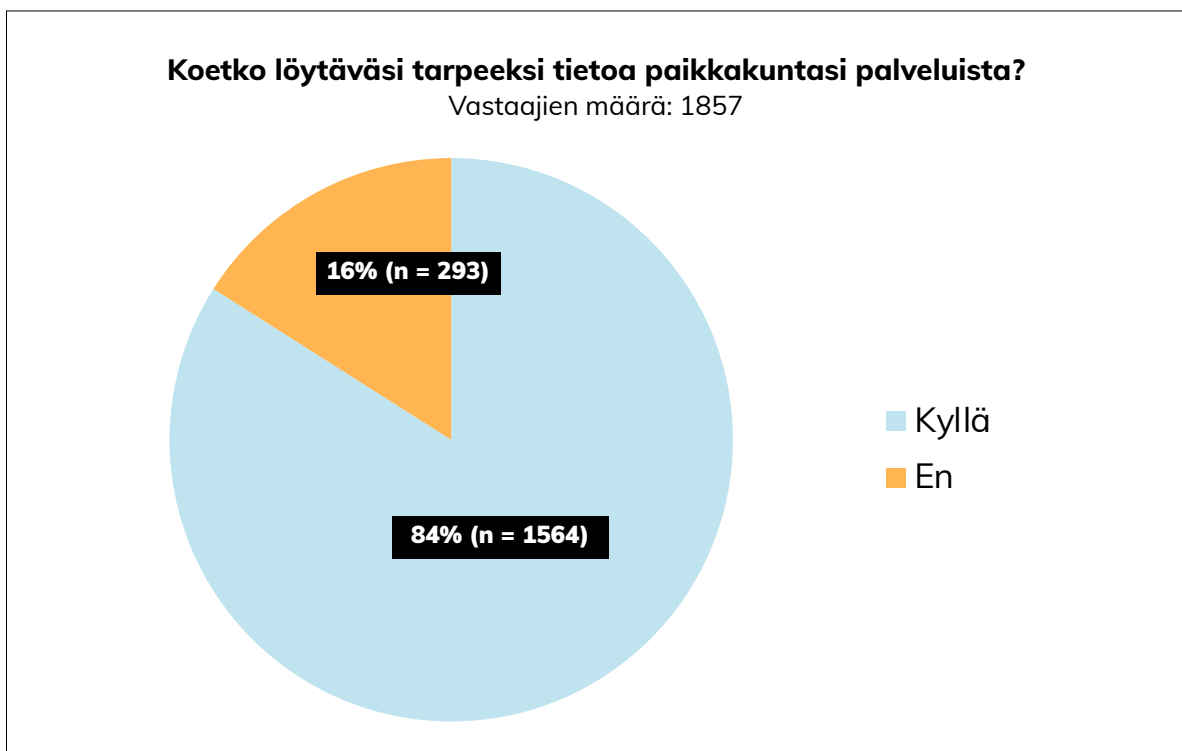

Palvelujen tunteminen

Valtaosa nuorista löytää tarpeeksi tietoa palveluista

Lähes 300 nuorta kuitenkin kokee, ettei löydä tarpeeksi tietoa paikkakunnan palveluista

Tytöt ja ei-binääriset kokevat palveluihin tiedon löytämisen poikia haastavammaksi

Ketkä eivät löydä palveluja?

16 % 1857 vastaajasta on 293 nuorta, jotka kokevat, etteivät löydä tarpeeksi tietoa palveluista.

Heistä

- 81 vastaajaa on samoja, jotka kokevat yksinäisyyttä
- 75 vastaajaa on yli 18-vuotiaita
- 78 vastaajaa on seksuaalivähemmistöön kuuluvia
- 93 vastaajaa kokee itsellään olevan nepsy-piirteitä
- 112 vastaajaa näistä 239 kokee, ettei tiedä mistä saisi apua omaan hyvinvointiin liittyen

Eniten tiedon löytymisen haastetta tästä 293 vastaajan joukosta, kokevat peruskoululaiset (41 %, 121). Useampi lukiolainen (24 %, n=70) kuin ammattioppilaitoksen opiskelija (18 %, n=53) ei koe löytävänsä tietoa.

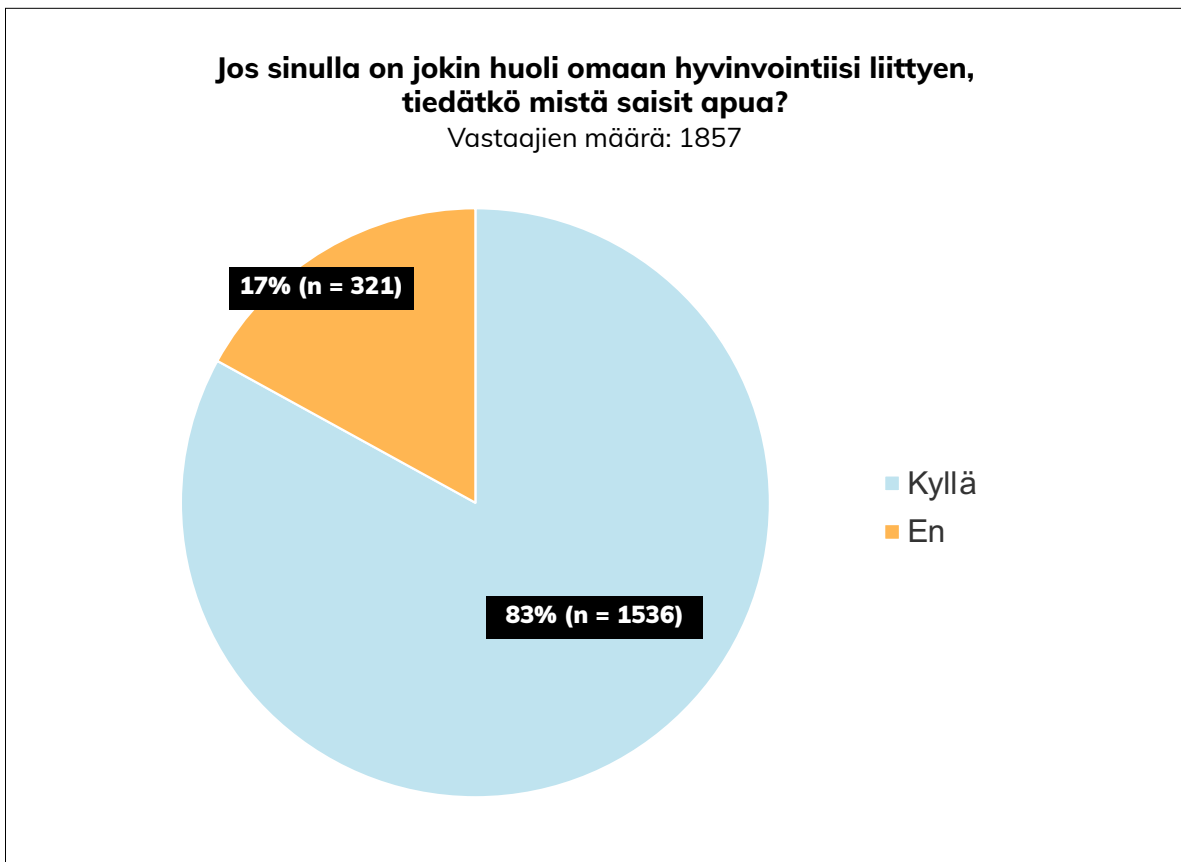
Palveluihin liittyvän tiedon löytämisessä haastetta kokevat useammin tytöt (18 %, n=184) kuin pojat (12 %, n=91).

Kun lähes 300 nuorta kokee, ettei löydä paikkakunnan palveluista tarpeeksi tietoa, on oletettavaa, että tiedon löytäminen voi olla haastavampaa, jos äidinkieli on jokin muu kuin suomi. Ei suomi äidinkielenä vastaajia kyselyssä oli vain vähän (n=94). 9 % (n=27) äidinkieli on muu kuin suomi niistä 293 vastaajasta, jotka kokevat tiedon löytämisen vaikeutta.

Valtaosa nuorista saa tukea ja apua lähipiiristään

Yli 300 kyselyyn vastannutta nuorta ei tiedä mistä saisi apua omaan hyvinvointiin liittyvässä huolella

Kokonaisaineistossa (n=1857) kysymykseen “Jos sinulla on jokin huoli omaan hyvinvointiisi liittyen, tiedätkö mistä saisit apua?” 83 % eli 1536 nuorta on vastannut kyllä, ja 17 % eli 321 nuorta on vastannut en.

Keitä ovat ne nuoret, jotka kokevat, ettei heillä ole tietoa mistä apua voisi saada ovat?

- Eniten 2007–2010 syntyneitä, yli puolet yläkoululaisia.
- Yksinäisyyttä kokevista 27 % (n=69) koki, ettei tiedä mistä saisi apua
- Yli 18-vuotiasta 15 % (n=41/275) koki ettei tiedä, mistä saisi apua.
- Ei suomea äidinkielenään puhuvista 10 % (n=31) ei tiedä mistä saisi apua
- Viimeisen kolmen vuoden aikana nykyiseen asuinkuntaansa muuttaneista 23 %
- Sukupuolieroa tyttöjen ja poikien välillä ei ole lainkaan, niin pojista kuin tytöistä 17 % kokee, ettei tiedä mistä saisi apua. Sen sijaan ei-binäärisistä 25 % (n=27) kokee ettei tiedä mistä saisi apua omaan hyvinvointiinsa liittyen.

Yli 200 nuorta kokee palvelujen pariin hakeutumisen vaikeana

Avun hakemisen kynnyks korkealla

Monilla nuorilla kokemus siitä, ettei häntä oteta tosissaan

Kysymys palvelujen pariin hakeutumisesta oli jaettu vaihtoehtoihin: helppoa, vaikeaa, en osaa sanoa ja en ole tarvinnut palveluja.

Valtaosa vastaajista ei osaa sanoa palvelujen pariin hakeutumisesta. Voi olla, ettei palveluja ole tarvittu eikä kokemusta siten ole. Kolmannes kokee palvelujen pariin hakeutumisen olevan helppoa. 12 % eli yli 200 nuorta kokee hakeutumisen olevan vaikeaa.

Koetko, että palvelujen pariin hakeutuminen on:		
	n	Prosentti
Helppoa	556	31,5 %
Vaikeaa	222	12,6 %
En osaa sanoa	716	40,5 %
En ole tarvinnut palveluja	273	15,4 %
	Vastaajien määrä: 1767	

Ikäryhmittäin vertailtuna vaikeaksi hakeutumisen kokevat erityisesti 16–18-vuotiaat (86 vastaajaa). Seuraavaksi eniten haastetta kokivat yläkoululaiset 13–15-vuotiaat (58 vastaajaa), 19–25-vuotiaat (53 vastaajaa) ja 26–28-vuotiaat (24 vastaajaa).

Tytöt kokevat palvelujen pariin hakeutumisen huomattavasti muita vaikeammaksi. 73 % 222 vastaajasta on tyttöjä (n=162).

Alueellisesti vertailtuna, määrällisesti eniten nuoria, jotka kokevat palveluihin hakeutumisen haastetta on keskisellä alueella (n=133), muilla alueilla 20–40 nuorta.

Kysymys oli polutettu tarkentavaan avokysymykseen: “Koet, että palveluihin ha-
keutuminen on vaikeaa, mikä on vaikeaa tai mihin palveluihin koet olleen vaikea
päästä?” mikäli kokemus oli vaikeaa.

Palveluista mainitaan kaikissa ikäryhmissä erityisesti mielenterveyspalvelut, mut-
ta nuorten aikuisten vastauksissa myös lääkäri ja hammaslääkäri.

Mainittujen palvelujen lisäksi kysymykseen tuli moninaisia vastauksia,
joissa toistuvat:

- Oman huolen tunnistamisen ja myöntämisen vaikeus
- Uskallus – rohkeus ei riitä
- Avun hakemisen kynnys on korkea
- Tiedonsaannin ja palvelujen löytämisen vaikeus
- Pitkät jonot, ei nopeaa apua
- Resurssipula
- Yhteyden saaminen, ajanvaraus
- Puhelimella asiointi hankalaa
- Ei oteta tosissaan

Liitteessä ikäjaottelulla sanapilviä avovastauksista.

Lisäksi vastaajan oli mahdollista kyselyn lopussa kertoa palvelukokemuksistaan
avokysymyksessä “Mahdollisuus lisätä vielä jotain ajatuksia palveluihin ja nuor-
ten hyvinvointiin liittyen”. Samoin haastatteluissa nuoret kertoivat omista koke-
muksistaan eri palveluissa. Näitä nuorten sanoittamia kokemuksia liitteessä 6.

Nuoret kokevat, ettei heitä uskota tai oteta tosissaan apua hakiessa

**Nuorilla kokemus palvelujen saannin vaikeudesta tai että apua
ei ole saanut, vaikka siihen olisi ollut tarve**

Nuorten vastauksissa on myös myönteisiä kommentteja. Esimerkiksi kokemus siitä, että Pohjois-Karjalaan muutettua palveluja on saanut edellistä kotikuntaansa paremmin. Todettu myös: “Joensuussa on ihan hyvät palvelut”.

Ajatus tuntemattomien seuraan yksin menemisestä on epämiellyttävä. En ole ikinä ymmärtänyt näitä nuorille suunnattuja juttuja kun niissä ei ole kivaa vaan kiusallista ja ahdistavaa. Kaikki ei pidä isoista porukoista ja uusista ihmisistä niin kavereiden saaminen voi olla tosi vaikeaa. Tyttö synt. 2005, Joensuu

Minun mielestäni on tarjolla hyviä palveluita matalalla kynnyksellä. Poika synt. 2006, Liperi

Nuorille enemmän ehkäisystä tietoa. Poika synt. 2009, Lieksa

Nuorten hyvinvointia parantaisi jos sote henkilöt eivät vaihtuisi jatkuvasti. viime kouluvuonna itselläni vaihtui kolmesti keskustelukontakti. Tyttö synt. 2005, Kontiolahti

Toivoisin että kaikki nuoret, joista vähänkin tuntuu siltä että tarvitsee apua. Hakisi sitä ajoissa! Tyttö synt. 2004, Kitee

Palveluiden luokse pääseminen epätasa-arvoista paikkakunnasta, iästä, taloudellisesta tilanteesta, terveydestä ja työllisyys statuksesta riippuen! Tyttö synt. 1999, Outokumpu

Meilläpäin on paljon tarpeellisia ja hyviä palveluita mutta musta tuntuu että monet nuoret ei vaan uskalla tai halua hakea apua. Tyttö synt. 2006, Liperi

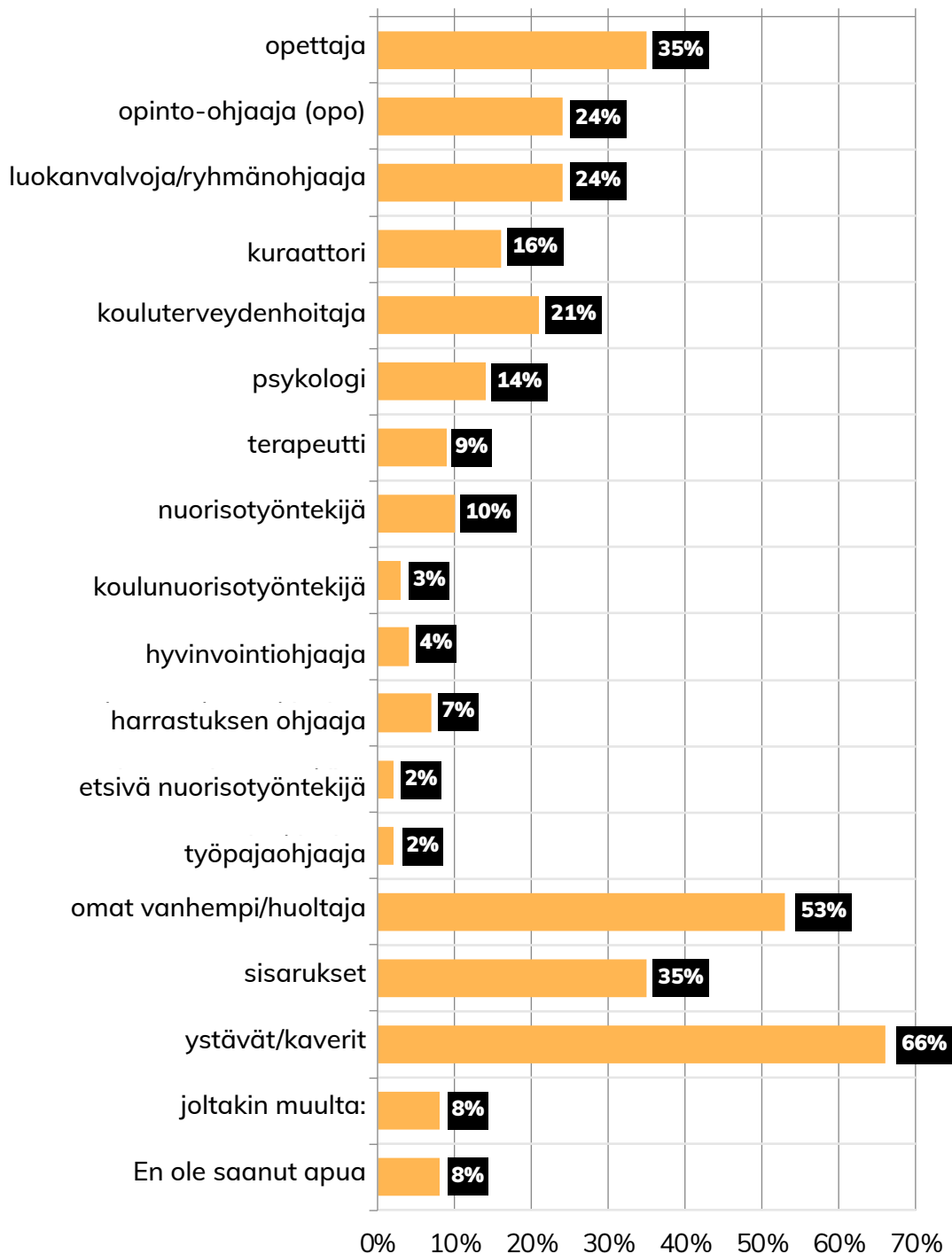
Jos pikku kyliin saataisiin jotakin tekemistä nuorille Esim ulkona oleva sali joka olisi ilmainen. Tyttö synt. 2008, Joensuu

Sateenkaarinuorten on koettava itsensä tervetulleiksi. Jos Joensuu identifioituu peräkylän junttien takapajulaksi jonne on hankala kulkea, lähtevät korkeakoulutetut helkkariin täältä (tai eivät edes hae Joensuuhun). Tyttö synt. 1997, Joensuu

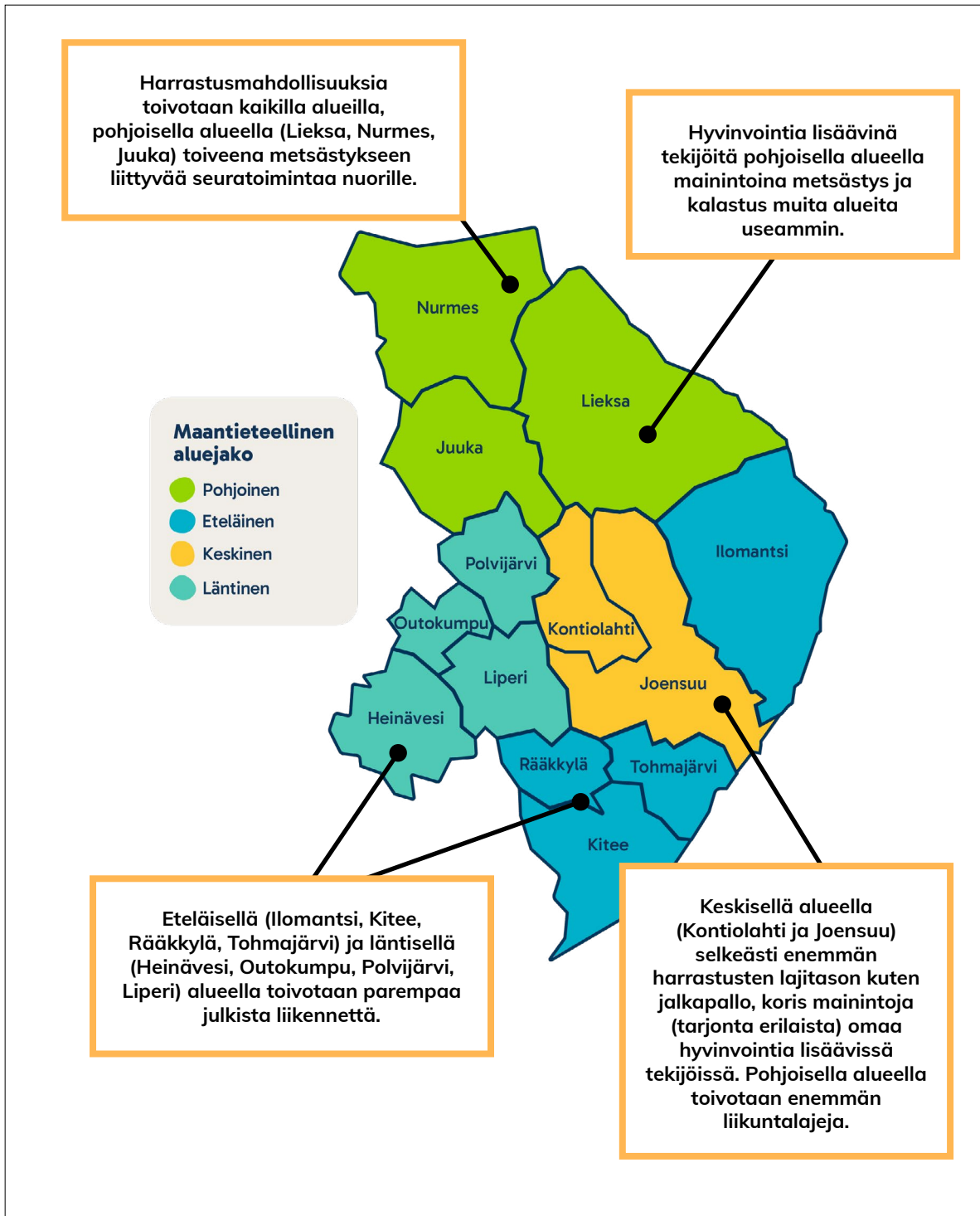
Apua ja tukea saatu läheisiltä; kavereilta ja perheeltä sekä koulusta

Olen saanut tukea ja apua hyvinvointiini liittyen seuraavilta tahoilta viimeisen vuoden aikana

Vastaajien määrä: 1607, valittujen vastausten lukumäärä: 5483

Maakunnassa kuntien tai alueiden välillä ei merkittäviä eroja tuloksissa

Ehkä yllättävästikin, esioletuksista poiketen merkittävää alueellista eroa kyselytulosten välillä ei noussut esille. Pohjois-Karjalan maakunnan erityispiirteet kuten pitkät välimatkat ja heikko julkinen liikenne, mutta myös maaseutumaisten alueiden luonto ja sen mahdollistamat harrastukset vaikuttavat monin tavoin nuorten arkeen ja hyvinvointiin.

Mitä ja miten?

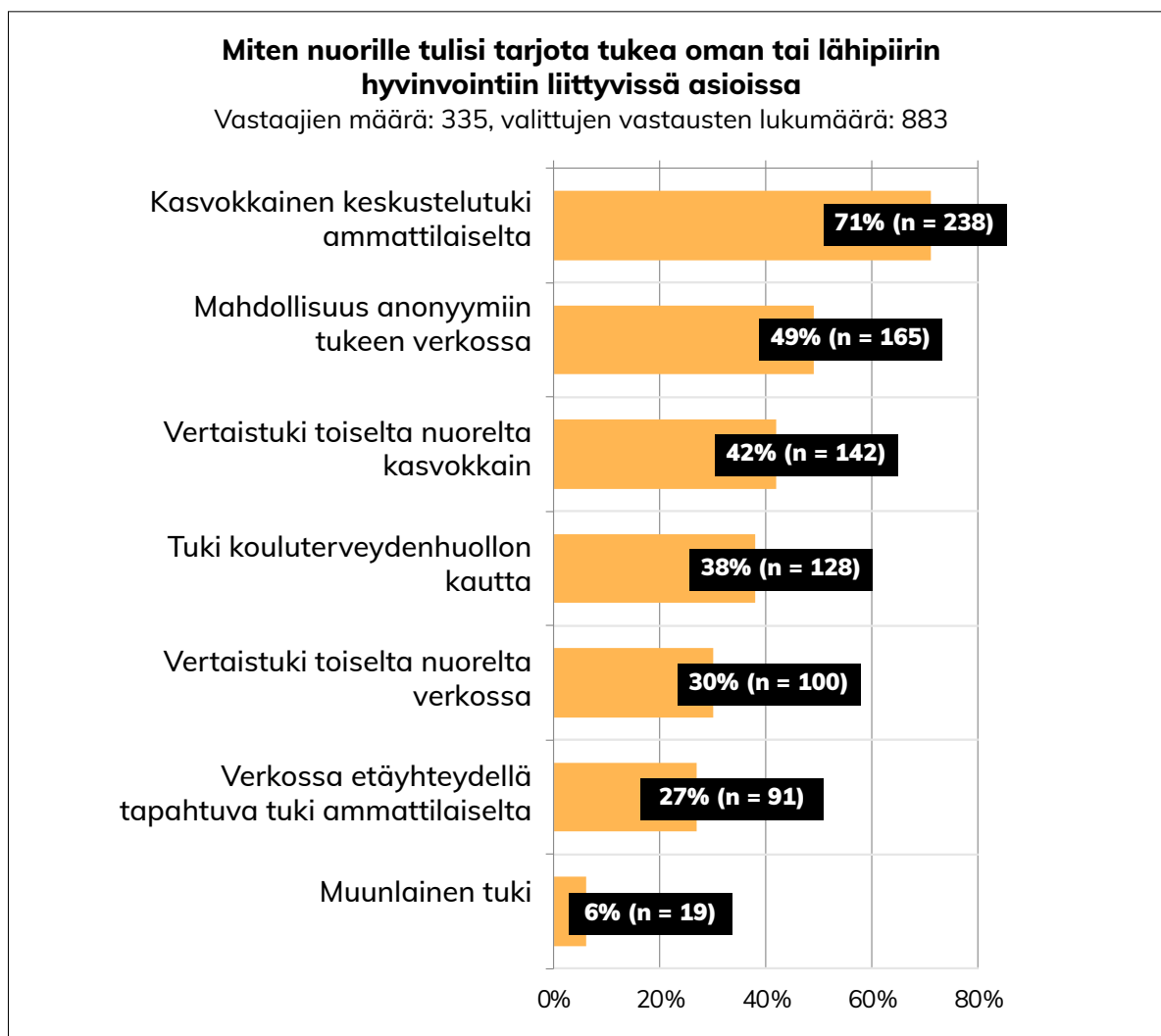
Kehittämistarpeet

Tukea, apua ja palveluja toivotaan mahdollisimman monipuolisesti ja kaikilla tavoilla (kasvokkain, etänä, anonyymisti verkossa)

Soittaminen ja ajanvaraaminen nuorten mielestä vaikeaa

Vertaistuen ja pienryhmätoiminnan tarve nousee esille haastateltujen nuorten toiveissa

Kesäkyselyssä kysyttiin vastausvaihtoehdoilla, kuinka nuorille tulisi tarjota tukea hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Samaa kysyttiin myös kohdennetussa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan kyselyssä sekä nuorten haastatteluissa. Näissä vastauksissa tuli esille myös nuorten erilaisuus ja sen tärkeys, että palveluja olisi tarjolla mahdollisimman monella tavalla.

Riippuu nuoresta. Muiden palveluiden tiedottamana? Osa osaa etsiä verkosta. Tyttö, synt. 2000, Liperi

Kaikki tavat tulisi olla mahdollisia, itse koen esim. puhelinkeskustelun parempana kuin chatin. Tyttö, synt. 2000, Joensuu

Tämä on sen verta yksilöllinen kysymys että sanon näin; olisi hyvä jos tukea voisi saada eri tavoin, joille kuille kasvokkain puhuminen on helpottavampaa kuin toisille ahdistavampaa, jonka takia se että on monia eri tapoja saada apua/ tukea, ois jees. Tyttö, synt. 1999, Outokumpu

Erityisesti etsivän nuorisotyön asiakkaat, jotka ovat olleetkin kasvokkaisessa ohjauksessa, toivovat nimenomaan kasvokkaista palvelua, jotta ohjaussuhde syntyy. Puhelimella soittaminen on monelle nuorelle haasteellista, mikä tulee esille niin nuorten omissa vastauksissa kuin ammattilaisten kertomana. Haastatellut nuoret korostavat, että apua ja tukea tulisi olla mahdollisimman aikaisin. Monella on kokemus siitä, ettei ole jatkuvuutta, työntekijät vaihtuvat usein.

Kuinka nuorille tulisi tiedottaa sosiaali- ja terveystalveluista sekä vapaa-ajan palveluista

Tiedottamista mahdollisimman monikanavaisesti

Ilmoitustalvulla, julisteilla ja flyiereilla merkitystä somen lisäksi

Nuoret toivovat saavansa tietoa koulusta

Kasvokkain palveluista kertominen ja vierailut hyvä keino tehdä palveluja tutuksi

Tiettyissä palveluissa itsensä tehtävä tutuksi nuorille (aina uudelleen)

Kysymys “Koetko löytäväsi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista?” oli polutettu vastausvaihtoehdosta “en”, kysymykseen: “Koet, ettet löydä tarpeeksi tietoa. Kuinka nuorille tulisi tiedottaa sosiaali- ja terveystalveluista sekä vapaa-ajan palveluista?”

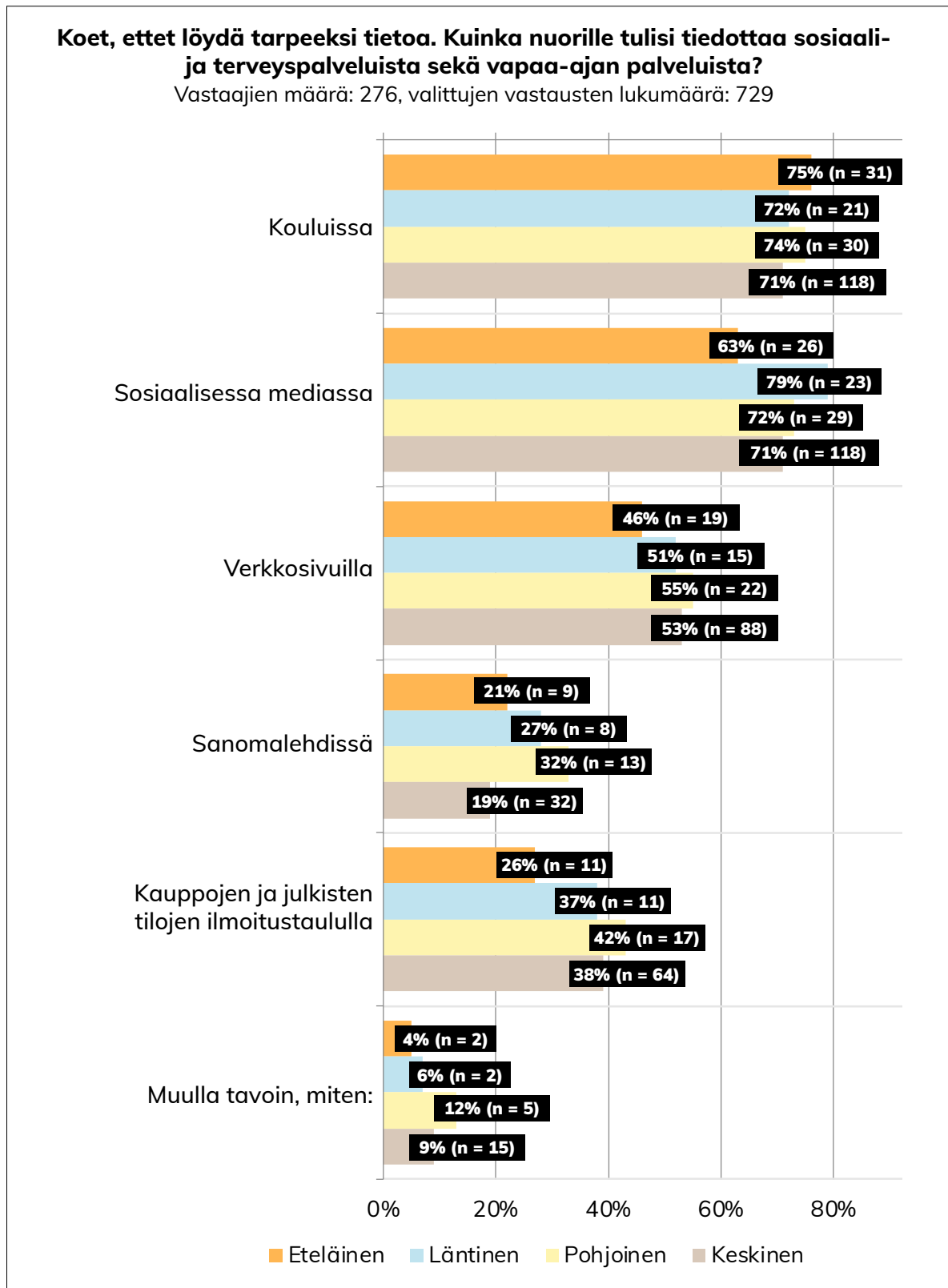
Nuoret (n=276) toivovat tiedottamista mahdollisimman monikanavaisesti, järjestyksessä eniten

- Kouluissa 72 %
- Sosiaalisessa mediassa 71 %
- Verkkosivuilla 52 %
- Kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustalvulla 37 %

Lisäksi muulla tavoin mainittiin: flyiereilla, eri palveluissa, postimainoksin tai selkeästi erillisenä lehtisenä, tapahtumissa ja muiden palvelujen yhteydessä sekä bussissa.

Joku sovellus tai muu mistä löytyisi kaikki yhdestä paikasta ettei tarvis lähteä nettiin hakemaan ku sieltä löytää paljo turhaakin tietoa. Poika, synt. 2008, Joensuu

Sitä, kuinka nuoria tulisi tiedottaa kysyttiin myös kesäkyselyssä, jonka tulokset olivat samanlaisia (kouluissa 85 %, sosiaalisessa mediassa 69 %, ilmoitustauluilla 28 % ja sanomalehdissä 18 %).

Eri vastaajaryhmien vertailuissa, myös kiinnostavasti käy ilmi, kuinka eri nuoria voisi tavoittaa.

Yksinäisyyttä kokevista (n=260) 32 % kokee, ettei löydä tarpeeksi tietoa paikkakunnan palveluista. Tämän joukon (n=81) mukaan nuorille tulisi tiedottaa palveluista monikanavaisesti, puolet tästä joukosta toivovat ilmoituksia kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustauluilla suosituimpien koulun, sosiaalisen median ja verkkosivujen lisäksi.

Teemaosiossa edellä tuotiin jo esille, että myös sateenkaarinuoret toivovat perinteisiä ilmoituksia ja julisteita ilmoitustauluilla. Samoin työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia voi olla mahdollista tavoittaa juuri ilmoitustaulujen, odotushuoneiden ja muiden palvelujen kautta.

Mitä ja millaisia palveluja nuoret toivovat

Tarve matalan kynnyksen tuelle

Nuoret toivovat kohtaamispaikkoja, vertaistukea, turvallisia aikuisia, joille pääsee juttelemaan helposti, päihteetöntä iltatoimintaa +18-vuotiaille

Mitä palveluja koet kunnastasi puuttuvan? -kysymykseen enemmistön toiveet liittyvät paikkoihin nuorille. Toivotaan enemmän tai ylipäänsä jotain paikkaa nuorille. Moni on vastannut, ettei tiedä tai ei tarvitse mitään, mikään ei puutu. Selkeä tois- tuva toive liittyy mopoihin (seuraavat kommentit eri vastaajilta):

Mopoilla ajelu paikka josta kukaan ei pahoita mieltään Poika, synt. 2007, Kitee

Paikka missä saisi vapaasti olla ja mopoilla ilman kenenkään mielen pahoittamista Poika, synt. 2007, Kitee

Kysyimme myös "Millaista palvelua tarvitsisit? Jos unohdetaan ne mitä jo on olemas- sa, sen sijaan jossain ideaalimaailmassa, millainen apu/tuki olisi sinulle tarpeen?"

- Matalan kynnyksen paikkoja: varsinkin mielenterveyspalvelut mutta myös tekemistä ja mahdollisuuksia tutustua muihin ihmisiin
- Turvallinen aikuinen
- Vertaistukiryhmiä
- Sateenkaarinuorille toimintaa/palveluja
- Mahdollisuus päästä psykoterapiaan/terapiaan/psykologille
- Harrastusmahdollisuuksia
- Noin 200/612 vastasi ettei tarvitsisi mitään ja 100/612 ettei tiedä

Mitä kysymyksiä ja tarpeita kerätty aineisto tuo esille

Hanke keskittyi nuorten elämään ja hyvinvointiin laajasti nuorten käytettävissä olevia palveluja kartoittaen. Selvityksessä on koottu tietoa siitä:

- miten pohjoiskarjalaisilla nuorilla menee,
- tuntevatko nuoret heidän käytössään olevia palveluja (laajasti ajatellen),
- millaisia palvelutarpeita heillä on ja
- mitkä olisivat keinoja siihen, että palvelut tunnettaisiin paremmin ja niitä myös osattaisiin käyttää varhaisemmassa vaiheessa?

Näihin kysymyksiin on edellä raportissa tämän aineiston perusteella vastattu. Tulokset on esitetty tiivistettynä raportin otsikoinneissa.

Summaten huomioita tarpeista

Moninaiset, yhdenvertaiset ja eri muotoiset palvelut sekä niistä mahdollisimman monikanavaisesti tiedottaminen.

Nuoret aikuiset, erityisesti työn ja koulutuksen ulkopuolella tippuvat usein palve- luista sekä niistä tiedottamisesta.

Vapaa-ajan, harrastusten, kavereiden merkitys suuri nuorten elämässä. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

Koulu nousee nuorten vastauksissa paikkana, mistä toivoisivat tietoa saavansa. Millainen rooli koululla ja kouluyhteistyöllä on/voisi olla hyvinvointipalveluista tiedottamisessa? Entä ennaltaehkäisevässä työssä?

Perhe ja läheiset valtaosalle nuorista hyvinvointia lisääviä tekijöistä sekä tahoja, joilta on saanut apua. Kasvatusvastuu ja huoltajien vastuu nuorten hyvinvoinnista sekä niihin liittyvien palvelujen tuntemisessa. Kuinka tietoa koteihin, jo hyvissä ajoin ja ennakoiden?

Muuttaminen uuteen asuinkuntaan liittyy palvelujen tuntemiseen ja yksinäisyyden kokemiseen. Kuinka palvelut tehdään tutuiksi, kuinka voi löytää ystäviä?

Toisen asteen, etenkin ammattioppilaitoksen opiskelijat ja “muuttamisen pakko”. Nuorisoverstaan Mission Possible 2.0. toisen asteen koulunuorisotyö-hanke tullut aineistossa myönteisesti esille. Miten vielä enemmän tukea tässä tilanteessa?

Sateenkaarinuoret kokevat tarvetta turvallisemmalle tilalle ja kohdennetulle toiminnalle koko maakunnassa.

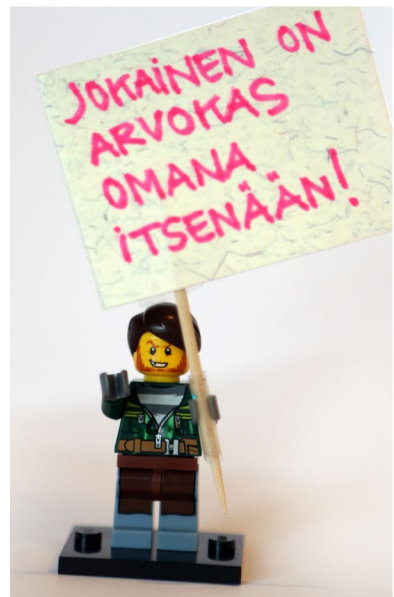
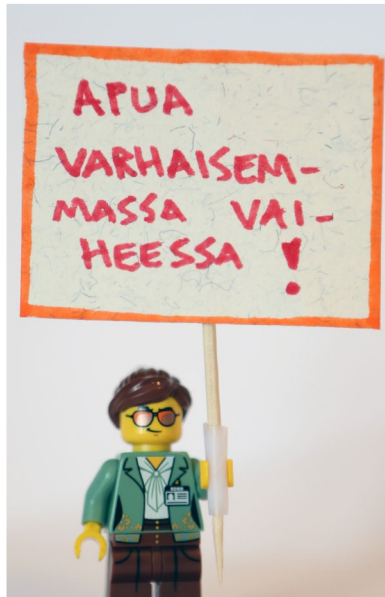
Yli 18-vuotiaiden nuorten toiminta ja tukeminen? Nuorisolain mukaan nuori on alle 29-vuotias. Aineistossa nousee nuorten aikuisten toiminnan tarve.

Kaipaisin ilmaista liikuntaohjausta ja tukea siihen pidemmäksi ajaksi. Joensuussa oli muutaman vuoden kestävä liitoon-hanke, johon myös itse osallistuin ja koin sen erittäin hyödylliseksi ja sitä jäin kaipaamaan, kun oli mahdollista tavata yksilöohjaaja 5 kertaa ja tuntui etten saanut siinä tarvitsemaani apua kokonaisuudessaan kun oli noin vähän tapaamisia. Tyttö, synt. 1997, Joensuu

Pohjois-Karjala on laaja maakunta. Miten ja millaista maakunnallista toimintaa voisi esim. osittain etänä -osin lähitoiminnoin ja yhteistyörakenteilla mahdollistaa? Toimisiko esimerkiksi yhteisöllinen pelitoiminta?

Pari huomiota nuorten osallistavasta kuulemisesta

- Nuorten tarve ja halu puhua ja kertoa omasta tilanteesta ja haasteistansa tuli esiin yksilöhaastatteluissa. Parhaimmat kokemukset nuorten kuulemiseen liittyen yksilöhaastatteluissa.
- Ryhmähaastattelut haastavia: joko ei saa osallistujia tai sitten osallistujat vaihtonaisia (vaikka yksilöhaastattelussa sama nuori hyvin monisanainen).
- Kuvan käyttäminen keskustelun tukena auttoi Nuorisoverstaan nuoria keskustelussa (ohjaajan huomio). Myös kuvien käyttö mielipiteen esilletuomisessa toimi hyvin. Myös ns. hiljaiset ja passiiviset osallistujat saatiin osallistumaan.
- Ryhmätyö, jossa voi osallistua eri tavoin: Työpisteillä tehtävissä olleisiin kysymyksiin sai vastata keskustelemalla, piirtämällä tai etsimällä kuvia aikakauslehdistä.
- Legofiguurien mielenosoituksessa tukena käsillä tekeminen ja osallistumismahdollisuus ilman pakkoa keskustella asiasta.

Kuvia nuorten työpajoissa syntyneistä tuotoksista. Idea poimittu Nuorten Akatemialta.

Liitteet

Liite 1: Kyselylomake kesäkysely

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori

Miten nuoret maakunnassa voivat

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hyvinvoiva Pohjois-karjalainen nuori -hankkeessa ollaan kiinnostuttu kuulemaan nuorten kokemuksia palveluista ja hyvinvoinnista.

Tiedoksi sinulle vastaaja:

Hyvinvoiva Pohjois-karjalan nuori? -kysely on sähköinen Webropol-kysely, jonka yksittäisiin vastaustietoihin pääsevät vain selvityshankkeen henkilöstö. Kyselyä toteutetaan koko maakunnan kyselynä.

Kyselyyn vastataan anonymisti yhden kerran.

Osallistuminen selvitystutkimukseen on vapaaehtoista. Kukaan ulkopuolinen ei tiedä, että olet osallistunut tutkimukseen. Aineiston käsittely on luottamuksellista.

Syntymävuotesi *

- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006
- 2005
- 2004
- 2003
- 2002
- 2001
- 2000
- 1999
- 1998
- 1997
- 1996
- 1995
- 1994
- 1993

Sukupuoli *

- Tyttö/nainen
- Poika/mies
- Muu
- En halua kertoa

Asuinkunta *

- Heinävesi
- Ilomantsi
- Joensuu
- Juuka
- Kitee
- Kontiolahti
- Lieksa
- Liperi
- Nurmes
- Outokumpu
- Polvijärvi
- Rääkkylä
- Tohmajärvi

Oletko asunut nykyisessä asuinkunnassasi koko ikäsi vai muuttanut jossain vaiheessa sinne?

- Asunut koko ikäni
- Muuttanut

Olen asunut nykyisessä kotikunnassani (kuukausina jos alle vuosi)

- Vuosia
- Kuukausia

Tilanteeni tällä hetkellä, olen parhaillaan (tai aloitan syksyllä): *

Valitse mikä parhaiten kuvaa tämän hetken tilannettasi

- Peruskoulussa
- toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa (amis)
- lukiossa
- ammattikorkeakoulussa
- yliopistossa
- kansanopistossa
- käyn töissä
- olen työttömänä
- käyn nuorten työpajalla
- olen eläkkeellä / työvoiman ulkopuolella
- muu, mikä

Jos olet yli 18-vuotias, mitä seuraavista tutkinnoista olet suorittanut, merkitse kaikki vaihtoehdot

- ylioppilastutkinto
- ammatillinen tutkinto
- AMK-tutkinto
- yliopistotutkinto
- ei mitään mainituista

Jos olet yli 18-vuotias, mitä seuraavista tutkinnoista olet suorittanut, merkitse kaikki vaihtoehdot

- ylioppilastutkinto
- ammatillinen tutkinto
- AMK-tutkinto
- yliopistotutkinto
- ei mitään mainituista

HYVINVOINTI

Hyvinvoinnilla tarkoitetaan kokemusta elämän mielekkyydestä, johon kiinnittyvät elämänlaatu, onnellisuus ja tyytyväisyys omaan elämään sekä fyysinen hyvinvointi eli terveys, pystyvyys ja arjessa jaksaminen.

Minkä kouluarvosanan (4-10) annat omalle hyvinvoinnillesi? *

- 10
- 9
- 8
- 7
- 6
- 5
- 4

Mitkä asiat vaikuttavat omaan hyvinvointiisi myönteisesti?

Avovastaus

Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen?

Avovastaus

Onko jokin mikä puuttuu elämästäsi kokonaishyvinvointiisi liittyen?

Avovastaus

PALVELUT JA NIISTÄ TIEDOTTAMINEN

Palveluja ovat esimerkiksi terveystalvet (terveydenhoitaja, lääkäri, hammas-
hoito, fysioterapia jne.), sosiaalipalvelut (kuraattori, perheneuvola, oppilas- ja
opiskeluhuolto, lastensuojelu jne.), kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (kirjasto, lii-
kuntapaikat, nuorisotilat, harrastukset). Palveluja tarjoavat muun muassa hyvin-
vointialue Siun sote, kunnat sekä järjestöt.

Jos sinulla on jokin huoli omaan hyvinvointiisi liittyen, tiedätkö mistä saisit apua? *

- Kyllä
- En

**Koetko, että eri tavoin nuorten hyvinvointiin liittyvien palvelujen pariin hakeu-
tuminen on:**

- Helppoa
- Vaikeaa
- En osaa sanoa
- En ole tarvinnut palveluja

**Koet, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa, mikä on vaikeaa tai mihin pal-
veluihin koet olleen vaikea päästä?**

Avovastaus

**Miten nuorille tulisi tarjota tukea oman tai lähipiirin hyvinvointiin liittyvissä
asioissa**

- Kasvokkainen keskustelutuki ammattilaiselta
- Vertaistuki toiselta nuorelta kasvokkain
- Vertaistuki toiselta nuorelta verkossa
- Verkossa etäyhteydellä tapahtuva tuki ammattilaiselta
- Mahdollisuus anonyymiin tukeen verkossa
- Tuki kouluterveydenhuollon kautta
- Muunlainen tuki

Koetko löytäväsi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista? *

- Kyllä
- En

**Sosiaali- ja terveystalvet sekä vapaa-ajan palveluista
tulisi tiedottaa nuorille**

- Voit valita useamman vaihtoehdon
- Kouluissa
- Sosiaalisessa mediassa
- Sanomalehdissä
- Kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustauluilla
- Muulla tavoin, miten:

YLEINEN NUORTEN TILANNEKUVA POHJOIS-KARJALASSA

Mitkä asiat aiheuttavat huolta elämässäsi?

Avovastaus

Mitkä asiat tuottavat iloa elämässäsi?

Avovastaus

Mahdollisuus kommentoida hyvinvointia ja siihen liittyviä palveluja tai jakaa kokemuksiasi palvelujen saannista

Avovastaus

Liite 2: Kyselylomake Mitkä ihmeen palvelut?

Syksyn kyselystä toteutettiin tämä suomenkielinen versio sekä sama englanniksi käännettynä. Kohdennettu etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan kysely oli hiukan lyhyempi versio, siitä oli poistettu kuntakohtaiset kysymykset ja lopussa oli avovastausmahdollisuus, mikäli etsivä nuorisotyöntekijä oli toteuttanut kyselyyn vastaamisen haastatteluna ja halusi lisätä jotain omasta näkökulmastaan.

Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -hankkeen tiedonkeruu

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

KYSELYSSÄ ON 30 KYSYMYSTÄ JA SIIHEN VASTAAMINEN KESTÄÄ NOIN 10 MIN.

Vastauksillasi ja mielipiteelläsi on merkitystä paikkakuntasi ja maakunnan palvelujen kehittämisessä. Jokainen vastaus antaa arvokasta tietoa siitä, miten palveluissa voidaan entistä paremmin ottaa huomioon nuorten toiveet ja tarpeet

Tiedoksi sinulle vastaaja:

Tämä on sähköinen Webropol-kysely, jonka yksittäisiin vastaustietoihin pääsevät vain selvityshankkeen henkilöstö. Kyselyä toteutetaan koko maakunnan kyselynä. Kyselyyn vastataan anonyymisti yhden kerran.

Osallistuminen selvitystutkimukseen on vapaaehtoista. Kukaan ulkopuolinen ei tiedä, että olet osallistunut tutkimukseen. Aineiston käsittely on luottamuksellista.

* tähdellä merkityt kysymykset ovat pakollisia vastattavia, jotta pääset etenemään.

Syntymävuotesi *

- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006
- 2005
- 2004
- 2003
- 2002
- 2001
- 2000
- 1999
- 1998
- 1997
- 1996
- 1995
- 1994
- 1993

Sukupuoli *

- Tyttö/nainen
- Poika/mies
- Muu
- En halua kertoa

Asuinkunta *

- Heinävesi
- Ilomantsi
- Joensuu
- Juuka
- Kitee
- Kontiolahti
- Lieksa
- Liperi
- Nurmes
- Outokumpu
- Polvijärvi
- Rääkkylä
- Tohmajärvi

Äidinkieli

- Suomi
- Jokin muu

Oletko muuttanut nykyiseen asuinkuntaasi viimeisen kolmen vuoden aikana?

Ei tarvitse vastata, mikäli olet asunut paikkakunnalla pidempään kuin 3 vuotta

- Kyllä, olen muuttanut asuinkuntaani edellisen kolmen vuoden aikana
- En

Tilanteeni tällä hetkellä, olen parhaillaan: *

Valitse pääasiallinen toimintasi

- Peruskoulussa
- TUVA-koulutuksessa (tutkintokoulutukseen valmistava koulutus)
- Toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa (amis)
- Lukiossa
- Ammattikorkeakoulussa (AMK)
- Yliopistossa
- Kansanopistossa
- Käyn töissä (myös palkkatuki ym. työ)
- Olen työttömänä
- Käyn nuorten työpajalla / olen työkokeilussa
- Olen eläkkeellä / työvoiman ulkopuolella
- Varusmiespalveluksessa / siviilipalveluksessa
- Muu

Jos olet yli 18-vuotias, mitä seuraavista tutkinnoista olet suorittanut

Merkitse kaikki, mikäli useampia

- Ylioppilastutkinto
- Ammatillinen tutkinto
- AMK-tutkinto
- Yliopistotutkinto
- Ei mitään mainituista

Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen?

Voit siirtyä seuraavaan kysymykseen, mikäli et koe kuuluvasi vähemmistöön.

Vastatessasi voit valita myös useamman vaihtoehdon.

- Etninen tausta
- Seksuaalinen suuntautuminen (kuten esim. homo, bi, lesbo)
- Sukupuoli-identiteetti (kuten esim. transihminen)
- Vammaisuus tai pitkäaikaissairaus
- Aatteellinen vakaumus tai mielipide
- Uskonnollinen vakaumus
- Ulkonäkö
- Jokin muu vähemmistö
- En koe kuuluvani mihinkään vähemmistöön

Koetko, että sinulla on jokin seuraavista

Voit siirtyä seuraavaan kysymykseen, mikäli et koe näiden asioiden vaikuttavan elämässäsi.

Vastatessasi voit valita myös useamman vaihtoehdon.

- Nepsy-piirteet (esim. ADHD, asperger, autismi, neurokirjo tms.)
- Päihdeongelma
- Syömishäiriö
- Taloudellisia haasteita
- Vaikeuksia arjen asioiden hoidossa
- Muu, mikä
- Ei mikään näistä

HYVINVOINTI

Hyvinvoinnilla tarkoitetaan kokemusta elämän mielekkyydestä, johon kiinnittyvät elämänlaatu, onnellisuus ja tyytyväisyys omaan elämään sekä fyysinen hyvinvointi eli terveys, pystyvyys ja arjessa jaksaminen.

Kuinka tyytyväinen olet *

Arvioi tyytyväisyyttäsi elämän eri osa-alueisiin kouluarvosanalla 4-10

	10 	9 	8 	7 	6 	5 	4
Vapaa-aikaasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Terveystilaasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmissuhteisiisi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kokonaisuudessa hyvinvointiisi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mitkä asiat vaikuttavat omaan hyvinvointiisi myönteisesti?

Avovastaus.

Mitkä tekijät vaikuttavat omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen?

Avovastaus

Tunnetko itsesi yksinäiseksi?

- En koskaan
- Hyvin harvoin
- Joskus
- Melko usein
- Jatkuvasti

Onko sinulla säännöllinen harrastus?

- Kyllä
- Ei

Koetko, että kuulut johonkin itsellesi tärkeään ryhmään tai yhteisöön?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Seuraavaksi kyselyssä on listattu 30 palvelua. Haluamme selvittää tuntevatko nuoret palveluja ja onko heillä tarve niiden käytölle. Saat samalla lyhyesti myös tietoa kyseisestä palvelusta.

Terveyspalvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana

Voit valita yhden vastausvaihtoehdon. Vastaa siten, mikä kuvaa tilannettasi palvelun suhteen parhaiten.

	Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana			
	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunne tätä palvelua
Terveydenhuolto				
Terveysaseman hoitaja / lääkäri 	☐	☐	☐	☐
Koulu- tai opiskelijaterveydenhuollon hoitaja / lääkäri 	☐	☐	☐	☐
Yksityiset lääkäripalvelut (hoitaja / lääkäri) 	☐	☐	☐	☐
Hammashoito 	☐	☐	☐	☐
Ehkäisyneuvola 	☐	☐	☐	☐
Seksuaaliterveyspoliklinikka 	☐	☐	☐	☐
Kuntoutus: toimintaterapia, puheterapia, fysioterapia, ravitsemusterapia 	☐	☐	☐	☐
Psykologi 	☐	☐	☐	☐
Terapeutti (psykoterapia) 	☐	☐	☐	☐
Psykiatrian poliklinikka (lasten-, nuoriso-/ yleispsykiatria) 	☐	☐	☐	☐
Akuuttityöryhmä (psykiatrian tehoavo) 	☐	☐	☐	☐
Päihdepalvelut 	☐	☐	☐	☐
Neuvola (jos olet itse alle kouluikäisen lapsen huoltaja) 	☐	☐	☐	☐

Sosiaali- ja tukipalvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana

Voit valita yhden vastausvaihtoehdon. Vastaa siten, mikä kuvaa tilannettasi palvelun suhteen parhaiten.

	Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana			
	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunne tätä palvelua
Sosiaali- ja tukipalvelut				
Kuraattori 	☐	☐	☐	☐
Hyvinvointiohjaaja (Hyvis), koulunuorisotyöntekijä /koulupsykkari tms. 	☐	☐	☐	☐
Perhe- / kasvatusneuvola 	☐	☐	☐	☐
Sosiaali-ohjaajan / työntekijän ohjaus/tapaaminen 	☐	☐	☐	☐
Nuorten tiimi 	☐	☐	☐	☐
Huoli-ilmoitus (ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta) 	☐	☐	☐	☐
Lastensuojelu 	☐	☐	☐	☐

Nuorisopalvelujen & muiden palvelujen tunteminen ja käyttö viimeisen vuoden aikana

Voit valita yhden vastausvaihtoehdon. Vastaa siten, mikä kuvaa tilannettasi palvelun suhteen parhaiten.

	Oletko käyttänyt palvelua viimeisen vuoden aikana			
	Olen käyttänyt palvelua	En ole tarvinnut palvelua	En ole käyttänyt, mutta olisin tarvinnut	En tiedä / tunne tätä palvelua
Nuorisopalvelut				
Nuorisotila 	☐	☐	☐	☐
Muut nuorisopalvelut (koulunuorisotyö, tapahtumat, retket, leirit)	☐	☐	☐	☐
Etsivä nuorisotyö 	☐	☐	☐	☐
Nuorten työpajat 	☐	☐	☐	☐
Muita palveluja				
Ohjaamo 	☐	☐	☐	☐
Kirjasto	☐	☐	☐	☐
Liikunta- ja urheilupalvelut (liikuntapaikat) 	☐	☐	☐	☐
TE-toimisto 	☐	☐	☐	☐
KELA 	☐	☐	☐	☐
Julkinen liikenne	☐	☐	☐	☐
Järjestöjen toiminta ja palvelut (esim. harrastukset, kerhot) 	☐	☐	☐	☐
Seurakunnan toiminta ja palvelut 	☐	☐	☐	☐

Kuntakysymykset

Outokumpu: Mitä uutta haluaisit nuorisotalotoimintaan?

Avovastaus

Outokumpu: millaista ohjattua toimintaa kaipaisit nuorille?

- Leiritoimintaa
- Ohjattua nuorisotalotoimintaa
- Retkiä
- Tapahtumia
- Muuta, mitä

Nurmes: Miten kouluviihtyvyyttä voitaisiin Nurmeksessa parantaa?

Avovastaus

Nurmes: Millaisille mielenhyvinvointia (esim. jaksaminen, yksinäisyyden ehkäisy, mielekäs tekeminen jne.) tukeville toiminnoille koet olevan tarvetta?

Avovastaus

Nurmes: Mistä etsisit tietoa, jos etsisit uutta harrastusta tai haluaisit tekemistä vapaa-ajalle?

Liperi: Käyn nuorisotilalla Liperin kunnan alueella? (Kirkonkylä, Viinijärvi tai Ylämylly)

- Kyllä
- En

Liperi: Kävisin nuorisotilalla/kävisin nykyistä enemmän nuorisotilalla, jos...

Voit valita useampia vaihtoehtoja

- Minulla olisi enemmän aikaa
- Siellä olisi samanhenkistä porukkaa
- Siellä olisi samanikäistä porukkaa
- Nuokkari olisi avoinna minulle sopiviin aikoihin, eli milloin?
- Siellä olisi enemmän minua kiinnostavaa tekemistä. Mitä kiinnostava tekeminen voisi olla?
- Muu syy?

Liperi: Jos nuorisotilalla järjestettäisiin teemailtoja, minua kiinnostavia teemoja olisi: (esim. päihteet, eri maiden ruokakulttuurit..)

Avovastaus

Kontiolahti: Millaisia välineitä ja toimintoja toivoisit nuorisotiloille?

Avovastaus

**Kontiolahti: Mitä pihavälineitä/toimintoja toivoisit koulun alueelle mahdollis-
tamaan mielekästä tekemistä välitunneilla ja vapaa-ajalla?**

Avovastaus

Kontiolahti: Mitä seuraavista kunnan ylläpitämistä palveluista käytät?

- Moposuora
- Retkeilyreitit/luontopolut
- Maastopyöräreitit
- Nuotiopaikat ja laavut
- Uimarannat
- Hiihtoladut
- Frisbeegolfradat
- Ulkoliikuntapaikat
- Kuntosalit
- Liikuntasalit

Joensuu: Oletko käyttänyt seuraavia nuorisopalveluja

- Kunnan järjestämät harrastukset, esimerkiksi harrastamisen Suomen malli (1.-9.lk) ja Harrastepankki (16-29-vuotiaat)
- Nuorisotyöntekijän kanssa kommunikointi sosiaalisessa mediassa tai muilla verkkoalustoilla
- nuortenjoensuu.fi-sivusto tai harrastuskalenteri.fi
- K789-kortti

Joensuu: Jos et ole käyttänyt mitään edellä mainituista nuorisopalveluista (myös nuorisotila ym.), miksi et ole?

Avovastaus

Joensuu: Mistä etsisit tietoa, jos etsisit uutta harrastusta tai haluaisit tekemistä vapaa-ajalle?

Avovastaus

Joensuu: Jos haluaisit lopettaa tupakoinnin tai muun nikotiinituotteen käytön, mistä lähtisit ensimmäiseksi etsimään apua / tietoa / tukea?

Avovastaus

PALVELUT JA NIISTÄ TIEDOTTAMINEN

Palveluja ovat esimerkiksi

- * terveyspalvelut (terveydenhoitaja, lääkäri, hammashoito, fysioterapia jne.),
- * sosiaalipalvelut (kuraattori, perheneuvola, oppilas- ja opiskeluhuolto, lastensuojelu jne.),
- * kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (kirjasto, liikuntapaikat, nuorisotilat, harrastukset).

Palveluja tarjoavat muun muassa hyvinvointialue Siun sote, kunnat sekä järjestöt.

Koetko löytäväsi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista? *

- Kyllä
- En

Koet, ettet löydä tarpeeksi tietoa. Kuinka nuorille tulisi tiedottaa sosiaali- ja terveyspalveluista sekä vapaa-ajan palveluista?

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Kouluissa
- Sosiaalisessa mediassa
- Verkkosivuilla
- Sanomalehdissä
- Kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustauluilla
- Muulla tavoin, miten:
-

Jos sinulla on jokin huoli omaan hyvinvointiisi liittyen, tiedätkö mistä saisit apua?

- Kyllä
- En

Olen saanut tukea ja apua hyvinvointiini liittyen seuraavilta tahoilta viimeisen vuoden aikana

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- opettaja
- opinto-ohjaaja (opo)
- luokanvalvoja/ryhmänohjaaja
- kuraattori
- kouluterveydenhoitaja
- psykologi
- terapeutti
- nuorisotyöntekijä
- koulunuorisotyöntekijä
- hyvinvointiohjaaja

- harrastuksen ohjaaja
- etsivä nuorisotyöntekijä
- työpajaohjaaja
- omat vanhempi/huoltaja
- sisarukset
- ystävät/kaverit
- joltakin muulta:
- En ole saanut apua

Koetko, että palvelujen pariin hakeutuminen on:

- Helppoa
- Vaikeaa
- En osaa sanoa
- En ole tarvinnut palveluja

Koet, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa, mikä on vaikeaa tai mihin palveluihin koet olleen vaikea päästä? (polutus jos vastaus "vaikeaa")

Avovastaus

KOKEMUS PALVELUJEN KÄYTÖSTÄ

Jos sinulla on kokemuksia joidenkin palvelujen käytöstä, tässä osiossa voit valita yhden palvelun, johon liittyvistä kokemuksista voit kertoa hieman enemmän halutessasi. Kokemukset voivat olla hyviä tai huonoja.

Halutessasi voit siirtyä kyselyssä eteenpäin, viimeiseen osioon.

Haluan arvioida kokemuksiani seuraavassa palvelussa

- Terveystenhoito
- Psykiatrian palvelut
- Päihdepalvelut
- Sosiaalipalvelut
- Nuorisopalvelut (esim. etsivä nuorisotyö)
- Jokin muu palvelu

Voit tarkentaa mikä palvelu.

Miten palveluun pääsy sujui?

Arvioi 4-10 (4=huonosti, 10 erittäin hyvin)

Miten koit, että sinua kohdeltiin?

Arvioi 4-10 (4=huonosti, 10 erittäin hyvin)

Saitko tarvitsemaasi apua?

Arvioi 4-10 (4=huonosti, 10 erittäin hyvin)

Tässä mahdollisuus kertoa vapaasti enemmän kokemuksistasi palveluihin liittyen

Voit myös antaa kehitysehdotuksia, mitä palvelussa olisi voitu tehdä toisin?

Avovastaus

Mitä palveluja koet nuorilta kunnastasi puuttuvan?

Avovastaus

Millaista palvelua tarvitsisit? Jos unohdetaan ne mitä jo on olemassa, sen sijaan jossain ideaalimaailmassa, millainen apu/tuki olisi sinulle tarpeen?

Avovastaus

Mahdollisuus lisätä vielä jotain ajatuksia palveluihin ja nuorten hyvinvointiin liittyen

Liite 3: haastattelurungot

AMMATTILAISTEN HAASTATTELURUNKO

Minkälaisia nuorisokulttuurisia ilmiöitä tunnistat nuorten elämässä tänä päivänä?
a) ilmiöitä ylipäänsä, b) huolestuttavia ilmiöitä, c) myönteisiä ilmiöitä

Minkälaisia kuormittavia tekijöitä tunnistat nuorten elämässä tänä päivänä?
a) kaikki nuoret, b) yläkouluikäiset nuoret, c) nuoret aikuiset

Mikä tuntuma, mitkä palvelut ovat nuorille tuttuja?

Mitkä eivät ainakaan ole?

Miten sosiaali- ja terveystalvveluista sekä vapaa-ajan palveluista tulisi tiedottaa nuorille?

Koetko, että nuorilla eri hyvinvointiin liittyviin palveluiden pariin hakeutuminen on helppoa/vaikeaa, miksi?

Millaisia palvelukokemuksia kohtaamillanne nuorilla on?

Mikä mahdollisesti sakkaa?

Mikä puolestaan toimii?

Mikä omassa kunnassasi ja kuntasi nuorten kohdalla palveluihin ja hyvinvointiin liittyen a) toimii b) ei toimi?

Mitä haluaisit muuttaa?

Mitkä ovat puuttuvia palveluja?

Mitä kohderyhmänne nuoret tarvitsisivat?

NUORTEN HAASTATTELURUNKO

TAUSTATIEDOT

Ikä/syntymävuosi

sukupuoli: tyttö/poika/muu/en halua sanoa

Asuinkunta

Tilanne (koulutus, työllisyys jne.)

HYVINVOINTI

Hyvinvoinnin voidaan katsoa tarkoittavan kokemusta elämän mielekkyydestä, johon kiinnittyvät elämänlaatu, onnellisuus ja tyytyväisyys omaan elämään sekä fyysinen hyvinvointi eli terveys, pystyvyys ja arjessa jaksaminen.

Minkä kouluarvosanan annat omalle hyvinvoinnillesi? 4-10

Riippuen vastauksesta:

Minkä tekijöiden koet vaikuttavan omaan hyvinvointiisi myönteisesti? (avo)

Minkä pitäisi muuttua, jotta arvosana olisi parempi?

Minkä tekijöiden koet vaikuttavan omaan hyvinvointiisi sitä heikentäen? (avo)

Onko jokin mikä kokonaishyvinvointiisi liittyen puuttuu elämästäsi? (avo)

PALVELUT JA NIISTÄ TIEDOTTAMINEN

Millaista palvelua tarvitsisit? Jos unohdetaan ne mitä jo on olemassa, sen sijaan jossain ideaalimaailmassa, millainen apu/tuki olisi sinulle tarpeen?

PALVELUT VOIVAT OLLA ESIM. LISTANA PAPERILLA MUKANA

Tunnen seuraavat palvelut /tiedän mitä seuraavat palvelut tarkoittavat

Olen käyttänyt – en ole käyttänyt en ole käyttänyt mutta olisi tarvetta (Käytän usein/joskus/en koskaan)

PALVELULISTAUS

Terveydenhoito

- Hammashoito
- Kuntoutus: toimintaterapia, puheterapia, fysioterapia, ravitsemusterapia
- Koulu- tai opiskelijaterveydenhuolto (terveydenhoitaja, koululääkäri)
- Terveysasema: terveydenhoitaja, lääkäri
- Psykologi
- Ehkäisyneuvola
- Seksuaaliterveyspoliklinikka
- (Neuvola, jos olet itse lapsen huoltaja)
- Yksityiset terveystalot (lääkäri tms. yksityisellä)

Psykiatrian palveluja

- Psykiatrian poliklinikka (lasten-, nuoriso-/ yleispsykiatria)
- Akuuttityöryhmä (psykiatrian tehoavo)
- Terapia (psykoterapeutti)
- (Lääkitys)

Päihdepalvelut

Sosiaali- ja tukipalvelut

- Kuraattori / oppilas- ja opiskeluhuolto
- Perhe-/kasvatusneuvola
- Nuorten tiimi
- Sosiaalihoajaan/työntekijän ohjaus/tapaaminen
- Huoli-ilmoitus (ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta)
- Lastensuojelu /Sijaishuolto? /tukiperheet?
- Hyvinvointiohjaaja (hyvis)/koulunuorisotyöntekijä/kouluspyykkari

Nuorisopalvelut

- Nuorisotila
- Muut nuorisopalvelut (koulunuorisotyö, tapahtumat, retket)
- Etsivä nuorisotyö
- Nuorten työpajat

Muita palveluja

- Ohjaamo
- Kirjasto
- Liikunta- ja urheilupalvelut (liikuntapaikat)
- TE-toimisto
- Julkinen liikenne
- Järjestöjen toiminta ja palvelut (esim. harrastukset, kerhot, vertaisryhmät)
- Seurakunnan toiminta ja palvelut
- Jokin muu palvelu mikä: _____

Jos sinulla on jokin huoli omaan hyvinvointiisi liittyen, tiedätkö mistä saisit apua?

Keneltä olet saanut apua ja tukea hyvinvointiisi liittyen? Onko sinulla joku, jonka kanssa keskustella?

Jos olet käyttänyt joitakin palveluja

Kokemus palvelujen käytöstä:

Miten palveluun pääsy sujui?

Löysitkö palveluun helposti?

Tarvitsitko/saitko apua oikean palvelun löytämisessä?

Koetko, että palveluiden pariin on helppo hakeutua? Miksi? Miksi ei?

Millaisten palveluiden saatavuuden koet erityisen vaikeaksi?

Ovatko tarvitsemasi palvelut kohtuullisten kulkuyhteyksien päässä?

Koetko saavasi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista?

Oletko joutunut odottamaan palveluita? Jos olet, kauanko?

Miten koit sinua kohdeltavan?

Saitko tarvitsemaasi apua?

PALVELUJEN KEHITTÄMINEN/TOIVEET

Jos omaa hyvinvointiasi uhkaksi jokin/sinua huolettaisi tai ahdistaisi, mikä ja millainen olisi se paikka/henkilö/tapa, jonne haluaisit hakeutua?

Miten haluaisit, että sinua tuettaisiin/miten reagoitaisiin/asiaan ottauduttaisiin? Millä tavalla toivot, että asiaasi vietäisiin eteenpäin?

Miten nuorille tulisi tarjota tukea oman tai lähipiirin hyvinvointiin liittyvissä asioissa (esimerkkeinä nämä, jos avokysymys ei tuo vastausta)

- Kasvokkainen keskustelutuki ammattilaiselta
- Vertaistuki toiselta nuorelta kasvokkain
- Vertaistuki toiselta nuorelta verkossa
- Verkossa etäyhteydellä tapahtuva tuki ammattilaiselta
- Mahdollisuus anonyymiin tukeen verkossa
- Tuki kouluterveydenhuollon kautta
- Muunlainen tuki

Mitä palveluja koet kunnastasi puuttuvan?

Mikä estää sinua käyttämästä palveluita?

Koetko löytäväsi tarpeeksi tietoa paikkakuntasi palveluista? kyllä riittävästi __ en__
en osaa sanoa__

Missä ja miten toivot palveluista tiedottamisen ja mainostamisen tapahtuvan?

Miten palveluja tulisi mielestäsi kehittää?

YLEINEN NUORTEN TILANNEKUVA POHJOIS-KARJALASSA, ILOT JA HUOLET

Jos ajatellaan laajemmin kuin sinua yksilönä, miltä nuorten hyvinvoinnin tila tällä hetkellä näyttää (lähipiirissäsi? oman kotikuntasi alueella?)

Tunnetko itsesi yksinäiseksi?

- En koskaan
- Hyvin harvoin
- Joskus
- Melko usein
- Jatkuvasti

Koetko, että kuulut johonkin itsellesi tärkeään ryhmään tai yhteisöön: K_ Ei_ en osaa sanoa__

Mitkä asiat aiheuttavat huolta elämässäsi? (avo)

Onko jokin todennäköinen uhkatekijä, joka voisi heikentää hyvinvointiasi?

Mitkä asiat tuottavat iloa elämässäsi? (avo)

Onko vielä jotain, mitä haluaisit lisätä?

Liite 4: Informaationmateriaali

Nuoren kyselyyn vastaajan / työpajaan osallistujan informointi

Hyvinvoiva Pohjois-karjalainen nuori -hankkeessa ollaan kiinnostuttu kuulemaan nuorten kokemuksia palveluista ja hyvinvoinnista. Selvitetään siis, mitä nuoret omien kotikuntiansa sekä maakunnan alueen palvelusta ajattelevat. Humanistisen ammattikorkeakoulun toteuttamassa hankkeessa selvitämme nuorten kokemuksia ja mielipiteitä hyvinvointiin liittyvistä palveluista Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa, maakunnan kuntia ja hyvinvointialue SiunSotea varten.

Tiedoksi sinulle vastaaja:

Hyvinvoiva Pohjois-karjalan nuori? -kysely on sähköinen Webropol-kysely, jonka yksittäisiin vastaustietoihin pääsevät vain selvityshankkeen henkilöstö (nimet). Kyselyä toteutetaan koko maakunnan kyselynä.

Kyselyyn vastataan anonymisti yhden kerran.

Osallistuminen selvitystutkimukseen on vapaaehtoista.

Kukaan ulkopuolinen ei tiedä, että olet osallistunut tutkimukseen.

Aineiston käsittely on luottamuksellista.

Selvityshankkeen henkilöstö on vaitiolovelvollista ja sitoutuneita siihen, ettei käytä saamiaan tai kuulemiaan tietoja kuin tutkimustarkoituksiin.

Siitä millaisia kokemuksia ja ajatuksia nuorilla liittyen Pohjois-Karjalan alueen palveluihin kirjoitetaan verkossa vuoden 2023 lopussa julkaistava raportti. Raportista yksittäisiä vastaajia ei voi tunnistaa.

Sähköisellä kyselyllä koottu anonymi eli tunnistetietoja sisältämätön aineisto on kyselyraporttien muodossa selvityshankkeen toteuttajan Humanistisen ammattikorkeakoulun, vastaajan kotikunnan, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton sekä SiunSoten käytettävissä. Alkuperäinen yksittäisten vastausten data säilytetään Humanistisen ammattikorkeakoulun hankehenkilöstön toimesta vuoden ajan hankkeen päättymisen jälkeen 12/2024 saakka).

Lisäksi tiedoksi, jos osallistut työpajaan:

Aineisto anonymisoidaan eli siitä poistetaan kaikki tunnistetiedot hankehenkilöstön toimesta, varsinaisessa selvityshankkeen raportoinnissa tai tulosten julkaisussa yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa.

Niitä aineistoja, joista on syntynyt ääni- tai videotallenteita (joka siis on tunnistetieto ja näin henkilörekisteriä) säilytetään vain hankkeen henkilöstön salasanoilla suojatuilla laitteilla ja ne tuhotaan hankkeen loputtua. Tallennuksia voidaan tehdä vain 15-vuotta täyttäneiden keskuudessa.

Tutkimuksesta on mahdollista vetäytyä kesken tutkimuksen tai peruuttaa osallis-

tuminen (ota tällöin yhteyttä alla olevat yhteystiedot) siihen saakka, kunnes raporttia ei ole julkaistu. Peruuttamisesta ei aiheudu mitään seurauksia.

Työpajoista saatua tietoa osallistavien menetelmien toimivuudesta (ei tunnistetietoja) voidaan hyödyntää myös Humakin yhtäaikaisessa ”Youth participation”-hankkeessa, jossa tämän hankkeen tutkija Aino Tormulainen työskentelee. Lisätietoja: hankehenkilöiden yhteystiedot ja hankkeen verkkosivut sekä tieto mistä ja miten hanketta voi seurata #

Aikuisten ammattilaisten informointi

Hyvinvoiva Pohjois-karjalainen nuori -hankkeessa ollaan kiinnostuttu kuulemaan nuorten kokemuksia palveluista ja hyvinvoinnista. Selvitetään siis, mitä nuoret omien kotikuntiansa sekä maakunnan alueen palvelusta ajattelevat. Humanistisen ammattikorkeakoulun toteuttamassa hankkeessa selvitämme nuorten kokemuksia ja mielipiteitä hyvinvointiin liittyvistä palveluista Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa, maakunnan kuntia ja hyvinvointialue SiunSotea varten.

Yhtenä hankkeen kootuista aineistona tulee toimimaan myös nuorten kanssa toimivien aikuisten ammattilaisten näkemykset. Kirjaamme muistiinpanoja erilaisissa ammattilaisten kohtaamisissa, informoimme tästä aina asiayhteydessä.

Tiedoksi siis sinulle ammattilainen:

- Kokemukset, kommentit, mielipiteet ja asiat, joita jaat kanssamme pysyvät anonyyminä tietona.
- Tiedosta kootaan kokonaiskuvaa alueen nuorten hyvinvoinnista ja ilmiöistä.
- Osallistuminen selvitykseen on vapaaehtoista.
- Aineiston käsittely on luottamuksellista.

Selvityshankkeen henkilöstö on vaitiolovelvollista ja sitoutuneita siihen, ettei käytä saamiaan tai kuulemiaan tietoja kuin tutkimustarkoituksiin.

Siitä millaisia kokemuksia ja ajatuksia ammattilaisilla ja nuorilla liittyen Pohjois-Karjalan alueen palveluihin kirjoitetaan verkossa vuoden 2023 lopussa julkaistava raportti. Raportista yksittäisiä henkilöitä ja vastaajia ei voi tunnistaa.

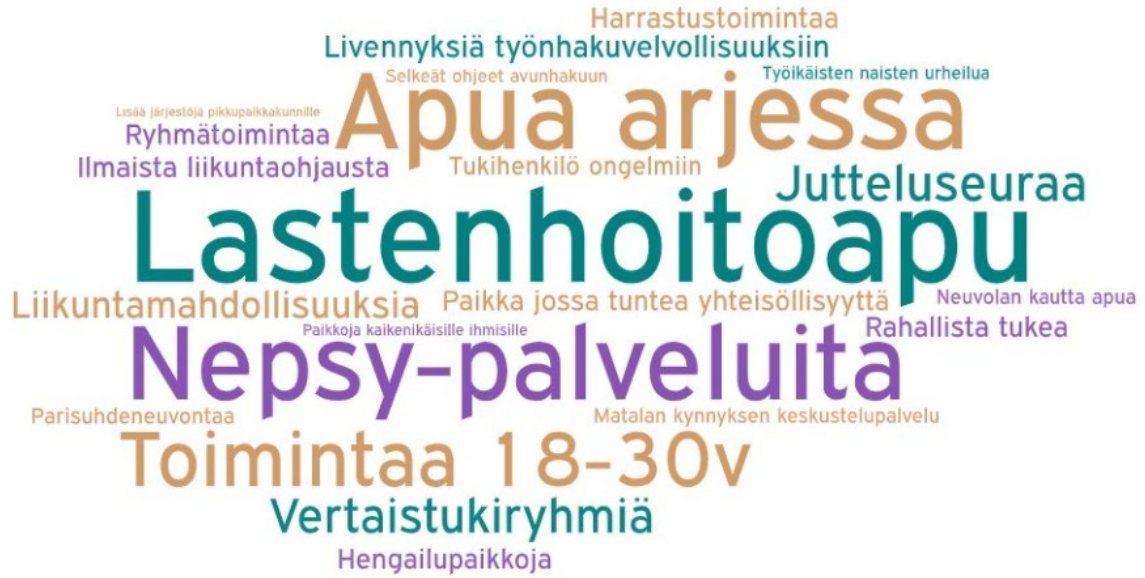
16–18-vuotiaiden vastauksia

19–25-vuotiaiden vastauksia

26–28-vuotiaiden vastauksia

Liite 6: Nuorten kommentteja, kokemuksia, terveisiä ja toiveita. Poimittu kyselyn avovastauksista.

Olen tavannut etsivä nuorisotyöntekijää muutaman kuukauden ajan ja olen saanut kuunteluapua, paljon ehdotuksia erilaisista aktiviteeteistä, mutta usein oma jaksaminen ei ole niihin riittänyt. Koen kyllä saaneeni paljon apua ja tukea tältä taholta. - Tyttö, 2001, Joensuu

Palveluiden luokse pääseminen epätasa-arvoista paikkakunnasta, iästä, taloudellisesta tilanteesta, terveydestä ja työllisyys statuksesta riippuen! - Tyttö, 1999, Outokumpu

Paikkakunnallani mielestäni on vaikeaa päästä edes terveystieteiden vastaanotolle. Kelasta, poliisin viranomaispalveluiden taikka pankkien palveluista puhumattakaan, kun niitä ei ole/ne ovat häviämässä täältä. - Tyttö, 1999, Outokumpu

Palveluiden piiriinkin on vaikeaa päästä jos on taloudellisia ongelmia eikä julkinen liikennekään ole parhaimmasta päästä. - Tyttö, 1999, Outokumpu

Ideaalimailmassa lähialueellani asuisi enemmän nuoria, joidenka kanssa viettäisin aikaa helposti vaikka nuorisotalolla eikä tarvitsisi kokoontua aina tietokoneen tai konsolin kautta, mutta se on aika kaukaa haettua. Palveluita on siis hyviä, mutta ei lähellä ketään kenenkä kanssa niitä käyttää. - Poika 2006, Liperi

Ravintola, kahvila, keilahalli, ulkokuntosali, toinen kauppa, kunnolliset terveyspalvelut, skeittiparkki, toimivat julkisen liikenteen palvelut, enemmän julkista liikennettä, postitoimisto, toimivat pankkipalvelut, huoltoasema...Kaikki puuttuu. - Poika, 2006, Nurmes

Sateenkaarevuutta ei osattu kohdata, lääkärille ei saanut aikoja - Tyttö, 1995, Joensuu

Meillä vanhemmilla nuorilla ja siitä eteenpäin ei ole turvallista kohtaamispaikkaa niinkuin nuorille esim nuokkarit on. Etenkin vähemmistöryhmille turvallinen kohtaamispaikka kohdata muita matalalla kynnyksellä olisi mukava. - Nuori (muu), 1995, Joensuu

Tarvitaan enemmän sateenkaariyhteisöjä tukevaa toimintaa
Tyttö, 1999, Joensuu

Tarvitaan mahdollisuus anonyymisti vain kysyä viestillä erilaisia kysymyksiä ja niihin saada vastauksia, ihan arkipäiväisistä asioista sekä esim ihmissuhteista - Nuori (muu) 2000, Joensuu

Jokin päivystävä neuvonta palvelu jossain tai jokin mistä saisi äkkiä esim laastareita ja siteitä ja tamppooneja. - Tyttö 2006, Liperi

Olisi ihana jos olisi jotain eläin terapiaa tai muuta vastaavaa, jossa oikeasti pystyisi hetkeksi unohtamaan kaiken muun! - Tyttö 2003, Nurmes

(Tarvitaan) Tuki tai apu jonka luona voisin käydä jutskailemassa, joku joka ymmärtäisi minua. - Tyttö 2007, Joensuu

(Tarvitaan) Mahdollisuus anonyymisti vain kysyä viestillä erilaisia kysymyksiä ja niihin saada vastauksia, ihan arkipäiväisistä asioista sekä esim ihmissuhteista - Nuori (muu) 2000, Joensuu

(Tarvitaan) Mitä tahansa vähän ”vanhemmille” nuorille suunnattua palvelua. Tuntuu, että ylipäättään harrastuksia suunnataan lapsille, nuorille ja ikäihmisille, kun taas nuoret aikuiset jäävät väliin. Tuntuu hankalalta osallistua toimintaan, jossa ikähaarukka on vaikka 15-29. En halua kertoa, 1997, Joensuu

Jos ei ole opiskelija yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa TAI ei pidä baareissa käymisestä tai muusta juhlimisesta... tuntuu ettei nuorille aikuisille 20-25 ole oikein minkäänlaista toimintaa. Seurakunnatkaan eivät pahemmin tarjoa toimintaa nuorille aikuisille... tai jos sitä on niin arkisin päiväsaikaan, kun olen töissä tai koulussa. Toiminnan ei tarvitse olla mitään kovin ihmeellistä. - Poika 2002, Joensuu

Nuorilta puuttuu luotettavat aikuiset joille voi puhua verkossa tai kasvotusten. - Tyttö, 2007, Joensuu

Toivon, että kouluissa esimerkiksi kuraattorilla ja terveydenhoitajalla olisi aikaa ”jalkautua” lasten ja nuorten pariin välitunneilla, niin heitä olisi ehkä helpompi lähestyä. - Tyttö, 1996, Lieksa

Palvelut täällä Joensuussa ovat nuorille ihan ok. Niistä tiedottaminen on kuitenkin puutteellista. Kouluissa olisi tärkeää lisätä tietoisuutta palveluista ja niihin hakemisesta. - Tyttö, 2008, Joensuu

Monta kertaa olen apua hakenut mutta yleensä oireita ei ole otettu tosissaan. Sairastin vuosia ennen kun sain diagnoosin koska kukaan ei ottanut tosissaan. Julkisella puolella ei edes suostuttu tutkimaan. - Tyttö 2004, Kitee

En koe, että ongelmiani otettaisiin terveydenhuollossa vakavasti, joten en ole hakeutunut avun piiriin. - Tyttö 1997, Ilomantsi

Se jos jokin nuori soittaa sen ensimmäisen puhelun terveystieteiden tai muuhun, otettaisiin vakavasti. - Tyttö 1996, Kontiolahti

Olen viime aikoina käynyt tutustumassa erilaisiin palveluihin ja olen ollut todella positiivisesti yllättynyt. Toivon että olisin ehkä saanut tietoa näistä jo aiemmin. - Tyttö 2001, Joensuu

Jonot ihan järkyttäviä apua ei saa ja jos saa niin se on huonompaakin huonompaa. Mielenterveyspalvelut on täysi vitsi koko maassa, mutta myöskin täällä. Tuntuu siltä, että isoja herroja ei kiinnostaa ollenkaan tavallisten ihmisten ahdinko ja ongelmat. Hyvinvointivaltio in my ass - Poika 2007, Joensuu

Trans ihmisen näkökulmasta seksuaaliterapeutille pääsy on hankalaa ja odotusajat ovat aivan liian pitkät. Varsinkin kun yksi terapiakäynti on tunnin pituinen ja seuraavaa saa oottaa monia kuukausia. - Poika 2007, Liperi

Psykan luokse oli hieman vaikea päästä pitkien jonojen takia. Sitten kun pääsin sinne niin juteltiin minun vaikeasta adhd:sta ja mielenterveys ongelmista. Mietittiin niihin keinoja ja miten niiden kanssa tulisi elää. Koin avun todella tarpeelliseksi ja sieltä tuli hyviä pointteja joita hyödynnän nykyään elämässäni. - Tyttö 2005, Joensuu

Miepäällä minut otettiin hyvin ja iloisesti vastaan mutta kaipaisin enemmän neuvoja heiltä välillä he pyrkivät keskittymään liikaa asioihin mitkä eivät vaivaa minua niin paljon. - Tyttö 2004, Joensuu

Terveydenhuollon työntekijöillä kova kiire, potilaita on enemmän kuin hoitoa voidaan taata. Jonot ja ajanvaraukset menevät pitkän ajan päähän ja avun saaminen hankaloituu. - Tyttö 1998, Joensuu

Josna on ollut erittäin iso apu arjenhallinnassa ja tulevaisuuden suunnittelussa. Olen ollut useammassa lähinnä nuorille suunnatuissa palveluissa ja missään muualla en ole saanut niin räätälöityä ja asiallista tukea kuin Josna:lta. - Tyttö 2001, Joensuu

Itse sain hyvää palvelua. Minua kuunneltiin ja minulle annettiin vinkkejä ja autettiin elämässä eteenpäin, ja sain taas motivaatioita jaksamiseen. Lopetettiin yhteis päätöksellä palvelu, ja nyt tarvitsin apua uudelleen, jota sainkin todella nopeasti. Itse en ehkä olisi palveluun uskaltanut hakeutua oma aloitteisesti, mutta sairaalassa ollessa suositeltiin ja laittoivat soittopyynnön! - Tyttö 2003, Nurmes

Hammaslääkärissä otetaan aina mukavasti vastaan sekä hammashoitajat ovat yleensä aina kivoja. - Poika 2009, Joensuu

Ei ymmärrä minua tai lavertelee vanhemmilleni asioista joista en olisi halunnut heidän tietävän. Sen takia en uskalla kertoa kenellekkään asioista/huolistani. - Tyttö 2007, Joensuu

Psykiatri oli todella mukava ja pystyin luottamaan häneen. - Tyttö 2003, Joensuu
Joensuuhun muuttamisen jälkeen Mission Possible hankkeen jäsenet ovat autta-
neet sopeutumaan Joensuuhun ja olen saanut tuttuja hankkeen kautta.
- Tyttö 2005, Joensuu

Jonotin aikuispsykiatrialle pääsemistä lähes vuoden. - Tyttö 1993, Joensuu
Omalle kohdalle sattui oikeasti hyvä psykologi, mutta moni ei ole yhtä onnekas. Jos on vähäänkään ylipainoa, sitä käyttää moni syynä, taikka sitten hb:n alhaisuutta. Tiedän, molemmat altistaa masennukselle, mutta ei ne kuitenkaan traumoja taida aiheuttaa tai halua päättää elämäänsä... - Tyttö 1998, Nurmes

Nuorisotalolle on kaikki tervetulleita ja siellä on aina ohjaaja, jonka kanssa on mukava jutella. Lähialueellani asuu vain yksi ikäiseni hyvä kaveri, jonka kanssa tykkään käydä pelaamassa biljardia, pingistä ja viettämässä aikaa siellä. - Poika 2006, Liperi

Terveydenhoitaja käytti hyvin inklusiivista kieltä, ei olettanut mitään esimerkiksi sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. - Tyttö 2006, Joensuu

Tulen aina olemaan kiitollinen nuorisoverstaan työntekijälle, joka toimi valmentajanani todella ammattimaisesti ja ymmärtäväisesti. Todella iso apu oli minulle ja palvelu johti mihin piti: työpaikkaan. Huomasin, että oikeasti välittää. Ihminen juuri oikeassa työssä. Positiivinen yllätys, joka vähän muutti käsitystä kaiken maailman tapaamisista ja hakemuksien tekemisistä, ei ne loppujen lopuksi olekaan niin hirveän iso homma kun on joku, joka kannustaa ja tekee yhdessä. Kiitos Jaanalle ♥ - Tyttö 1999, Outokumpu

Terveydenhoitajat ovat olleet aina ystävällisiä, heiltä olen saanut vastaukset mielestäni askarruttaviin kysymyksiin. Olen kokenut saaneeni ko. palveluista tukea muuttuvassa elämäntilanteessa. - Tyttö 1996, Lieksa

Opinto-ohjaaja oli hyvin mukava, inspiroiva, ymmärtäväinen, tsemppaava ja avulias - Tyttö 2004, Joensuu

Nuorisotilalla otetaan kaikki huomioon ja tuetaan toisia niin ihana mennä aina sinne. - Tyttö 2008, Joensuu

Ensimmäisellä psykiatrisen sairaanhoitajan käyntikerralla kun hän pyysi lääkärin paikalle sairaaloman myöntämistä varten, lääkäri puhui lähinnä sairaanhoitajalle ja äidilleni, vaikka olin itse paikalla, siitä tuli hölmö olo. Muuten kokemukseni ovat olleet pääasiassa hyviä. - Tyttö 1997, Tohmajärvi

Kokemukseni olivat hyvät sillä pystyn olemaan oma itseni ja ilman masennusta tai ahdistusta. Mutta kohtelu johtuen transeudestani oli kamalaa ja lisäksi ei osattu ymmärtää miten vaikeaa transnuorena on olla tai miten vahvasti se vaikuttaa mielentilaan. - Nuori (muu) 2001, Joensuu

Paljon saa vähättelyä, oikeasti ei tutkita tai annetaan vain panadolia näppiin ja sanotaan että pärjää. Odotusajat ihan törkeän pitkät, terkkarillekin ei pääse linjoista aina läpi saatika saisi edes lääkäri aikaa. Päivystykseen on aivan turha myöskään enää mennä ellei tee konkreettisesti kuolemaa ja vaikkei saisikaan apua muualta. Kaikilla ei ole työterveyshuoltoa eikä yksityiseen rahaa :)) - Nuori (muu) 1995, Joensuu

Hankala ymmärtää, onko palvelu suunnattu juuri minulle. Mielenterveys- ja päihdepuolen hoitajille hankalaa päästä, myös kynnys niihin menosta on suuri. Monessa palvelussa tuntuu olevan enemmän palvelua tarvitsevia, mitä työntekijöitä, joka aiheuttaa jonoja ja pitkiä aika välejä, esim tapaamisiin. - Tyttö 1998, Joensuu

Nuorille on vaikea saada tarvitsemaansa apua kun on pitkät jonot. Matalan kynnyksen palveluista ei ole kaikille apua ja ohjaus toisiin palveluihin on hidasta ja naurettavan vaikeaa. - Poika 2006, Joensuu

Ei saa välttämättä edes vuodenkaan aikana kunnolla apua eri tilanteisiin ja kouluterveydenhuollon pitäisi olla ilmaista mutta sieltä aina ohjataan muualle maksullisiin palveluihin joista ri myöskään saa kunnan apua tilanteisiin - Tyttö 1999, Nurmes

Usein tuntuu liian vaikealta kertoa omista huolista tuntemattomalle ihmiselle ja joskus ihmisille ylipäätän. - Poika 2000, Joensuu

Vaikeutta lisää pitkittyneet odotusajat sekä resurssipula. Julkisen terveydenhuollon jonot ovat pitkät, yths:n hoitokontaktin saamiseen kului yli vuosi & transpolin jonot ovat kohtuuttomat, mutta transpoli ei liity kunnalliseen terveydenhuoltoon. - Tyttö 2002, Joensuu

Vaikeaa on lähinnä oman toiminnanohjauksen häiriöiden aiheuttama este, sekä sosiaalisten tilanteiden pelko, joka vaikuttaa yhteydenottoon puhelimitse tai edes viestillä, saati sitten paikan päälle menemiseen. - Tyttö 2004, Ilomantsi

Palveluihin pääseminen itsessään on jo haaste, etenkin mielenterveysasioissa. Jonot ovat pitkät ja monet asiat sivuutetaan stressinä joten nuoret eivät välttämättä edes hakeudu palveluihin. Myös aikuisten-asenne vaikuttaa, samoin puhelimeen vastaavien ihmisten. Palveluista ei kerrota, ja kirkkaan väriset laput koulu ilmoitustaululla hukkuvat informaatiotulvaan. - Nuori (muu) 1995, Joensuu

Prosessi terapiaan on pitkä, psykologia ja terapeuttia on vaikea saada tai löytää. Kouluterveydenhuoltoon on pitkät jonot, aikaa ei meinaa saada. Opettajilla on koulussa usein kiire, eikä heitä kiinnosta oppilaiden henkilökohtaiset asiat, kunhan opiskelu vaan menee eteenpäin. Avun hakeminen on vaikeaa, koska aina pitää olla selvityksiä ja diagnooseja esim. Opiskeluun liittyviin vaikeuksiin. - Tyttö 2002, Joensuu

Se on henkisesti vaikea myöntää että tarvitsee apua, koska olen sellainen ihminen, joka piilottaa tunteensa hymyn alle ja esittää normaalia vaikka kaikki olisi huonosti. - Tyttö 2010, Kontiolahti

Suurin osa siunsojen palveluista (terveyspalvelut) on niin ruuhkautuneita että aikoja ei ole. Tai en tiedä keneen ottaa yhteyttä, yhteyden saaminen on usein haasteellista koska ilman kontaktia ei ole mahdollista saada apua/tietoa mistä saisi apua. - Nuori (muu) 2003, Joensuu

Palveluihin on hankala päästä ajoissa ja apu voi olla ainakin omalla kokemuksella hyvin pintapuolista. Esim. olen transsukupuolinen ja olen törmännyt terapeutteihin/kuraattoreihin/yms jotka eivät joko tiedä asiasta paljoa (terapeutini ei tiennyt mitä cis tarkoittaa vaikka olin ollut hänen asiakkaana jo vuoden) ja/tai he eivät ota minua nuorena henkilönä tosissaan ja voivat olla aika ilkeitä, liekö tahtomattaan tai ei. - Poika 2005, Joensuu

Todella monet nuoret ja nuoret aikuiset joita tunnen ovat koittaneet päästä avunpiireihin useampaan otteeseen esimerkiksi tehoavon koulupsykologin tai terveydenhoitajan kautta. Kukaan ei ole saanut apua ja sen avun saa yleensä vasta sitten kun tilanne on jo todella paha. - Tyttö 2006, Joensuu

